

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Àmbit Sociolingüístic 1r ESO

Curs 2021-2022

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació

1.2. Contextualització

1.3. Composició i organització de l'Àmbit Sociolingüístic

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS A LA MATÈRIA O ÀMBIT

2.1. Contribució de l'Àmbit Sociolingüístic a l'adquisició de les competències

clau

3. COMPETÈNCIES CLAU

4. CONTINGUTS

4.1 Blocs de continguts i relació amb criteris d'avaluació, indicadors d'èxit i competències clau

4.2 Distribució temporal de les unitats didàctiques

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ

6. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I RECURSOS

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS

10. UNITATS DIDÀCTIQUES

10.1 Organització de les unitats didàctiques (objectiu de la unitat, continguts, criteris d'avaluació, competències, activitats d'ensenyament- aprenentatge, recursos didàctics, activitats d'avaluació i activitats de reforç i ampliació)

10.2 Distribució temporal de les unitats didàctiques

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

1. INTRODUCCIÓ

George Steiner afirmava que “l'ensenyament és una seducció”. I tota seducció comença amb un bon preliminar; en el nostre cas, amb una bona programació. El terme seducció també ens serveix per a no oblidar que el nostre treball és fer més atractiu i efectiu el procés d'ensenyament-aprenentatge, no sols en un pla acadèmic sinó també promovent la integració cultural, social i afectiva.

Una part fonamental del treball com a docent consisteix a planificar el procés d'ensenyament – aprenentatge (d'ara en avant E–A). Aquesta planificació es plasma en la programació didàctica del curs, ja que s'entén “Com un projecte d'acció immediata que contextualitza la tasca d'un determinat grup d'estudiants, la fixació d'uns objectius, la selecció de continguts, l'adaptació metodològica i la verificació dels processos educatius” (Gallego, 1997).

1.1. Justificació

Es justifica la necessitat d'una programació per diverses raons que indiquem a continuació: evita la improvisació i la pèrdua de temps, sistematitza, ordena i concreta el procés de E–A, dona capacitat d'adaptació del nostre treball pedagògic a les característiques del context i proporciona els elements d'anàlisi, reflexió i avaluació de la pràctica docent.

En definitiva, la programació és la nostra declaració d'interessos, la nostra aposta de futur, la qual cosa pretenem aconseguir en la nostra tasca docent i com ho aconseguirem, perseguint un ensenyament de qualitat sense deixar de costat la flexibilitat per a adaptar-se als canvis que es puguin produir. Això és la finalitat d'una programació.

L'organització del currículum per àmbits combina l'aprenentatge competencial i significatiu del treball globalitzat amb el respecte per les diferents aproximacions al coneixement que tenen les diferents especialitats.

Treballar de manera interdisciplinària i globalitzada afavoreix l'aprenentatge competencial de tot l'alumnat. A més a més, facilita la transició de l'alumnat procedent de 6é de primària. Treballar per àmbits permet atendre i enriquir tots els nivells, tant l'alumnat amb més dificultats com l'alumnat amb un rendiment alt.

Aquesta organització curricular ha de contribuir, des de la mateixa estructura del currículum i des de la metodologia de treball, a la consecució dels objectius següents:

a) Consolidar i reforçar els aprenentatges essencials per a un adequat desenvolupament de les competències clau de l'Educació Secundària Obligatòria.

b) Motivar l'alumnat cap als aprenentatges actius a través de metodologies innovadores, tant l'alumnat amb majors dificultats d'aprenentatge com l'alumnat amb major capacitat i motivació per a aprendre.

c) Promoure estratègies que faciliten la coordinació i el treball conjunt dels equips docents que imparteixen classe a un mateix grup d'alumnes.

d) Promoure la codocència del professorat de diferents departaments didàctics, del departament d'orientació, en especial de les i dels mestres especialistes en pedagogia terapèutica i en audició i llenguatge per afavorir l'atenció a la diversitat de l'alumnat.

1.2. Contextualització

Aquesta programació didàctica realitzada per a un Institut d'Educació Secundària Obligatoria situat en la Comunitat Autònoma de la Comunitat Valenciana, només té sentit dins d'una **legislació educativa** i per tant, s'atindrà al següent marc legal:

• Legislació estatal general

- Llei orgànica d'Educació 2/2006, de 3 de maig. (LOE).

-Llei orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa 8/2013, de 9 de desembre. (*LOMCE) i que modifica a la llei anterior.

-Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatoria i del Batxillerat.

• Legislació autonòmica

-Decret 87/2015, de 5 de juny, pel qual s'estableix el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatoria i el Batxillerat a la Comunitat Valenciana.

-Decret 51/2018, de 27 d'abril, pel qual s'estableix el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatoria i el Batxillerat a la Comunitat Valenciana i que modifica a l'anterior decret.

-Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.

-Ordre 38/2017 de 4 d'octubre per la qual es regula el procés d'avaluació en E.S.O., en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes en la Comunitat Valenciana.

-La reclamació de qualificacions està recollida en l'Ordre 32/2011 de 20 de desembre de la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació, per la qual es regula el dret de

l'alumnat a l'objectivitat en l'avaluació, i s'estableix el procediment de reclamació de qualificacions obtingudes i de les decisions de promoció, de certificació o d'obtenció del títol acadèmic que corresponga. En data de hui les revàlides només tindran caràcter informatiu i seran realitzades, només, per un conjunt de Centres. No obstant això, esperem que es pública l'Ordre que ho establisca per a indicar-ho.

-Resolució de 24 de juliol de 2019, per la qual es dicten instruccions per a l'aplicació dels procediments per a la sol·licitud i desenvolupament de l'atenció educativa a l'alumnat hospitalitzat o convalescent al seu domicili per malaltia.

Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.

- Resolució, de 27 de maig de 2021, de la Secretaria Autonòmica d'Educació i Formació Professional, per la qual s'estableixen les directrius generals per a l'organització curricular dels cursos primer i segon d'Educació Secundària Obligatòria per al curs 2021-2022. (DOGV 9096, 31.05.2021)

- Resolució de 1 de juny de la Direcció General de Centres i Personal Docent, per la qual es fixa el calendari escolar del curs acadèmic 2021-2022.

Quant al **centre educatiu** en el qual s'inclou la nostra programació, cal dir que les característiques de l'entorn venen explicades en el Projecte Educatiu del Centre (PAC), però a continuació es resumeixen els aspectes més importants.

• **Característiques de l'entorn socioeconòmic i del centre educatiu**

L'IES Enric Valor de Pego, un centre públic i dependent de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, es va crear l'any 1975 com a centre autònom de l'IES Historiador Chabàs de Dénia i l'any 2000, coincidint amb el seu vint-i-cinquè aniversari, va adoptar el nom actual d'Enric Valor, en honor a l'il·lustre escriptor. Va ser en el curs 2011-2012 quan es va construir un edifici nou, canviant així d'ubicació. Acull a uns 500 alumnes i compta amb 60 professors.

El centre està situat en un emplaçament urbà, als afores de la població de Pego, que se situa a la comarca de la Marina Alta, concretament en el nord-est de la província d'Alacant, limitant amb la província de València. Aquesta població supera lleugerament els 10.000 habitants.

Els alumnes que es matriculen, en general, provenen, a més del municipi de Pego,

de la Vall de Gallinera, la Vall d'Ebo, la Vall de la Rectoria i la Vall de Laguar. Encara que la majoria de l'alumnat és autòcton, hi ha alumnes immigrants, principalment europeus, encara que també sud-americans (principalment de l'Equador) i del Magreb (sobretot del Marroc). En la majoria dels casos, es tracta d'alumnes que es troben integrats en la zona, tant a nivell lingüístic com cultural, perquè resideixen en ella des de fa anys.

El nivell cultural de les famílies dels alumnes del centre és mitjà-baix, i es dediquen, en aquest ordre, al sector terciari, secundari i primari (agricultura fonamentalment).

El centre es localitza en una comarca de predomini lingüístic valencià, però els alumnes dominen també la llengua castellana, tant a nivell oral com escrit, perquè viuen en una zona bilingüe. La llengua vehicular del centre és el valencià.

• **Característiques de l'alumnat**

La nostra programació està dirigida al primer curs de l'ESO, i tant els objectius, com els continguts, els principis metodològics, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable s'adapten al context socioeconòmic, lingüístic i cultural del centre i a les característiques de l'alumnat.

Cal tindre en compte, que els alumnes d'aquesta etapa es troben en un període evolutiu complex, tant en la seua dimensió emocional com en el seu vessant fisiològic, perquè és, en aqueixa etapa, quan es produeixen els canvis propis de l'adolescència, afectant les seues relacions socials i determinant en gran part el desenvolupament futur de les seues conductes. Els factors psicosocials, en aquesta etapa de l'adolescència, marcats pel context familiar i socioeconòmic i per la imatge de prestigi que el subjecte presenta, estableixen diferents pautes de comportament a l'aula (especialment en el desenvolupament significatiu de l'aprenentatge), amb altres companys i amb el professorat.

Per tot això i atès que l'adolescent es troba en una situació difícil, adaptarem la nostra tasca educativa a les seues necessitats, proporcionant una resposta educativa adequada a aqueix col·lectiu heterogeni amb diverses necessitats de formació i diferents interessos personals.

En total el centre disposa de 525 alumnes; dels quals 310 són homes i 215 són fèmnes.

En quant a l'equip docent està format per 69 docents, dels quals 35 són homes i la resta 34 són dones.

Tot seguit pararem atenció a les característiques específiques del nivell. La següent taula mostra la quantitat de matriculats, un total de 82 alumnes distribuïts en quatre grups

pertanyents a 1r d'ESO, així com d'altres trets (nombre de xics i xiques) que té autoritzats el centre:

1r d'ESO A: 20 alumnes. 10 xiques i 10 xics.

1r d'ESO B: 21 alumnes. 11 xiques i 10 xics.

1r d'ESO C: 20 alumnes. 8 xiques i 12 xics

1r d'ESO D: 20 alumnes. 8 xiques i 12 xics.

1.3.Composició i organització de l'Àmbit Sociolingüístic

Els professors encarregats d'impartir l'Àmbit Sociolingüístic al curs 2020-2021 són:

- Vanessa Estevan Rocher
- Francesc Garrigues Calatayud
- Maria Pastor Puig
- Rafael Frasquet Soler

La professora del departament d'Orientació encarregada de fer codocència a tots els grups de 1r ESO durant dues hores setmanals és Nuria Serrano Fillol.

L'Àmbit Sociolingüístic compta amb 9 hores setmanals a cada grup de primer de l'ESO, quatre de les quals són de codocència, bé amb la persona encarregada del Departament d'Orientació, bé amb un altre professor dels que imparteix l'Àmbit.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS A LA MATÈRIA O ÀMBIT

La finalitat de l'ESO s'ha de centrar en aconseguir que els alumnes adquirisquen els elements bàsics de la cultura, que desenvolupen i consoliden hàbits d'estudi i de treball a fi de preparar-los per a la seua incorporació a estudis posteriors i per a la seua inserció laboral i formal per a l'exercici dels seus drets i obligacions en la vida com a ciutadans. És evident que per a la consecució d'aquests objectius generals, la importància de l'Àmbit Sociolingüístic no sols radica en els continguts, sinó que és fonamental com a instrument per a adquirir i consolidar altres coneixements.

La LOMCE es centra en les competències clau. Però, hem de recordar que les competències es troben estretament relacionades amb els objectius.

Així doncs, segons el Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria, l'ESO ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats que els permeten:

a. Assumir responsablement les seues obligacions, conèixer i exercir els seus drets amb respecte cap als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i els grups, exercitar-se en el diàleg garantint els drets humans i la igualtat de tracte i oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b. Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a la realització eficaç de les tasques d'aprenentatge i com un mitjà de desenvolupament personal.

c. Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre aquests. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones, així com qualsevol manifestació de violència contra la dona.

d. Enfortir les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

e. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir amb sentit crític, nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica i responsable en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.

f. Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

g. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

h. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en llengua valenciana i en llengua castellana, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de les seues literatures.

i. Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

j. Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.

k. Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, afermar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura dels éssers vius i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.

l. Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

Quant als **objectius específics**, l'Àmbit Sociolingüístic ha de contribuir al fet que els alumnes adquirisquen els següents objectius:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per a participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'acord i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.

2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana i llengua valenciana per a comunicar-se amb els altres, per a aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per a expressar les opinions i concepcions personals, apropiat-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.

3. Aconseguir la competència en llengua castellana i valenciana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.

4. Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les

Tecnologies de la Informació i la Comunicació per a obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per a participar en la vida social.

5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada en els contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.

6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.

7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seua recepció.

8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.

9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per a comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

10. Conèixer la realitat plurilingüe de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.

11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.

12. Buscar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per a adoptar una visió personal i crítica.

13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per a obtenir, seleccionar i transmetre informació i per a produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.

14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lèxic-semàntic i textual) i els elements que els són propis per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.

15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins del text i entre el text i el seu context amb la

finalitat de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que apareixen.

16. Valorar la importància d'utilitzar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.

17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).

18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'Edat Mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seua intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni.

19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrador...) per a afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

20. Crear en els alumnes marcs de pensament que els permeten comprendre la dimensió temporal i causal dels fenòmens històrics.

21. Contribuir al fet que puguin construir explicacions que tinguen en compte els motius, les creences i els projectes dels individus i els grups socials en un determinat context històric.

22. Facilitar que comparen les formes de vida de societats en diferents llocs i èpoques i compreguen els processos de canvi i les continuïtats pròpies dels assumptes humans.

23. Entendre la diversitat i complexitat de l'experiència humana, les relacions entre diferents grups i els desafiaments i conflictes que degueren afrontar.

24. Promoure el coneixement de la distribució, localització i interconnexió dels diferents elements que caracteritzen els llocs i els espais geogràfics de diferent magnitud, de les societats que l'habiten i la seua diversitat cultural, de l'ús que fan dels recursos del medi natural i de l'organització del territori.

25. Contribuir al fet que els alumnes compreguen les interaccions entre els fenòmens naturals i les activitats humanes que expliquen les transformacions dels espais i regions

26. Buscar explicacions dels grans processos de canvi, els desequilibris territorials i els principals problemes socials que caracteritzen el món actual, inclosos els que afecten el medi natural.

27. Sensibilitzar cap al valor dels paisatges i l'ús i conservació dels recursos ambientals per a aconseguir un desenvolupament sostenible i just.

28. Representar els elements que configuren l'espai geogràfic i les seues interrelacions a través de plans i mapes que faciliten el raonament sobre els fenòmens

geogràfics i la seua problemàtica en espais que van des del local al global.

3. COMPETÈNCIES CLAU

“Habilitats necessàries per a tots els ciutadans: ser, saber, fer i conviure”

Jacques Delors

(1996)

La incorporació de les competències clau al currículum permet posar l'accent en aquells aprenentatges que es consideren imprescindibles des d'un plantejament integrador i orientat a l'aplicació dels sabers adquirits.

Cadascuna de les àrees contribueix al desenvolupament de diferents competències i, al seu torn, cadascuna de les competències clau s'aconseguirà com a conseqüència del treball en diverses àrees. El seu assoliment capacitarà a l'alumnat en la seua realització personal i en la seua incorporació satisfactòria a la vida adulta i a ser capaç de desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

Aquestes competències són les següents:

Comunicació lingüística (CL)	Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència y tecnologia (CM)	Competència digital (CD)
Aprendre a aprendre (CAA)	Competències socials i cíviques (CSC)	Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor (CIEE)
Consciència i expressions culturals (CEC)		

Però cal no oblidar que la programació per competències té la seua base i fonament en la Teoria de les Intel·ligències Múltiples desenvolupada per Gardner i la Intel·ligència Emocional explicada per Goleman (1995), Mayer i Salovey (1990). Són actants fonamentals dins del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Howard Gardner considera que hi ha vuit intel·ligències. Distingeix: Intel·ligència lingüístico-verbal, Intel·ligència lògica-matemàtica, Intel·ligència espacial, Intel·ligència musical, Intel·ligència corporal cinestèsica, Intel·ligència intrapersonal, Intel·ligència interpersonal i Intel·ligència naturalista.

Tant la Teoria de les Intel·ligències Múltiples com l'aprenentatge per competències han canviat el punt de vista de la pràctica educativa focalitzant l'educació cap a, d'una banda, un alumnat actiu, autònom, propositiu que puga entendre la realitat de moltes i diferents maneres idiosincràtiques i, cap al paper del professor realçant la seua figura en

entendre-ho més que com un presentador rutinari d'informació, com un descobridor d'intel·ligències, facilitador d'aprenentatges, i catalitzador d'experiències cristal·litzadores al llarg del procés de creixement i maduració de l'alumne.

Per tant, tant les competències com la Teoria de les Intel·ligències Múltiples han canviat la perspectiva de l'educació i es conjunten cap a un mateix camí. Un camí que, sumat a la intel·ligència emocional en l'aprenentatge, reporta una tasca necessària en l'àmbit educatiu.

2.1 Contribució de l'Àmbit Sociolingüístic a l'adquisició de les competències clau.

Què hem de treballar perquè els nostres alumnes siguin competents? Resumirem la resposta en aquest quadre il·lustratiu on es relacionen els tres conceptes fonamentals que ja hem desenvolupat anteriorment i que s'han de tindre en compte en qualsevol procés d'ensenyament-aprenentatge: competències (Desseque), Intel·ligències múltiples (Howard Gardner, 1983) i Intel·ligència emocional (Daniel Goleman, 1995). Des de l'Àmbit Sociolingüístic contribuïrem al desenvolupament de les competències de la següent manera:

Competències Clau	Intel·ligències Múltiples	Intel·ligència Emocional
Competència lingüística. En tindre com a meta el desenvolupament de la capacitat per a interactuar de manera competent mitjançant el llenguatge en les diferents esferes de l'activitat social, contribueix d'una manera decisiva al desenvolupament de tots els aspectes que conformen la competència en comunicació lingüística. S'aprèn a parlar i a escoltar i a llegir i escriure, per a la interacció comunicativa, però també per a adquirir nous coneixements. El llenguatge, a més d'instrument de comunicació, és un mitjà de representació del món i està en la base del pensament i del coneixement.	Intel·ligència lingüística	Intel·ligència Emocional
Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. Aquesta competència contribueix a la utilització d'estratègies per a la resolució de problemes i així accedir a determinats coneixements lingüístics, com la sintaxi. També serveix per a estructurar la informació seguint processos inductius o deductius. A més, el llenguatge, no sols és un instrument de comunicació, sinó també és un mitjà de representació del món i està en la base del pensament i del coneixement. També es promou el desenvolupament de les competències en ciència i tecnologia per mitjà de la introducció als mètodes del coneixement científic (definir problemes, formular hipòtesis, etc.) i al coneixement del medi natural i l'aprofitament dels seus recursos. Aquest coneixement és necessari per a actuar a favor de la	Intel·ligència lògico-matemàtica Intel·ligència naturalista	Intel·ligència Emocional

<p>protecció del medi ambient i aconseguir un desenvolupament sostenible i just. En aquesta línia, l'Àmbit Sociolingüístic promou pràctiques culturals com ara la visita a espais naturals o itineraris de divers tipus per a un coneixement directe dels espais geogràfics i els paisatges humans.</p>		
<p>Competència digital. L'Àmbit Sociolingüístic contribueix al tractament de la informació i competència digital en tindre com una de les seues metes proporcionar coneixements i destreses per a la cerca i selecció d'informació rellevant d'acord amb diferents necessitats, així com per a la seua reutilització en la producció de textos orals i escrits propis. També poden contribuir al desenvolupament d'aquesta competència l'ús dels nous mitjans de comunicació digitals que impliquen un ús social i col·laboratiu de l'escriptura i dels coneixements.</p>	<p>Lingüística- Verbal Visual- Espacial Lògico- Matemàtica Musical</p>	<p>Intel·ligència Emocional</p>
<p>Competències socials i cíviques. Aquestes competències són necessàries per al bon funcionament de les relacions socials i de la vida en col·lectivitat. Impliquen l'habilitat i capacitat per a utilitzar els coneixements i actituds sobre i en la societat. L'educació lingüística té un component estretament vinculat amb aquesta competència: la constatació de la varietat dels usos de la llengua i la diversitat lingüística i la valoració de totes les llengües, la convivència, el respecte i l'entesa entre les persones.</p> <p>La geografia i la història potencien aquells coneixements, destreses i actituds necessaris per a interpretar fenòmens i problemes socials en contextos cada vegada més complexos, participar en la presa de decisions i abordar els conflictes per a superar els reptes que planteja la convivència de diferents grups socials des del respecte mutu i les conviccions democràtiques. La finalitat última de l'Àmbit és aconseguir la transmissió i la posada en pràctica de valors que afavorisquen la llibertat personal, la responsabilitat, la ciutadania democràtica, la solidaritat, la igualtat, i la justícia, així com potenciar actituds i comportaments que contribuïsquen a superar qualsevol tipus de discriminació. Aquests coneixements, actituds i valors són la base per a la participació ciutadana crítica i responsable en diversos àmbits. La dita participació ha de basar-se en el diàleg igualitari i en el respecte de les diferències entre grups des del referent dels drets humans.</p>	<p>Intel·ligència Interpersonal</p>	<p>Intel·ligència Emocional</p>
<p>Aprendre a aprendre. A partir del desenvolupament d'aquesta competència es pretén que l'aprenentatge de l'alumne siga més autònom. Per a això, es pretenen incentivar les habilitats que inicien, organitzen i persisteixen en l'aprenentatge i s'insisteix que l'alumne conega i controle les seues limitacions. El desenvolupament d'aquesta capacitat permet ser conscient i analitzar el que un mateix ha après i de quina manera ho ha après. Es potencia la reflexió sobre un mateix com a aprenent, sobre les estratègies que més s'ajusten als requeriments de la tasca i al seu grau de destresa. Així mateix, es promou la confiança en les seues</p>	<p>Intel·ligència Intrapersonal i Interpersonal</p>	<p>Intel·ligència Emocional</p>

<p>possibilitats i la participació en situacions d'aprenentatge cooperatiu, en la gestió eficaç de les tasques individuals i grupals. També es proposa habitar-se a formular les preguntes bàsiques que permeten pensar sobre els fets socials i construir el coneixement així com la de promoure diversos hàbits de pensament.</p>		
<p>Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. L'adquisició d'habilitats lingüístiques contribueix a progressar en la iniciativa personal i en la regulació de la pròpia activitat amb progressiva autonomia. Implica la capacitat de transformar les idees en actes. Això significa adquirir consciència de la situació a intervindre o resoldre, i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu previst.</p>	<p>Intel·ligència Interpersonal</p>	<p>Intel·ligència Emocional</p>
<p>Consciència i expressions culturals. Dins d'aquest àmbit, la lectura, interpretació i valoració de les obres literàries i de textos històrics i geogràfics contribueixen de manera rellevant al desenvolupament d'una competència artística i cultural, entesa com a aproximació a un patrimoni i a uns temes recurrents que són expressió de preocupacions essencials de l'ésser humà. El coneixement sobre els estils artístics i de la dimensió social del procés creatiu concreten aquesta aportació. D'altra banda, moltes d'aquestes manifestacions culturals i artístiques constitueixen fonts per a comprendre les societats històriques i actuals i el seu coneixement és fonamental per a prendre consciència de l'herència cultural de les societats que ens van precedir i preservar-la. Es promouen pràctiques culturals com ara la visita a museus i monuments o la participació en diverses activitats culturals de l'entorn valencià.</p>	<p>Visual-Espacial Corporal Musical</p>	<p>Intel·ligència Emocional</p>

4. CONTINGUTS

4.1 Blocs de continguts i relació amb criteris d'avaluació, indicadors d'èxit i competències clau

Segons el Reial decret 1105/2014, els continguts són “Un conjunt de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a l'assoliment dels objectius de cada ensenyament i etapa educativa i a l'adquisició de competències”. Així doncs, els continguts han d'estar al servei de l'adquisició de les competències clau, per la qual cosa es converteixen en un instrument i no en la fi de procés. Al seu torn, la legislació vigent estableix que el procés d'ensenyament-aprenentatge basat en competències, i d'acord amb l'enfocament comunicatiu i la metodologia activa, implica que tots els continguts siguin treballats de forma integrada en totes les unitats didàctiques. Això vol dir que totes les unitats didàctiques han de presentar continguts de tots els blocs i que, a més, aquests continguts han de mantenir una relació entre si, l'eix central de la qual serà un d'aquests blocs.

Les matèries de **Llengua castellana i literatura i Llengua valenciana i literatura** s'organitzen en quatre grans blocs: Comunicació oral, Comunicació escrita, Coneixement de la Llengua i Educació literària.

Amb el **bloc 1** de Comunicació oral: escoltar i parlar es busca que l'alumnat vaja adquirint les habilitats necessàries per a comunicar amb precisió les seues pròpies idees, realitzar discursos cada vegada més elaborats d'acord amb una situació comunicativa, i escoltar activament interpretant de manera correcta les idees dels altres.

Amb el **bloc 2** de Comunicació escrita: llegir i escriure es persegueix que l'alumnat siga capaç d'entendre textos de diferent grau de complexitat i de gèneres diversos, i que reconstruïska les idees explícites i implícites en el text amb la finalitat d'elaborar el seu propi pensament crític i creatiu. Així mateix, l'ensenyament dels processos d'escriptura pretén aconseguir que l'alumnat prenga consciència de la mateixa com un procediment estructurat en tres parts: planificació de l'escrit, redacció a partir d'esborranys d'escriptura i revisió d'aquests abans de redactar el text definitiu.

El **bloc 3** Coneixement de la llengua respon a la necessitat de reflexió sobre els mecanismes lingüístics que regulen la comunicació, i s'allunya de la pretensió d'utilitzar els coneixements lingüístics com una fi en si mateixos per a retornar-los la seua funcionalitat original: servir de base per a l'ús correcte de la llengua.

El **bloc 4** Educació literària assumeix l'objectiu de fer dels escolars lectors cultes i

competents, implicats en un procés de formació lectora que continue al llarg de tota la vida i no es limite als anys d'estudi acadèmic. És un marc conceptual que alterna la lectura, comprensió i interpretació d'obres literàries pròximes als seus gustos personals i a la seua maduresa cognitiva, amb la de textos literaris i obres completes que aporten el coneixement bàsic sobre algunes de les aportacions més representatives de la nostra literatura.

Pel que fa a **Geografia i Història**, els continguts també s'organitzen en quatre blocs. El primer d'aquests és comú a tots els cursos de l'ESO. Els continguts relatius a la geografia s'han organitzat en dos blocs: el medi físic (bloc 2) i l'espai humà (bloc 3), però concebuts des d'un plantejament global i on es destaquen les interrelacions entre ambdós. El bloc 4 agrupa els continguts relatius als processos històrics.

El **bloc comú 1** (inicial) té un caràcter transversal, per la qual cosa condiona la selecció de continguts de les seqüències didàctiques i de la programació. Aquest bloc reuneix continguts que constitueixen una aproximació a la geografia i a la història com a formes de coneixement científic, i prefiguren un marc flexible per a seqüenciar les activitats des del punt de vista metodològic. Plantejar-se preguntes i planificar una indagació, obtenir, seleccionar, registrar i organitzar la informació, analitzar-la i interpretar-la i elaborar conclusions i comunicar-les constitueixen accions metodològiques de gran valor per al desenvolupament de l'autonomia intel·lectual de l'alumnat. Altres continguts es refereixen al desenvolupament d'estratègies que potencien l'aprenentatge cooperatiu, la gestió de projectes individuals i grupals i l'autoregulació del procés d'aprenentatge. Els continguts d'aquest bloc són transversals respecte als altres blocs i tenen un caràcter de progrés qualitatiu.

Els dos blocs següents arrepleguen els continguts de la geografia. El **bloc 2** es centra en l'estudi del medi físic en què es desenvolupa la vida humana. Els elements d'aquest medi condionen les actuacions humanes i donen lloc a una gran diversitat de paisatges naturals i humans. En aquest bloc s'estudia la distribució i localització d'aquests elements que configuren el medi i la seua interacció amb les societats humanes. Aquesta interacció es planteja des dels desafiaments que han de superar les societats, com és l'èxit d'un desenvolupament sostenible o el risc per a la vida humana que impliquen certs fenòmens naturals. Tot això requereix un coneixement de tots aquests elements i de les seues connexions a través de la seua anàlisi en espais de diferent escala i on l'ús de fonts d'informació geogràfica, especialment els relacionats amb la representació de l'espai geogràfic, és fonamental.

Els continguts corresponents al **bloc 3** fan referència als aspectes humans de l'espai geogràfic, sobretot els relacionats amb processos que es manifesten en forma de problemes, tant per la seua repercussió social (l'explosió demogràfica i la producció d'aliments, l'envelliment de la població o la intensificació de les migracions), com mediambiental (l'esgotament dels recursos naturals o el deteriorament ambiental, per exemple) i d'organització territorial (conflictes territorials, bèl·lics, etc.), cosa que permet l'anàlisi crítica de les actuacions humanes empreses per a fer front a aquests problemes, i la formulació de propostes de millora.

Els dos blocs de geografia integren els processos clau del pensament geogràfic com són la distribució, localització, interacció, difusió, interacció i escala que són aplicats de manera progressiva a l'estudi dels fets geogràfics i així es reflectix en la redacció dels criteris d'avaluació.

Finalment, en el **bloc 4** s'estudien els processos i fets històrics seguint les grans etapes cronològiques. La progressió dels aprenentatges compresos en aquest bloc es basa sobretot en l'explicació dels canvis socials. Això comporta la conceptualització de temps històric i de les nocions associades a aquest com a successió, duració i simultaneïtat i la seua representació cronològica. L'estudi d'aquests canvis en el temps ha de permetre a l'alumnat elaborar explicacions progressivament més complexes en les quals interrelacione diversos factors, les motivacions dels agents històrics i les conseqüències. També el nivell d'interpretació històrica ha de progressar i permetre relacionar entre sí fets i processos que tenen lloc en espais o temps distints i no impedir dotar-los d'un sentit profund. Un altre aspecte que es destaca en aquest bloc és el referit a l'ús d'una varietat de fonts (textos de diversos gèneres, obres d'art, objectes, mapes) i la seua comprensió crítica per a adquirir una certa perspectiva històrica global. Aquests aspectes mencionats configuren la base del pensament històric que dota l'aprenentatge de la història d'un alt sentit educatiu. Aquestes dimensions del coneixement històric són les que han servit per a elaborar els criteris d'avaluació i facilitar així la progressió dels aprenentatges i l'atenció a la diversitat de la mateixa manera que s'ha suggerit en els blocs corresponents a la geografia.

El tractament i desenvolupament dels continguts es durà a terme tenint en compte aspectes com la funcionalitat, amb la intenció de satisfer les necessitats de comunicació dels alumnes en contextos orals i escrits, per a això es treballarà tant amb textos literaris com no literaris, de la mateixa manera que caldrà atendre tant nivells normatius o formals de la llengua com als registres col·loquials; o a la interdisciplinarietat, per la qual cosa

s'hauran d' interrelacionar continguts de llengua amb altres sistemes i codis de comunicació (plàstic, visual, gestual, corporal, musical, etc.).

Aquesta manera de treballar evita que cada bloc siga considerat com una cosa autònoma i sense relació amb els altres sinó que, al contrari, possibilita que els alumnes vegem com tots els blocs queden integrats en cada unitat didàctica i acosta la programació a la competència comunicativa i a la pretesa cerca, desenvolupament i enfortiment de les intel·ligències múltiples.

No obstant això, sempre s'ha de tindre present el currículum, per la qual cosa tots els continguts explicitats en ell estaran inclosos en la programació. A l'hora d'avaluar l'adquisició dels coneixements i capacitats per part de l'alumne, sembla més eficaç que els continguts de cada unitat siguen uniformes i vagen integrats, aprofitant aqueixos mateixos continguts per a repassar i tractar els d'altres blocs, integrant així els diferents aprenentatges.

A més, aquesta distribució ha d'estar d'acord amb els diferents criteris metodològics que s'han adoptat per a aquesta programació i que es veuran amb deteniment en l'apartat corresponent.

ASSIGNATURA: LLENGUA CASTELLANA / VALENCIANA I LITERATURA NIVELL: 1r ESO				
BL	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	
1	<p>Gèneres dialogats de la comunicació oral. Diferències entre oralitat i escriptura.</p> <p>Aplicació de tècniques d'escolta activa i ús del diàleg igualitari.</p> <p>Responsabilitat i eficàcia en la resolució de tasques.</p> <p>Assumpció de distints rols en equips de treball.</p> <p>Aplicació de les propietats textuais en els intercanvis de comunicació oral (adequació, coherència, cohesió i correcció).</p> <p>Valoració de la conversació com a ferramenta de les habilitats socials, de mediació, d'expressió de la creativitat i de respecte per les opinions dels altres.</p> <p>Creació del pensament de perspectiva.</p> <p>Foment de la solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.</p> <p>Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatges cooperatiu.</p> <p>Característiques dels textos orals conversacionals, narratius i descriptius.</p> <p>Aplicació dels coneixements de la tipologia i de les</p>	1r.CLL.BL1.1. Participar activament i respectuosament en converses, discussions i deliberacions, especialment per a resoldre conflictes interpersonals, seguint instruccions, demanant el torn de paraula, disculpant-se i responant a una disculpa, etc., utilitzant el lèxic adequat al nivell educatiu i les estratègies d'interacció oral.	1r.CLL.BL1.1.1. Participa activament i respectuosament en converses, discussions i deliberacions, per a resoldre conflictes interpersonals.	
			1r.CLL.BL1.1.2. Participa en converses, discussions i deliberacions seguint instruccions.	
			1r.CLL.BL1.1.3. Participa en converses, discussions i deliberacions demanant el torn de paraula, disculpant-se i responant a una disculpa, etc.	
			1r.CLL.BL1.1.4. Participa en converses, discussions i deliberacions utilitzant el lèxic adequat al nivell educatiu i les estratègies d'interacció oral.	
		1r.CLL.BL1.2. Participar en equips de treball per a assolir metes comunes, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat; donar suport a companys i companyes, demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions, i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.	1r.CLL.BL1.2.1. Participa en equips de treball per a assolir metes comunes, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, amb l'ajuda de models i del professorat.	
			1r.CLL.BL1.2.2. Participa en equips de treball per a assolir metes comunes, donant suport a companys i companyes, demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions, amb l'ajuda de models i del professorat.	
			1r.CLL.BL1.2.3. Participa en equips de treball per a assolir metes comunes, utilitzant el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies, amb l'ajuda de models i del professorat.	

<p>propietats textuais en l'anàlisi dels textos conversacionals, narratius i descriptius.</p> <p>Ús de tècniques de memorització i retenció de la informació: prendre notes, paraules clau i resums.</p> <p>Utilització guiada de diccionaris i fonts d'informació en diferents suports.</p> <p>Aplicació de tècniques d'avaluació, autoavaluació i coavaluació en les produccions orals.</p> <p>Selecció raonada dels productes que s'inclouen en el portafolis.</p> <p>Coneixement dels entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements de l'àrea.</p> <p>Autoconeixement de fortaleces i debilitats.</p> <p>Participació en situacions de comunicació (conversacions espontànies, discussions i deliberacions de normes de classe, llibres de lectura, viatges, activitats d'adaptació, relació i dinamització, programes de mediació del centre, difusió de les activitats extraescolars, etc.) que desenvolupen les relacions socials en l'entorn acadèmic.</p> <p>Participació en reformulacions del missatge en contextos multilingües.</p> <p>Aplicació de les característiques del llenguatge conversacional (cooperació, espontaneïtat, economia i subjectivitat); dels principis de cooperació (aportar informació certa, de manera clara, breu i ordenada, etc.); de les habilitats socials, especialment en les</p>	<p>1r.CL.L.BL1.3. Interpretar textos orals i audiovisuals de gèneres, tipologies i registres diferents, especialment conversacionals, narratius i descriptius propis de l'àmbit personal, acadèmic i social pròxims als interessos de l'alumnat, analitzant les característiques formals i de contingut i els elements no verbals, utilitzant, seguint models, les estratègies de comprensió oral adequades al text i al propòsit de l'escolta.</p>	<p>1r.CL.L.BL1.3.1. Interpreta, amb ajuda, textos orals i audiovisuals de gèneres, tipologies i registres diferents, especialment conversacionals, narratius i descriptius propis de l'àmbit personal, acadèmic i social pròxims als interessos de l'alumnat.</p>		
		<p>1r.CL.L.BL1.3.2. Interpreta textos orals i audiovisuals analitzant les característiques formals i de contingut i els elements no verbals.</p>		
		<p>1r.CL.L.BL1.3.3. Interpreta textos orals i audiovisuals utilitzant, seguint models, les estratègies de comprensió oral adequades al text i al propòsit de l'escolta.</p>		
		<p>1r.CL.L.BL1.4. Produir oralment, amb el suport de les TIC i l'ajuda del professorat, textos breus de l'àmbit personal, acadèmic i social, de temes pròxims a l'alumnat, especialment de tipologia textual narrativa i descriptiva, utilitzant les estratègies d'expressió oral i els elements no verbals adequats a la situació comunicativa i a l'objectiu proposat, aplicant-hi les propietats textuais i el lèxic adequat al nivell educatiu, per a practicar aprenentatges lingüístics i estructurar el pensament.</p>	<p>1r.CL.L.BL1.4.1. Produeix oralment, amb el suport de les TIC i l'ajuda del professor, textos breus de l'àmbit personal, acadèmic i social, de temes pròxims a l'alumne, especialment de tipologia textual narrativa i descriptiva, per a practicar aprenentatges lingüístics i estructurar el pensament.</p>	
			<p>1r.CL.L.BL1.4.2. Produeix oralment textos breus utilitzant, amb l'ajuda de models i del professorat, les estratègies d'expressió oral i els elements no verbals adequats a la situació comunicativa i a l'objectiu proposat.</p>	
			<p>1r.CL.L.BL1.4.3. Produeix oralment textos narratius i descriptius breus aplicant-hi les propietats textuais.</p>	
			<p>1r.CL.L.BL1.4.4. Produeix oralment textos breus amb lèxic adequat al nivell educatiu.</p>	

<p>formes de tractament i respecte, a l'iniciar, mantindre i concloure els intercanvis comunicatius (saludar i acomiadar-se adequadament al context, disculpar-se i respondre a una disculpa, etc.), en les peticions del torn de paraula, etc.</p> <p>Utilització del lèxic del nivell educatiu i d'un llenguatge no discriminatori.</p> <p>Escolta activa, comprensió, interpretació i anàlisi de textos orals i audiovisuals conversacionals, narratius i descriptius (conversacions telefòniques formals i informals, descripcions d'itineraris, relats audiovisuals, cançons, fragments teatrals, poemes, endevinalles, treballengües, seqüències narratives i descriptives de reportatges, notícies, entrevistes, etc.) i els que generen els seus aprenentatges i projectes de treball.</p> <p>Anàlisi de la informació no verbal corporal (gestos, mirada, postura, contacte físic, etc.) i paralingüística (la dicció, l'accentuació, el ritme i el to de veu).</p> <p>Utilització de les estratègies de comprensió oral en els textos conversacionals, narratius i descriptius: activació de coneixements previs, anticipació; manteniment de l'atenció, confirmació o rebuig d'hipòtesis; resolució de problemes de comprensió lèxica; reformulació, extracció i selecció d'informacions concretes presents en el text, etc.</p> <p>Producció de textos orals dialogats, narratius i descriptius (lectura en veu alta de contes, poemes, seqüències narratives i descriptives; dramatització de còmics, fragments teatrals; narració d'experiències viscudes; descripcions de personatges, d'estats, de processos, endevinalles, treballengües, etc.), i els que generen els seus aprenentatges i projectes de treball.</p> <p>Anàlisi, aplicació i avaluació dels procediments lingüístics d'expressió oral de textos dialogats, narratius (orde cronològic i connectors temporals, etc.)</p>	<p>1r.CLL.BL1.5. Avaluar, amb l'ajuda del professorat, les produccions orals pròpies i dels companys, atenent la quantitat, qualitat, rellevància, pertinència i claredat, així com les normes de prosòdia, per a progressar en la competència comunicativa oral.</p>	<p>1r.CLL.BL1.5.1. Avaluat, amb l'ajuda del professorat, les produccions orals pròpies i dels companys, atenent la quantitat, qualitat, rellevància, pertinència i claredat, així com les normes de prosòdia.</p>	<p>CCLI CAA</p>
	<p>1r.CLL.BL1.6. Reconèixer els estudis i les professions vinculats amb els coneixements del nivell educatiu, i identificar els coneixements, les habilitats i les competències que requereixen per a relacionar-les amb les seues fortaleces i preferències.</p>	<p>1r.CLL.BL1.6.1. Reconeix, amb ajuda del professorat, els estudis i les professions vinculats amb els coneixements del nivell educatiu.</p>	<p>SIEE CSC</p>
		<p>1r.CLL.BL1.6.2. Identifica, amb ajuda del professorat, els coneixements, les habilitats i les competències que requereixen els estudis i les professions vinculats amb els coneixements del nivell educatiu per a relacionar-les amb les seues fortaleces i preferències.</p>	<p>SIEE CSC</p>

	<p>i descriptius (abundància d'adjectivació, ús de comparacions, etc.), prestant atenció a les interferències lingüístiques.</p> <p>Anàlisi, aplicació i avaluació dels elements d'expressió oral no verbals, corporals i paralingüístics, especialment de la pronunciació i de la gesticulació, amb l'ajuda dels companys i del professor.</p>			
2	<p>Característiques bàsiques dels textos narratius i descriptius: funció comunicativa, estructura, marques lingüístiques, recursos verbals i no verbals, gèneres.</p> <p>Reflexió sobre la importància de l'escriptura en el desenrotllament personal, com a instrument potenciador de la creativitat.</p> <p>Selecció raonada dels textos produïts que s'inclouen en el portafolis.</p> <p>Ús de fonts de consulta impreses i digitals com a suport per a la revisió ortogràfica, gramatical i lèxica.</p> <p>Busca, localització i extracció d'informació en diferents tipus de textos i fonts documentals i no documentals, amb l'ajuda de guies, dels companys i del professorat.</p> <p>Utilització de diferents tipus de biblioteques (aula, centre, pública, personal, virtual) per a obtenir informació.</p> <p>Avaluació de processos i resultats.</p> <p>Valoració de l'error com a oportunitat.</p> <p>Reflexió sobre la importància de la lectura i l'escriptura com a mitjans lúdics i d'aprenentatge.</p> <p>Autoconeixement. Valoració de fortaleces i debilitats</p> <p>Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació.</p>	<p>1r.CLL.BL2.1. Interpretar textos escrits en suports diversos, de l'àmbit personal, acadèmic i social, de tipologies diverses (especialment narratius i descriptius de manera autònoma; instructius i expositius breus, relacionats amb l'activitat acadèmica, amb l'ajuda del professorat i dels companys; i seqüències argumentatives breus i senzilles), a través de l'anàlisi dels elements formals i de contingut propis del nivell educatiu, utilitzant les estratègies de comprensió lectora adequades al text i a l'objectiu de la lectura, per a construir el significat global del text i per al gaudi personal.</p>	<p>1r.CLL.BL2.1.1. Interpreta textos escrits en suports diversos, de l'àmbit personal, acadèmic i social, de tipologies diverses, especialment narratius i descriptius, per a construir el significat global del text i per al gaudi personal.</p>	<p>CCLI CSC</p>
		<p>1r.CLL.BL2.1.2. Interpreta textos escrits narratius i descriptius a través de l'anàlisi dels elements formals i de contingut propis del nivell educatiu.</p>	<p>CCLI CSC</p>	
		<p>1r.CLL.BL2.1.3. Interpreta textos escrits narratius i descriptius utilitzant les estratègies de comprensió lectora adequades al text i a l'objectiu de la lectura.</p>	<p>CCLI CSC</p>	
		<p>1r.CLL.BL2.2. Planificar i escriure, amb adequació, coherència, cohesió, correcció ortogràfica, gramatical i lèxica del nivell educatiu, textos en suports diversos de l'àmbit personal, acadèmic i social, de diverses tipologies (especialment narratius i descriptius, de manera autònoma i creativa; instructius i expositius breus relacionats amb l'activitat acadèmica, amb l'ajuda del professorat i dels companys; i justificacions breus i senzilles), aplicant les estratègies del procés d'escriptura, fent servir un llenguatge no discriminatori.</p>	<p>1r.CLL.BL2.2.1. Aplica les estratègies de planificació en el procés d'escriptura de textos diversos, especialment narratius i descriptius.</p>	<p>CCLI CAA SIEE</p>
		<p>1r.CLL.BL2.2.2. Escriu, amb adequació, coherència, cohesió, pròpies del nivell educatiu, textos, en suports diversos, de l'àmbit personal, acadèmic i social, narratius i descriptius de manera autònoma; textos instructius i expositius breus relacionats amb l'activitat acadèmica, amb l'ajuda del professorat i dels companys, i justificacions breus i senzilles.</p>	<p>CCLI CSC</p>	
		<p>1r.CLL.BL2.2.3. Escriu, amb correcció ortogràfica i gramatical pròpies del nivell educatiu, textos, en suports diversos, de l'àmbit personal, acadèmic i social, narratius i descriptius de manera autònoma; textos instructius i expositius breus relacionats amb l'activitat acadèmica, amb l'ajuda del</p>	<p>CCLI</p>	

<p>Superació d'obstacles i fracassos. Mostrar iniciativa, idees innovadores, perseverança i flexibilitat.</p> <p>Utilització del pensament alternatiu.</p> <p>Desenrotllament del sentit crític.</p> <p>Ús de ferramentes digitals de busca en pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia, bases de dades especialitzades, etc., i visualització.</p> <p>Emmagatzematge de la informació digital.</p> <p>Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i el contrast d'informació.</p> <p>Disseny de presentacions multimèdia.</p> <p>Ús de les ferramentes més comunes de les TIC per a col·laborar i comunicar-se amb la resta del grup, amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, etc.</p> <p>Utilització del correu electrònic i de mòduls cooperatius en entorns personals d'aprenentatge com ara blogs, fòrums, wikis, etc.</p> <p>Adquisició d'hàbits i conductes per a la comunicació i la protecció de l'individu i per a protegir els altres de les males pràctiques com el ciberassetjament.</p> <p>Anàlisi del públic destinatari i adaptació de la comunicació en funció d'aquest.</p> <p>Aplicació dels coneixements sobre les característiques bàsiques dels textos narratius i descriptius a la comprensió, interpretació i anàlisi d'aquests: identificació de la intenció comunicativa, l'àmbit d'ús i el canal; distinció de la idea principal, les idees secundàries i l'organització del contingut; identificació dels elements dels textos narratius (narrador,</p>		professorat i dels companys, i justificacions breus i senzilles.	
		1r.CLL.BL2.2.4. Escriu, amb correcció lèxica pròpia del nivell educatiu , textos, en suports diversos, de l'àmbit personal, acadèmic i social, narratius i descriptius de manera autònoma; textos instructius i expositius breus relacionats amb l'activitat acadèmica, amb l'ajuda del professorat i dels companys, i justificacions breus i senzilles.	CCLI
		1r.CLL.BL2.2.5. Escriu textos narratius i descriptius fent servir un llenguatge no discriminatori.	CCLI CSC
	1r.CLL.BL2.3. Avaluar, amb ajuda de guies, del professorat, individualment i en equip, els textos escrits propis o aliens, com a part del procés d'escriptura, identificant els errors d'adequació, coherència, cohesió i correcció del nivell educatiu, resolent els dubtes de manera reflexiva i dialogada, amb l'ajuda de diccionaris impresos o digitals i altres fonts de consulta.	1r.CLL.BL2.3.1. Avalua, amb ajuda de guies, del professorat, individualment i en equip , els textos escrits propis o aliens, com a part del procés de revisió de l'escriptura, identificant errors d'adequació, coherència i cohesió	CCLI CAA
		1r.CLL.BL2.3.2. Avalua, amb ajuda de guies, del professorat, individualment i en equip , els textos escrits, com a part del procés de revisió de l'escriptura, revisant els errors de correcció (ortogràfica i gramatical) del nivell educatiu.	CCLI CAA
		1r.CLL.BL2.3.3. En el procés de revisió de textos escrits resol els dubtes, amb el suport de guies, del professorat, individualment i en equip , de manera reflexiva i dialogada, amb l'ajuda de diccionaris impresos o digitals i altres fonts de consulta.	CAA
	1r.CLL.BL2.4. Resumir textos orals i escrits narratius i descriptius, seleccionant les informacions essencials, generalitzant informacions relacionades i elaborant un text coherent i cohesionat que no reproduïska literalment parts del text original, amb la finalitat d'informar del contingut dels textos	1r.CLL.BL2.4.1. Sintetitzo, utilitzant els procediments de síntesi adequada al nivell educatiu i a la tipologia textual, seleccionant les informacions essencials, generalitzant informacions relacionades, textos orals i escrits narratius i descriptius, amb la finalitat d'informar del contingut dels	CCLI CAA

<p>personatges, espai, temps, diàlegs, etc.); localització d'informació explícita i implícita; anàlisi dels mecanismes gramaticals (connexió, referència, eix temporal de passat), del lèxic i dels recursos expressius (comparació, hipèrbole, etc.); interpretació de la informació contextual i no verbal (títol, il·lustracions, etc.), etc.</p> <p>Ús d'estratègies de planificació com a part del procés d'escriptura, especialment en textos narratius i descriptius: determinar la intenció, el destinatari, el tipus de text; observar textos model; generar idees (pròpies i dels companys); ordenar les idees seguint esquemes temporals o espacials.</p> <p>Ús de processadors de textos en l'escriptura: gestió d'arxius i carpetes, edició bàsica (desplaçament, selecció, copiar, apegar), format de caràcter, alineació, ortografia, inserció d'imatges, etc.</p> <p>Ús d'estratègies de textualització o escriptura com a part del procés de producció escrita, amb l'ajuda de guies, dels companys i del professorat: redactar esborranys, usar diccionaris i gramàtiques, controlar la progressió de la informació, reescriure.</p> <p>Ús de fonts de consulta impreses i digitals com a suport per a la revisió ortogràfica, gramatical i lèxica.</p> <p>Ús i aplicació d'estratègies de comprensió lectora, especialment en textos narratius i descriptius. Abans de la lectura: establir els objectius de lectura; formular prediccions sobre el tema, l'acció, els personatges, etc., a partir de la</p>	altres persones.	textos altres persones.	
		1r.CLL.BL2.4.2. Elabora un text narratiu o descriptiu coherent i cohesionat que no reproduceix literalment parts del text original.	CCLI
	1r.CLL.BL2.5. Realitzar amb creativitat tasques o projectes de treball individuals o col·lectius, amb ajuda de guies i models i la direcció del professorat, sobre temes motivadors per a l'alumnat, seguint les fases del procés d'un projecte de treball, per a obtenir un producte final original de caràcter narratiu o descriptiu, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-ho a canvis i imprevistos, transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final, i comunicar personalment els resultats obtinguts.	1r.CLL.BL2.5.1. Realitza, amb creativitat, amb l'ajuda de guies i models i la direcció del professorat , projectes de treball de caràcter narratiu o descriptiu , individuals i en equips cooperatius, sobre temes diversos, seguint les fases del procés d'elaboració (planificació, supervisió, avaluació i comunicació).	CCLI CAA SIEE
		1r.CLL.BL2.5.2. Indica l'autor i el títol dels textos que utilitza com a font d'informació en un projecte de treball.	CAA CCLI
		1r.CLL.BL2.5.3. Fa, amb l'ajuda de models i del professorat , una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; l'adapta a canvis i imprevistos, transformant les dificultats en possibilitats.	SIEE CAA
		1r.CLL.BL2.5.4. Avalua, amb ajuda de models, de guies i del professorat , el procés i el producte final.	CAA CCLI
		1r.CLL.BL2.5.5. Comunica personalment, amb l'ajuda de models i del professorat , els resultats obtinguts.	CCLI CAA
	1r.CLL.BL2.6. Realitzar projectes de treball individuals i en equips cooperatius, sobre temes del currículum (amb especial interès per les obres literàries) o sobre temes socials, científics i culturals, del nivell educatiu, buscant i seleccionant informació en mitjans digitals de manera contrastada; crear continguts per mitjà d'aplicacions informàtiques d'escriptori i col·laborar i comunicar-se amb altres filtrant i compartint informació i continguts digitals de manera	1r.CLL.BL2.6.2. Col·labora i es comunica per a construir un producte o tasca col·lectiva, compartint informació i continguts digitals, i utilitzant les eines de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge, amb l'ajuda de models i del professorat .	CD CAA SIEE
		1r.CLL.BL2.6.3. Realitza projectes de treball, amb l'ajuda de models i del professorat , creant continguts digitals (documents de text i presentacions multimèdia) per mitjà d'aplicacions informàtiques d'escriptori.	CD

<p>informació paratextual (títol, il·lustracions, capítols, etc.); observar l'estructura externa. Durant la lectura: mantindre l'atenció constant; comprovar les prediccions i formular-ne de noves; reflexionar al final de cada paràgraf sobre la coherència i la progressió de l'acció narrativa; formular inferències sobre l'acció, l'estructura, els personatges, etc.; consultar el diccionari per a resoldre problemes de comprensió lèxica. Després de la lectura: determinar l'organització del contingut; resumir l'acció; respondre a preguntes sobre els elements textuais (narrador, personatges, espai, temps, diàlegs, etc.), sobre aspectes formals (connectors temporals i espacials, temps verbals, sinònims i altres mecanismes de referència, etc.), sobre dades explícites i implícites; localitzar i explicar els recursos expressius; valorar les prediccions efectuades.</p> <p>Lectura, comprensió, interpretació i anàlisi de textos escrits narratius (contes, novel·les, rondalles, còmics, cartes personals, etc.), descriptius (seqüències descriptives en textos literaris narratius, fitxes de dades personals, catàlegs comercials, etc.), instructius (avisos i normes del centre, instruccions per a realitzar activitats escolars, etc.), expositius (definicions del diccionari, preguntes d'activitats o proves amb resposta breu, etc.), argumentatius (opinions breus en la interacció escrita en la web, en ressenyes o comentaris de textos literaris, etc.).</p> <p>Producció de textos escrits narratius (diaris i cartes personals, narracions inventades, còmics, biografies, etc.), descriptius (de personatges de textos literaris, inventades, perfils personals, etc.), instructius (normes de classe, de la biblioteca d'aula, etc.), expositius (definicions,</p>	segura i responsable.	1r.CLL.BL2.6.4. Aplica bones maneres de conducta en la comunicació en entorns virtuals, i prevé, denuncia i protegeix uns altres companys de males pràctiques com el ciberassetjament, amb l'ajuda de models i del professorat	CD SIEE CAA	
	1r.CLL.BL2.7. Realitzar amb ajuda de models, de manera eficaç, tasques o projectes; tenir iniciativa per a emprendre i proposar accions, sent conscient de les seues fortaleeses i febleses; mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament, i actuar amb flexibilitat buscant amb suport solucions alternatives.	1r.CLL.BL2.7.1. Té iniciativa per a proposar i emprendre accions que contribuïsquen a realitzar amb ajuda de models , de manera eficaç, tasques o projectes individuals o col·lectius.		
		1r.CLL.BL2.7.1. Té iniciativa per a proposar i emprendre accions que contribuïsquen a realitzar amb ajuda de models , de manera eficaç, tasques o projectes individuals o col·lectius.		
		1r.CLL.BL2.7.2. Reconeix amb ajuda de models les seues fortaleeses i les utilitza adequadament, i identifica les seues febleses, esforçant-se per superar-les.		
		1r.CLL.BL2.7.3. Manté amb ajuda de models la curiositat i l'interès durant tot el procés de realització de tasques o projectes.		SIEE
		1r.CLL.BL2.7.4. Actua amb flexibilitat davant d'obstacles i dificultats, buscant amb ajuda de models solucions.		SIEE

resposta breu a preguntes d'activitats o proves, etc.), argumentatius (justificacions personals breus, valoracions breus sobre llibres llegits, etc.), amb adequació, coherència, cohesió i correcció, d'acord amb les característiques pròpies dels gèneres.

Creació de textos escrits de caràcter narratiu o descriptiu, individuals i col·lectius, a partir de propostes que promoguen la creativitat i el gaudi personal, usant recursos lingüístics (comparació, metàfora, hipèrbole, paral·lelisme, etc.), recursos del llenguatge no verbal (il·lustracions, etc.) i utilitzant eines digitals d'edició i presentació a partir de models.

Aplicació del coneixement sobre les propietats textuais (adequació, coherència i cohesió) en l'escriptura de textos narratius i descriptius.

Ús de tècniques de selecció, organització i revisió del lèxic nou.

Revisió de produccions pròpies i alienes, identificant i corregint els errors ortogràfics, gramaticals i lèxics, d'acord amb les normes de correcció determinades per al nivell educatiu.

Reescriptura total o parcial dels textos escrits corregint els errors en l'adequació, coherència, cohesió i correcció detectats en el procés d'avaluació i revisió.

Planificació i realització, amb ajuda de guies i models i la direcció del professorat, de projectes de treball individuals i en equip, seguint les fases del procés: presentació (coneixement de l'objectiu del projecte, activació de coneixements previs, organització i planificació), busca d'informació (planificació; obtenció, selecció, reorganització i posada en comú de la informació), elaboració del producte final (procés

d'escriptura), presentació (exposició del producte final) i avaluació (avaluació, autoavaluació i coavaluació del producte final i del procés d'elaboració del projecte).

Actuació eficaç en equips de treball, de manera guiada: participar en la planificació i divisió del treball, realitzar les tasques personals i el rol assignat, aportar idees constructives, col·laborar amb els companys i acceptar-los, utilitzar el diàleg per a la resolució de conflictes, usar estratègies de supervisió i resolució de problemes, prendre decisions raonades en comú, etc.

Utilització guiada de les TIC en totes les fases del procés d'elaboració d'un projecte: localitzar, seleccionar, tractar, organitzar i emmagatzemar la informació; crear textos escrits o audiovisuals; presentar el treball.

Realització, formatat senzill i impressió de documents de text.

Construcció d'un producte o meta col·lectiu compartint informació i recursos.

Utilitzar el pensament com un mitjà i un fi, per a la reflexió guiada, a través de qüestionaris o iniciant-se en l'escriptura d'un diari, sobre el procés d'aprenentatge i els coneixements de qualsevol tipus adquirits durant la realització d'un projecte de treball.

Avaluació de les produccions pròpies o alienes, com a part del procés d'escriptura, amb ajuda de guies, del professorat, individualment i en equip, comparant el resultat amb el pla original, jutjant si el text respon a l'objectiu d'escriptura i analitzant l'adequació, coherència i cohesió, amb la finalitat de millorar els textos.

3	<p>Identificació d'enunciats.</p> <p>Identificació de l'oració simple i dels seus components (subjecte i predicat).</p> <p>Reconeixement del subjecte i dels seus tipus (omès i múltiple).</p> <p>Reconeixement dels elements de la situació comunicativa i de les propietats textuais en textos narratius i descriptius.</p> <p>Anàlisi de la coherència textual: identificació d'idees principals i secundàries i organització del contingut, en funció de la intenció comunicativa.</p> <p>El plurilingüisme i la realitat plurilingüe d'Espanya.</p> <p>Identificació de les llengües d'Espanya, dels seus trets característics i de la seua distribució geogràfica.</p> <p>Reconeixement i ús de classes de paraules flexives i no flexives:</p> <p>El substantiu: gènere, nombre i classes.</p> <p>L'adjectiu qualificatiu :gènere, nombre, grau i classes, i posició de l'adjectiu qualificatiu.</p> <p>Els determinants: article (gènere, classes; absència) i adjectiu determinatiu (gènere, nombre i classes: demostratius, possessius, indefinits, numerals).</p> <p>El pronom: gènere i nombre, classes (personals, demostratius, possessius, numerals, indefinits).</p> <p>El verb (persona gramatical, nombre, conjugació verbal, mode indicatiu) i tipus (verbs regulars, irregulars i auxiliars). Formes no personals.</p> <p>L'adverbi.</p> <p>Les preposicions.</p> <p>Les conjuncions.</p>	1r.CL.L.BL3.1. Identificar les diverses categories gramaticals que componen un enunciat, establint la concordança gramatical entre elles; classificar-les i reconèixer el paper gramatical i semàntic que exerceixen en el discurs, per a utilitzar-les amb correcció en la comprensió i creació de textos narratius i descriptius.	1r.CL.L.BL3.1.1. Identifica i classifica les diverses categories gramaticals que componen un text narratiu o descriptiu , establint la concordança entre elles.	CLI	
			1r.CL.L.BL3.1.2. Identifica, amb ajuda , les categories gramaticals, analitzant-les morfològicament, reconeixent el paper gramatical i semàntic que exerceixen en el discurs.	CLI	
			1r.CL.L.BL3.1.3. Crea i revisa textos narratius i descriptius , utilitzant correctament les categories gramaticals.	CLI	
			1r.CL.L.BL3.2. Crear i revisar textos escrits aplicant-hi correctament les normes ortogràfiques de la llengua pròpies del nivell educatiu.	1r.CL.L.BL3.2.1. Crea i revisa textos narratius i descriptius utilitzant correctament les categories gramaticals.	CCLI CAA
			1r.CL.L.BL3.3. Identificar els diversos procediments de creació del lèxic, propis del nivell educatiu, distingint entre els morfològics i els préstecs d'altres llengües, per a enriquir el vocabulari.	1r.CL.L.BL3.3.1. Identifica els diversos procediments de creació del lèxic, propis del nivell educatiu , per a enriquir el vocabulari.	CCLI CAA
			1r.CL.L.BL3.4. Explicar les relacions d'igualtat-semblança i d'oposició-contrarietat que s'estableixen entre les paraules per a copsar el sentit global d'un text.	1r.CL.L.BL3.4.1. Reconeix les relacions d'igualtat-semblança (sinonímia, polisèmia i homonímia) i d'oposició (antonímia) pròpies del nivell educatiu que s'estableixen entre les paraules per a copsar el sentit global d'un text.	CCLI CAA
			1r.CL.L.BL3.5. Identificar el subjecte, mitjançant l'establiment de la concordança amb el verb, i el predicat, així com els complements del verb adequats al nivell, per a expressar-se i redactar textos narratius i descriptius amb més correcció i propietat.	1r.CL.L.BL3.5.1. Identifica l'estructura de l'oració simple: subjecte, concordança amb el verb, complements del verb, per a, autònomament, expressar-se i redactar textos narratius i descriptius de diverses modalitats oracionals amb més correcció i propietat.	CCLI
				1r.CL.L.BL3.5.2. Analitza morfosintàcticament l'oració simple, per a, autònomament, expressar-se i redactar textos narratius i descriptius de diverses modalitats oracionals amb més correcció i propietat.	CCLI CAA
			1r.CL.L.BL3.6. Reconèixer els elements de la comunicació que intervenen en textos narratius i descriptius, i justificar si aquests	1r.CL.L.BL3.6.1. Reconeix els elements de la comunicació que intervenen en textos narratius i descriptius .	CCLI

<p>Les interjeccions.</p> <p>Establiment de la concordança nominal i verbal.</p> <p>L'abecedari. El nom de les lletres i correspondència entre grafemes i fonemes.</p> <p>Ús de grafemes i seqüències de grafemes especials (<i>b, v, w; c</i>, grups <i>-ct, -cc, k, q, z</i>, grup <i>-zc-</i>; <i>ch; g, j; h; i, í, ll; m; ñ; p; t; x; r</i>, dígraf <i>rr</i>).</p> <p>Ús de la dièresi.</p> <p>Separació de paraules en síl·labes.</p> <p>Aplicació de les regles generals d'accentuació.</p> <p>Reconeixement del diftong, triftong i hiat.</p> <p>Accentuació de monosíl·labs. Ús de l'accent diacrític. Ortografia de noms propis.</p> <p>Ús de les majúscules i accentuació de lletres majúscules.</p> <p>Ús del punt i de la coma, dels dos punts i dels punts suspensius.</p> <p>Ús dels signes d'interrogació i exclamació.</p> <p>Identificació dels elements constitutius de la paraula (arrel i afixos) i creació de famílies lèxiques.</p> <p>Reconeixement i ús dels procediments de formació de paraules: paraules simples, paraules compostes i derivades.</p> <p>Explicació del significat de neologismes i préstecs lèxics atenent l'origen i la procedència (anglicismes, gal·licismes).</p> <p>Reconeixement de les relacions d'igualtat-semblança (sinonímia, polisèmia i homonímia) i d'oposició-contrarietat (antonímia) entre les paraules.</p> <p>Aproximació a la cohesió textual: explicació de connectors textuais d'addició, oposició, temporals, etc.; de mecanismes lexicosemàntics</p>	<p>compleixen les propietats textuais, atenent principalment als elements de la coherència, propis del nivell educatiu, per a, després d'un procés de reflexió, fer un ús adequat de la llengua.</p>	<p>1r.CLL BL3.6.2. Justifica si els textos compleixen les propietats textuais pròpies del nivell educatiu, atenent sobretot als elements de la coherència, per a, després d'un procés de reflexió, fer un ús adequat de la llengua.</p>	<p>CCLI CAA CSC</p>
	<p>1r.CLL.BL3.7. Reconèixer les diverses llengües que conformen la realitat plurilingüe d'Espanya; explicar els seus trets característics, i establir la distribució geogràfica d'aquestes llengües, per a enriquir-se i desenvolupar una actitud respectuosa envers un entorn plurilingüe i pluricultural.</p>	<p>1r.CLL.BL3.7.1. Reconeix les diverses llengües que conformen la realitat plurilingüe d'Espanya.</p>	<p>CCLI CSC</p>
		<p>1r.CLL.BL3.7.2. Explica els trets característics de les llengües d'Espanya, i estableix la seua distribució geogràfica en la lectura i l'audició de textos narratius i descriptius.</p>	<p>CCLI CSC</p>

	<p>com ara repeticions lèxiques, família lèxica i relacions semàntiques (sinonímia, antonímia, el·lipsi, etc.); mecanismes de cohesió gramatical (substitució per mitjà de pronoms, eix temporal), i mecanismes paralingüístics i elements gràfics.</p> <p>Aproximació a l'adequació textual: àmbit d'ús i finalitat comunicativa, relació entre emissor i receptor, reconeixement de marques lingüístiques de modalització (adjectius qualificatius i lèxic valoratiu, etc.) i ús no discriminatori del llenguatge.</p>			
4	<p>Aproximació al coneixement d'altres mons (reals o imaginaris) a partir de la lectura.</p> <p>Utilització, de manera progressivament autònoma i responsable, de diferents tipus de biblioteques d'aula, centre, pública, virtual).</p> <p>Coneixement i respecte de les normes de funcionament, consulta guiada de catàlegs digitals i en línia.</p>	<p>1r.CL.L.BL4.1. Realitzar lectures d'obres literàries pròximes als seus gustos, triades lliurement o a proposta del professorat, en silenci, en veu alta o participant en dramatitzacions i improvisacions de textos adequats al nivell educatiu, aplicant-hi, si pertoca, tècniques expressives i teatrals.</p>	<p>1r.CL.L.BL4.1.1. Realitza lectures d'obres literàries pròximes als seus gustos, triades lliurement o a proposta del professorat, en silenci, en veu alta o participant en dramatitzacions i improvisacions de textos adequats al nivell educatiu, aplicant-hi, si pertoca, amb ajuda de models i del professorat, tècniques expressives i teatrals.</p>	CCLI SIEE CEC
	<p>Lectura guiada i comprensió de textos i obres literàries concordades amb el nivell, com a base per a la formació de la personalitat literària i el gaudi personal.</p>	<p>1r.CL.L.BL4.2. Elaborar un dossier, amb una selecció de documents i creacions realitzats a partir de lectures, literàries i no literàries, pròximes als interessos de l'alumnat, de manera reflexiva i crítica.</p>	<p>1r.CL.L.BL4.2.1. Elabora un dossier, amb una selecció de documents i creacions realitzats a partir de lectures pròximes als seus interessos, de manera reflexiva i crítica, i amb ajuda de models i del professorat.</p>	CCLI SIEE CEC
	<p>Selecció de lectures de manera autònoma o a proposta del professor, de la biblioteca o d'altres àmbits (intercanvi, préstecs, compra, consulta en línia, etc.).</p> <p>Pràctica de diversos tipus de lectura (guiada, lliure, silenciosa, en veu alta) de textos literaris com a font de gaudi i informació i com un mitjà d'aprenentatge i enriquiment personal.</p> <p>Dramatització de textos literaris adaptats i</p>	<p>1r.CL.L.BL4.3. Exposar, en suports diversos, orals i escrits, de manera guiada, les conclusions crítiques i raonades sobre les connexions entre la literatura, les arts i la ciència, analitzant i comparant obres, personatges, temes i tòpics universals en creacions de diferent naturalesa.</p>	<p>1r.CL.L.BL4.3.1. Exposar, en suports diversos, orals i escrits, de manera guiada, les conclusions crítiques i raonades sobre les connexions entre la literatura, les arts i la ciència, analitzant i comparant obres, personatges, temes i tòpics universals en creacions de diferent naturalesa.</p>	CCLI CAA SIEE CEC

<p>adequats al nivell.</p> <p>Anàlisi de les característiques expressives dels textos teatrals relacionant-los amb el cine, la ràdio i la televisió.</p> <p>Aplicació de tècniques teatrals i de lectura expressiva en veu alta i en dramatitzacions.</p> <p>Tècniques d'elaboració de treballs personals, de creació i/o d'investigació senzilla i supervisada sobre una lectura realitzada.</p> <p>Creació d'un portafolis de lectura que incloga una selecció de treballs individuals o en equip (cartells, fotografies, eslògans, videopoemes, fitxes de lectura, infografies, creacions a partir de ferramentes web, citacions i pensaments, etc.) i una fitxa de registre de les creacions (nom del treball, data i motiu de l'elaboració, objectius plantejats, context de realització, valoració i avaluació del resultat).</p> <p>Foment de l'hàbit lector per mitjà de la participació en iniciatives que impulsen la realització de lectures amenes (club de lectors, ciberlectures, tertúlies literàries, pla lector del centre, etc.).</p> <p>Connexió entre la literatura i la resta d'arts (música, pintura, cine, etc.), relacionant obres, personatges i temes universals: l'espai dels mites, l'amor i la literatura, herois i antiherois, el joc literari i l'avantguarda.</p> <p>Pervivència i evolució de personatges-tipus, temes i formes a partir de la comparació d'obres de tota la història de la cultura.</p> <p>Interpretació del sentiment humà implícit en les obres comparades.</p> <p>Introducció a la literatura o a partir dels textos d'autoria masculina i femenina.</p>			
	<p>1r.CLL.BL4.4. Analitzar, de manera guiada, un corpus de textos literaris, seleccionats al voltant d'un tema</p> <p>o tòpic comú, com a forma d'aproximació a la literatura, identificant els trets essencials de l'època i les característiques del gènere, i realitzant un comentari de forma i contingut per a expressar raonadament les conclusions extretes, mitjançant la formulació de judicis personals.</p>	<p>1r.CLL.BL4.4.1. Analitza, de manera guiada, un corpus de textos literaris, seleccionats al voltant d'un tema o tòpic comú, com a forma d'aproximació a la literatura.</p>	CCLI CEC
		<p>1r.CLL.BL4.4.2. Identifica, de manera guiada, els trets essencials de l'època i les característiques del gènere dels textos analitzats.</p>	CCLI CEC
		<p>1r.CLL.BL4.4.3. Realitza, de manera guiada, un comentari de forma i contingut per a expressar raonadament les conclusions extretes de l'anàlisi de textos literaris, mitjançant la formulació de judicis personals.</p>	CCLI CEC CAA SIEE

	<p>Reconeixement de les característiques pròpies dels gèneres literaris a partir d'una selecció de textos en prosa i en vers.</p> <p>La narració en prosa i en vers. Elements de les narracions.</p> <p>La lírica i els recursos mètrics en vers.</p> <p>El teatre en prosa i en vers.</p>			
--	--	--	--	--

ASSIGNATURA: GEOGRAFIA I HISTÒRIA	NIVELL: 1r ESO
-----------------------------------	----------------

BL	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT
1	<p>Estratègies per a definir problemes i formular preguntes o hipòtesis sobre les causes i les conseqüències i el significat de les transformacions socials i espacials.</p> <p>Estratègies per a l'elaboració de guions o plans per a indagar sobre processos històrics i geogràfics.</p> <p>Aportació de solucions originals als problemes relatius a fets històrics i geogràfics.</p> <p>Responsabilitat i eficàcia en la resolució de tasques.</p> <p>Procés estructurat de presa de decisions. Estimació d'oportunitats i riscos.</p> <p>Avaluació de processos i resultats. Valoració de l'error com a oportunitat.</p> <p>Ús de diversos procediments per a obtenir i registrar informació sobre fets històrics i geogràfics a partir de fonts variades presentats en diferents llenguatges (verbal, audiovisual, cartogràfic, estadístic) pertanyents a diversos gèneres i obtinguts per diversos mitjans com ara</p>	<p>1r.GH.BL1.1. Planificar la realització d'una indagació individual amb la guia del docent sobre les causes i conseqüències de fets i processos històrics i geogràfics corresponents a aquest nivell mitjançant la formulació de problemes a partir de preguntes i hipòtesis, i proposar un pla ordenat i flexible d'accions que facilite la selecció d'informació i recursos a partir de fonts diverses, l'estimació del temps necessari i l'organització del treball individual i grupal.</p>	<p>1r.GH.BL1.1.1. Planifica la realització d'una indagació individual o grupal amb la guia del docent sobre les causes i conseqüències de fets i processos històrics i geogràfics corresponents a aquest nivell mitjançant la formulació de problemes a partir de preguntes i hipòtesis.</p>
			<p>1r.GH.BL1.1.2. Proposa un pla ordenat i flexible d'accions que facilite la selecció d'informació i recursos amb la guia del docent a partir de fonts diverses per a dur a terme una indagació sobre les causes i conseqüències de fets i processos històrics i geogràfics corresponents a aquest nivell mitjançant amb l'ajuda del docent.</p>
			<p>1r.GH.BL1.1.3. Estima en la seua planificació el temps necessari i l'organització del treball individual i grupal per a dur a terme una indagació individual o grupal sobre les causes i conseqüències de fets i processos històrics i geogràfics corresponents a aquest nivell.</p>
		<p>1r.GH.BL1.2. Seleccionar i organitzar la informació rellevant, d'acord amb uns objectius previs, a partir de la comprensió de textos orals i escrits, continus i discontinus, usats com a fonts, a les quals es pot accedir a través de diversos mitjans (biblioteques, internet, museus, eixides de camp), i aplicar estratègies, d'acord amb el</p>	<p>1r.GH.BL1.2.1. Selecciona la informació rellevant, d'acord amb uns objectius previs suggerits pel docent, a partir de la comprensió de textos orals i escrits, continus i discontinus, usats com a fonts, a les quals accedeix a través de diversos mitjans (biblioteques, internet, museus, eixides de camp).</p>

<p>l'ús de biblioteques, eixides de camp o Internet.</p> <p>Ús crític de buscadors en Internet: consideració de la qualitat, fiabilitat i caire de les fonts.</p> <p>Classificació i ús crític de fonts d'informació. Procediments de citació de fonts.</p> <p>Ús d'estratègies de comprensió lectora i oral adequades al seu nivell.</p> <p>Foment de la lectura de textos divulgatius sobre temes històrics i geogràfics.</p> <p>Ús de diversos procediments per a la classificació, organització, anàlisi i representació de la informació relacionada amb els continguts del nivell: esquemes, mapes conceptuals, mapes temàtics o gràfiques estadístiques (barres, lineals, circulars, climogrames, etc.) i de la informació proporcionada per sistemes d'informació geogràfica.</p> <p>Ús de procediments d'anàlisi de diversos documents per a establir comparacions, identificar els canvis i continuïtats, les relacions de causalitat entre diversos fets històrics i per a explicar la distribució, localització, interacció i interconnexió de fets geogràfics.</p> <p>Ús de ferramentes TIC per a organitzar (marcadors socials, fulls de càlcul), interpretar la informació i crear continguts en diferents formats: textos, mapes temàtics, gràfiques, blog, wiki, web, presentació de diapositives, murals, pòsters, vídeo, debats, exposicions orals, etc.</p> <p>Ús d'entorns d'aprenentatge col·laboratiu.</p> <p>Habilitats de comunicació pròpies del seu nivell.</p> <p>Assumpció de distints rols en equips de treball.</p>	<p>seu nivell, de recerca, enregistrament, selecció i organització de la informació.</p>	<p>1r.GH.BL1.2.2. Aplica estratègies de manera pautada, d'acord amb el seu nivell, de recerca, enregistrament, classificació, selecció i organització de la informació relacionada amb els continguts del nivell mitjançant la realització d'esquemes, mapes conceptuals, mapes temàtics o gràfiques estadístiques (barres, lineals, circulars, climogrames, etc.), i de la informació proporcionada per sistemes d'informació geogràfica.</p>		
	<p>1r.GH.BL1.3. Interpretar les dades, les evidències i la informació mitjançant la seua representació en forma de gràfiques, línies de temps, diagrames, taules, informes o síntesis de conclusions, i situar els fets fonamentals en una perspectiva temporal quant a successió i durada, i en un context geogràfic.</p>	<p>1r.GH.BL1.3.1. Interpreta les dades, les evidències i la informació obtinguda a partir de diverses fonts, mitjançant la seua representació en forma de gràfiques, línies de temps, diagrames, taules, informes o síntesis de conclusions amb l'ajuda del docent.</p>		
		<p>1r.GH.BL1.3.2. Situa els fets geogràfics en un context tenint en compte l'ordre de magnitud espacial del lloc on tenen lloc, la seua distribució i localització i la interacció i interconnexió entre aquests fets geogràfics amb el suport de mapes.</p>		
		<p>1r.GH.BL1.3.3. Situa els fets històrics de la Prehistòria i l'Antiguitat fonamentals en una perspectiva temporal quant a successió i durada mitjançant l'ús de línies de temps o altres procediments gràfics.</p>		
		<p>1r.GH.BL1.4. Comunicar oralment o per escrit el procés d'aprenentatge i els seus resultats mitjançant textos corresponents a diversos gèneres; complir els requisits formals, l'adequació, la coherència i la correcció gramatical corresponent al seu nivell educatiu per a transmetre de manera organitzada els seus coneixements; interactuar en diversos àmbits amb un llenguatge no discriminatori, i utilitzar la terminologia conceptual adequada.</p>	<p>1r.GH.BL1.4.1. Comunica oralment o per escrit el procés d'aprenentatge i els seus resultats mitjançant textos corresponents a diversos gèneres i fa referència a les fonts utilitzades.</p>	
		<p>1r.GH.BL1.4.2. Compleix els requisits formals, l'adequació, la coherència i la correcció gramatical corresponent al seu nivell educatiu per a transmetre de manera organitzada els seus coneixements.</p>		
		<p>1r.GH.BL1.4.3. Interactua en diversos àmbits amb un llenguatge no discriminatori amb pautes proporcionades pel docent.</p>		
		<p>1r.GH.BL1.4.4. Utilitza la terminologia conceptual adequada en els textos que expressen o apliquen el producte del seu</p>		CCL

<p>Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.</p> <p>Tècniques d'escolta activa: parafrasejar, resumir.</p> <p>Diàleg igualitari.</p> <p>Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatges cooperatiu. Imaginació i creativitat.</p> <p>Autoconeixement. Valoració de fortaleces i debilitats. Autoconcepte positiu. Proactivitat.</p> <p>Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació. Resiliència, superar obstacles i fracassos. Perseverança, flexibilitat.</p> <p>Procés estructurat de presa de decisions.</p> <p>Estratègies de pensament: pensament alternatiu, causal i conseqüencial, mitjans-fi, de perspectiva i alternatiu.</p> <p>Sentit crític i de la responsabilitat..</p>		aprenentatge.	
	1r.GH.BL1.5. Usar diverses eines informàtiques per a buscar, seleccionar i emmagatzemar diversos documents, considerats com a fonts, de manera contrastada en mitjans digitals; col·laborar i comunicar-se per a elaborar continguts i interpretar-los compartint aquesta informació en entorns virtuals d'aprenentatge, i adoptar un comportament que previnga males pràctiques.	1r.GH.BL1.5.1. Usa diverses eines informàtiques per a buscar, seleccionar (com ara marcadors socials, fulls de càlcul) i emmagatzemar diversos documents i informació obtinguts en formats digitals considerats com a fonts, i tenint en compte la seua qualitat, fiabilitat i biaix a partir de criteris senzills facilitats pel docent.	CD CAA
		1r.GH.BL1.5.2. Col·labora amb altres companys a través d'entorns virtuals d'aprenentatge per a elaborar i interpretar continguts comunicables en diversos formats seguint les indicacions del docent.	CD CAA
		1r.GH.BL1.5.3. Comunica els continguts elaborats en diversos formats i mitjans (textos, mapes temàtics, gràfiques, blog, wiki, web, presentació de diapositives, murals, pòsters, vídeos, debats, exposicions orals, etc.) seguint pautes formals facilitades pel docent.	CD SIEE
		1r.GH.BL1.5.4. Adopta un comportament que previnga males pràctiques en l'ús d'eines informàtiques i en entorns virtuals a partir de protocols d'actuació facilitats pel docent.	CD SIEE
	1r.GH.BL1.6. Participar en equips de treball per a assolir metes comunes, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat; donar suport a companys i companyes, demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions, i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.	1r.GH.BL1.6.1. Assumeix diversos rols amb eficàcia i responsabilitat amb les pautes indicades pel docent per a assolir metes comunes establides pel grup.	SIEE
		1r.GH.BL1.6.2. Dóna suport a companys i companyes, demostrant empatia i amabilitat , i reconeixent les seues aportacions amb respecte.	SIEE
		1r.GH.BL1.6.3. Resol conflictes i discrepàncies dins del grup mitjançant el diàleg igualitari , fent ús de diverses tècniques d'escolta activa modelades pel docent.	SIEE
	1r.GH.BL1.7. Realitzar de manera eficaç tasques o projectes; tenir iniciativa per a emprendre i proposar accions, sent conscient de les seues fortaleces i febleses; mostrar curiositat i interès durant el seu	1r.GH.BL1.7.1. Realitza de manera eficaç tasques o projectes d'acord amb el seu nivell, tenint iniciativa per a emprendre i proposar accions de manera estructurada amb la guia del docent.	SIEE

		desenvolupament, i actuar amb flexibilitat, buscant solucions alternatives.	1r.GH.BL1.7.2. Mostra curiositat i interès durant el desenvolupament de tasques o projectes d'acord amb el seu nivell, i és capaç d'automotivar-se i de perseverar per a superar els obstacles amb el suport del docent.	SIEE
			1r.GH.BL1.7.3. Actua amb flexibilitat, buscant solucions alternatives amb la guia del docent.	SIEE CAA
			1r.GH.BL1.7.4. Regula les seues emocions , controlant l'ansietat i la incertesa, i sent conscient de les seues fortaleces i febleses amb les indicacions del docent.	SIEE
		1r.GH.BL1.8. Descriure aquells aspectes relatius als coneixements i les destreses històriques i geogràfiques que contribueixen al desenvolupament de les competències que es demanen per a continuar en estudis posteriors tant de caràcter acadèmic com professional, i relacionar aquestes competències amb les professions on s'usen.	1r.GH.BL1.8.1. Descriu aquells aspectes relatius als coneixements i les destreses històriques i geogràfiques (com ara disposar de diverses estratègies de pensament, sentit crític i de la responsabilitat) que contribueixen al desenvolupament de les competències que es demanen per a continuar en estudis posteriors tant de caràcter acadèmic com professional a partir de qüestions plantejades pel docent	CAA
			1r.GH.BL1.8.2. Relaciona les competències que es demanen per a continuar en estudis posteriors tant de caràcter acadèmic com professional amb les professions on s'usen amb l'orientació del docent.	CAA
	El problema de la representació de la Terra: les projeccions cartogràfiques (Mercator, Peters, etc.). El mapa com a ferramenta bàsica del treball geogràfic: estratègies de lectura i interpretació de la informació cartogràfica proporcionada per diversos documents cartogràfics (plànols, croquis, mapes, etc.) i sistemes d'informació geogràfica; ús de tècniques del treball cartogràfic: l'ús de l'escala, de la xarxa de coordenades geogràfiques (latitud i longitud) i de l'orientació.	1r.GH.BL2.2. Evidenciar la dificultat de representar l'esfericitat de la Terra en un plànol, i demostrar amb exemples com això afecta la distorsió de formes i superfícies dels continents representats en planisferis de diferents projeccions i el traçat de la xarxa de coordenades geogràfiques per a facilitar l'ús crític de la cartografia	1r.GH.BL2.2.1. Evidencia la dificultat de representar l'esfericitat de la Terra en un plànol a partir del fet que hi ha una varietat de models de representació cartogràfica o projeccions.	CMCT CAA
			1r.GH.BL2.2.2. Demuestra amb exemples com la dificultat de representar l'esfericitat de la Terra en un plànol afecta la distorsió de formes i superfícies dels continents representats en planisferis de diferents projeccions i el traçat de la xarxa de coordenades geogràfiques per a facilitar l' ús crític de la cartografia.	CMCT CAA
		1r.GH.BL2.3. Descriure la informació proporcionada per diversos documents cartogràfics a partir de guies d'anàlisi i	1r.GH.BL2.3.1. Descriu la informació proporcionada per diversos documents cartogràfics (plànols, croquis, mapes, etc.) i sistemes d'informació geogràfics a partir	CMCT CAA

	Els principals espais naturals del planeta: la diversitat de paisatges com a síntesi de la interrelació entre els diferents components bàsics: el relleu (estructures i formes), la hidrografia i el clima (elements i zones bioclimàtiques).	utilitzar diverses tècniques de treball cartogràfic per a facilitar el maneig dels mapes com a font d'informació geogràfica i situar-se en l'espai.	de guies d'anàlisi.		
			1r.GH.BL2.3.2. Utilitza diverses tècniques de treball cartogràfic , com l'ús de l'escala, de la xarxa de coordenades i de l'orientació, amb la guia del docent, per a facilitar el maneig dels mapes com a font d'informació sobre l'espai geogràfic.	CMCT CAA	
	Els riscos naturals a la Comunitat Valenciana, a Espanya i al món, i la desigual incidència social i econòmica en les zones afectades atenent el diferent nivell de desenvolupament humà.		1r.GH.BL2.3.3. Situa els fets geogràfics i a si mateix en l'espai, orientant-se , amb l'ajuda de plànols o mapes de gran escala.		CMCT CAA
		1r.GH.BL2.4. Descriure la distribució de terres i mars en el planeta i els tipus de relleu terrestre, i reconèixer els fets geogràfics més rellevants del medi físic (unitats del relleu, hidrografia, grans conjunts climàtics i formacions vegetals) d'Espanya, d'Europa i del món per a concretar visualment l'espai terrestre i situar-s'hi.	1r.GH.BL2.4.1. Descriu la distribució de terres i mars en el nostre planeta i els tipus de relleu terrestre (estructures i formes), recolzant-se en l'anàlisi guiada de material cartogràfic i gràfic divers.		CMCT
			1r.GH.BL2.4.2. Reconeix els fets geogràfics més rellevants del medi físic , com les unitats del relleu, la hidrografia, els grans conjunts climàtics i les formacions vegetals, d'Espanya, d'Europa i del món a partir de l'anàlisi de la informació procedent de material audiovisual, cartogràfic, gràfic i de sistemes d'informació geogràfica .		CMCT
			1r.GH.BL2.4.3 Reconeix la diversitat de paisatges com a síntesi de la interrelació dels fets geogràfics més rellevants del medi físic a partir de documents cartogràfics i imatges .		CMCT
		1r.GH.BL2.6. Descriure la distribució espacial i les característiques dels grans espais naturals a Espanya, a Europa i al món, i exemplificar la influència d'aquests espais naturals sobre les accions humanes a partir de l'anàlisi de fonts.	1r.GH.BL2.6.1. Descriu la distribució espacial dels principals espais naturals a Espanya, a Europa i al món a partir de l'anàlisi guiada de material cartogràfic divers.		CMCT CSC
			1r.GH.BL2.6.2. Diferencia les característiques dels grans espais naturals a Espanya, a Europa i al món mitjançant la comparació de la informació proporcionada per fonts de diversos formats (verbal, audiovisual, gràfic...).		CMCT CSC
			1r.GH.BL2.6.3. Exemplifica la influència dels diversos espais naturals sobre les accions humanes a partir de l'anàlisi de diverses fonts d'informació geogràfica (audiovisuals, material cartogràfic, textos o		CMCT CSC

			gràfics).	
		1r.GH.BL2.8. Concretar els fenòmens naturals que poden tenir conseqüències catastròfiques per a la vida humana i comprovar si les actuacions humanes poden agreujar o reduir els seus desastrosos efectes mitjançant l'anàlisi de la informació que proporcionen els mitjans de comunicació.	1r.GH.BL2.8.1. Concreta els fenòmens naturals que poden tenir conseqüències catastròfiques per a la vida humana a partir d'informacions procedents dels mitjans de comunicació sobre la Comunitat Valenciana, Espanya i el món.	CMCT CSC
			1r.GH.BL2.8.2. Comprova si les actuacions humanes poden agreujar o reduir els seus desastrosos efectes mitjançant l'anàlisi de la informació que proporcionen els mitjans de comunicació, aportant exemples referits a la Comunitat Valenciana, a Espanya i al món.	CMCT CSC
3	Actitud crítica davant dels problemes mediambientals. Presa de consciència del caràcter limitat dels recursos naturals i de racionalitzar el seu consum. Noció de desenrotllament sostenible. Polítiques de conservació i protecció del medi ambient. Els espais protegits a la Comunitat València.	1r.GH.BL3.2. Debate sobre l' impacte d'algunes actuacions humanes sobre el medi natural que suposen un aprofitament insostenible dels recursos naturals, i proposar mesures que afavorisquen el desenvolupament sostenible i la conservació i protecció ambiental a partir d'exemples pròxims.	1r.GH.BL3.2.1. Debat sobre l' impacte d'algunes actuacions humanes sobre el medi natural que suposen un aprofitament insostenible dels recursos naturals a partir d'exemples pròxims o obtinguts dels mitjans de comunicació .	CSC SIEE
			1r.GH.BL3.2.2. Proposa mesures que afavorisquen el desenvolupament sostenible i la conservació i protecció ambiental a partir d'exemples pròxims.	CSC SIEE
4	Nocions relatives al temps històric: marcs cronològics (milions d'anys, milers d'anys, segles), formes convencionals de representar el temps, duració, simultaneïtat, canvi i successió. Noció d'explicació causal i interpretació històrica. Fonts per al coneixement de la prehistòria i l'antiguitat: la importància de l'arqueologia. Paleolític: el procés d'hominització. La	1r.GH.BL4.1. Distingir diferents marcs temporals en la Prehistòria i l'Antiguitat dels principals processos de canvi en seleccionar l'escala en la línia de temps utilitzada per a representar-los, i mostrar la durada i simultaneïtat d'aquests processos en una o diverses línies de temps i mapes històrics.	1r.GH.BL4.1.1. Distingeix diferents marcs temporals en la Prehistòria i l'Antiguitat relatius als principals processos de canvi (hominització, formació de les primeres societats agràries i imperis antics) en seleccionar l'escala de la línia de temps (centenars de milers d'anys, milers d'anys, segles) utilitzada per a representar-los.	CSC CAA
			1r.GH.BL4.1.2. Mostra la durada i simultaneïtat dels principals processos històrics en la Prehistòria i l'Antiguitat (difusió de l'agricultura, expansió de les polis gregues, expansió de l'Imperi romà) en una o diverses línies de temps i mapes històrics.	CSC

<p>importància de l'ús del foc i el desenrotllament del llenguatge en les primeres organitzacions socials i les seues formes de vida: els caçadors i recol·lectors. El seu impacte ambiental.</p> <p>Neolític: la revolució agrària i l'expansió dels assentaments humans; artesania i comerç; organització social i diferències socials. Manifestacions culturals: rituals religiosos i obres d'art.</p> <p>La història antiga: les primeres civilitzacions: Mesopotàmia i Egipte. Les formes de dominació i organització política. La influència del medi físic i les activitats econòmiques. Les primeres religions i el paper dels temples. Innovacions tecnològiques: l'escriptura, la roda, utensilis metàl·lics.</p> <p>El món clàssic, Grècia: el sorgiment de les polis, la seua expansió comercial i política. Desigualtats socials i conflictes en la polis. L'imperi d'Alexandre el Gran i l'hel·lenisme. Manifestacions culturals: l'art, la filosofia, la religió i la ciència.</p> <p>El món clàssic, Roma: l'evolució de l'organització política: la república i l'imperi; factors de la seua expansió pel Mediterrani i estratègies de dominació. L'economia i la importància dels esclaus i colons. El procés de romanització. La importància del cristianisme. L'art romà i les seues funcions.</p>	<p>1r.GH.BL4.2. Establir cadenes de causes i conseqüències per a explicar els canvis que van donar lloc a la formació de les primeres societats humanes de caçadors i recol·lectors, les societats agrícoles, el sorgiment de les religions, la creació dels primers estats i imperis o les expansions grega i romana.</p>	<p>1r.GH.BL4.2.1. Estableix cadenes de causes i conseqüències per a explicar els canvis que van donar lloc a la formació de les primeres societats humanes de caçadors i recol·lectors, les societats agrícoles, el sorgiment de les religions, la creació dels primers estats i imperis o les expansions grega i romana.</p>	CSC
	<p>1r.GH.BL4.3. Descriure alguns fets i processos històrics com l'expansió de les polis gregues i de Roma, la formació d'imperis o la creació d'obres d'art amb funcionalitat civil o religiosa, i posar exemples de com aquests fets són el resultat de les decisions humanes d'acord amb les seues necessitats, interessos, valors o creences religioses en un context donat basant-se en l'ús de diverses fonts.</p>	<p>1r.GH.BL4.3.1. Descriu alguns fets i processos històrics rellevants com l'expansió de les polis gregues i de Roma, la formació d'imperis o la creació d'obres d'art amb funcionalitat civil o religiosa a partir d'una selecció orientativa de documents facilitada pel docent.</p>	CSC
	<p>1r.GH.BL4.4. Seleccionar la informació rellevant, d'acord amb preguntes prèviament formulades, sobre les característiques de les societats prehistòriques i antigues i els canvis que van experimentar, i planteja-se el seu grau de fiabilitat tenint en compte la manera en què s'han generat i obtingut, i si són fonts primàries o secundàries.</p>	<p>1r.GH.BL4.3.2. Posa exemples de com aquests fets són el resultat de les decisions humanes d'acord amb les seues necessitats, interessos, valors o creences religioses en un context donat basant-se en l'ús guiat de diverses fonts</p>	CSC
	<p>1r.GH.BL4.5. Analitzar des d'una perspectiva històrica el sorgiment de les primeres organitzacions humanes o alguns dels seus components essencials en un context d'història global o la creació d'estructures polítiques en les societats de l'Antiguitat, i comparar les formes socials i polítiques a què van donar lloc</p>	<p>1r.GH.BL4.4.1. Selecciona la informació rellevant, d'acord amb preguntes prèviament formulades, sobre les característiques de les societats prehistòriques i antigues, i els canvis que van experimentar amb l'orientació del docent.</p>	CSC
		<p>1r.GH.BL4.4.2. Es planteja el grau de fiabilitat de les fonts d'informació tenint en compte la manera en què s'han generat i obtingut, i si són fonts primàries o secundàries a partir d'exemples seleccionats pel docent.</p>	CSC
		<p>1r.GH.BL4.5.1. Analitza des d'una perspectiva històrica el sorgiment de les primeres organitzacions humanes o alguns dels seus components essencials en un context d'història global o la creació d'estructures polítiques en les societats de l'Antiguitat amb l'ajuda de guies facilitades pel docent.</p>	CSC

	<p>(democràcia, república o imperis), i els seus mecanismes d'expansió i consolidació del poder, com l'hel·lenització i la romanització.</p>	<p>1r.GH.BL4.5.2. Compara les formes socials i polítiques que van sorgir dels processos de formació i evolució de societats històriques (democràcia, república o imperis), i els seus mecanismes d'expansió i consolidació del poder, com l'hel·lenització i la romanització, amb l'ajuda d'una guia elaborada pel docent.</p>	CSC
	<p>1r.GH.BL4.6. Reconèixer la diversitat interna en les societats agràries i grecoromanes en relació amb les desigualtats socials, i situacions de marginació o exclusió social, centrades especialment en la condició social de les dones i l'existència de l'esclavitud, i demostrar l'existència d'aquestes situacions a partir de fonts iconogràfiques i textos de l'època.</p>	<p>1r.GH.BL4.6.1. Reconeix la diversitat interna en les societats agràries i grecoromanes en relació amb les desigualtats socials, i situacions de marginació o exclusió social, centrades especialment en la condició social de les dones i l'existència de l'esclavitud a partir de casos presentats mitjançant diverses fonts iconogràfiques i textos de l'època.</p>	CSC
		<p>1r.GH.BL4.6.2. Demuestra l'existència de situacions de desigualtat social, marginació i exclusió social en les societats agràries i grecoromanes, centrades especialment en la condició social de les dones, i l'existència de l'esclavitud, aportant exemples basats en fonts iconogràfiques i textos de l'època.</p>	CSC

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ

El disseny curricular per a l'Educació Secundària Obligatòria dirigeix la seua finalitat al procés d'ensenyament aprenentatge competencial del discent. Atès que el focus d'actuació educativa se centra en el desenvolupament de capacitats per a aplicar de forma integrada l'aprenentatge, amb la finalitat d'aconseguir la resolució eficaç de problemes complexos (competència), es precisa la concreció i descripció de les relacions entre les competències, els continguts, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge.

De manera que, de la pròpia llei s'extrauen dues nocions essencials del procés avaluador i dels mecanismes predeterminats (criteris i estàndards) pel marc legislatiu per a la seua execució. El primer d'ells concerneix a la definició dels estàndards com a concrecions avaluable, observables i mesurables "dels criteris d'avaluació que permeten definir els resultats d'aprenentatge" i que a més perfilen la descripció objectiva i específica de cada competència, contribuint a facilitar el disseny de les "proves estandarditzades i comparables". D'altra banda, la segona determinació abasta l'objectiu i finalitat dels criteris i estàndard; és a dir, mesurar el grau de consecució i desenvolupament competencial, la qual cosa evidencia i justifica que en la present programació no s'incorpore un apartat per a l'avaluació de les competències, atès que aquesta responsabilitat s'insereix en la naturalesa dels estàndards avaluable.

De manera que s'estableix un continuum relacional i funcional entre els objectius, continguts, criteris d'avaluació, estàndards d'aprenentatge avaluable i competències clau, com es pot observar en l'esquema.

Continguts:

- **Coneixements**
- **Habilitats**
- **Destreses**
- **Actituds**

El vincle d'aquestes parts es mostra en el quadre especificant les competències i la seua ponderació per a una major precisió del procés d'ensenyament-aprenentatge, que són mesurables a través de "indicadors d'assoliment", com ara rúbriques.

Podem observar la comparació entre criteris, estàndards per vincular-los amb les competències i assenyalant els indicadors d'èxit en el punt 4 d'aquesta programació (Blocs de continguts i relació amb criteris d'avaluació, indicadors d'èxit i competències clau).

6. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

6.1 L'avaluació com a instrument d'aprenentatge

Sembla evident la necessitat de comptar amb una valoració de la pràctica que permeta prendre decisions raonades sobre la mateixa i el seu funcionament. En aquest sentit, l'avaluació és primordial per a valorar el procés d'ensenyament-aprenentatge en funció d'una presa de dades que permetrà perfeccionar-ho i ajustar-ho per a aconseguir les finalitats proposades tant per als professors com per als alumnes. D'aquesta manera, l'avaluació es dotarà de tècniques i instruments que garantisquen la seua qualitat i permeten que complisca les seues principals funcions, com determinar el grau en què s'han aconseguit els objectius, permetre l'ajust de l'ajuda pedagògica a les característiques dels alumnes i valorar la programació didàctica i el conjunt de la intervenció pedagògica. Cadascun d'aquests aspectes s'esmentarà en els diferents epígrafs de l'apartat avaluació.

Tal com estableix el Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre, l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat d'ESO ha de presentar les següents **característiques**: "**contínua, formativa i integradora**" i, els següents tipus d'avaluació:

- **Avaluació inicial.** Ens permetrà conèixer i valorar la situació de partida dels alumnes. Es realitzarà en dos moments: en iniciar el curs i en les sessions inicials de cada bloc de contingut de les UDD. Aquesta avaluació no ha de ser per escrit, sinó que es pot fer oral, mitjançant preguntes o mitjançant un debat.

- **Avaluació formativa.** Es realitzarà durant el desenvolupament de les unitats didàctiques a partir de l'observació sistemàtica de l'evolució de cada alumne. Aportarà informació constant sobre si el procés s'adapta o no i sobre l'assoliment dels objectius previstos i els elements de judici, per a decidir si modificar o no algun element, així com conèixer les dificultats que apareixen durant l'aprenentatge.

- **Avaluació sumativa.** Permetrà saber si s'han aconseguit els objectius fixats. Es farà al final del procés, a partir de la interpretació objectiva de les respostes i els comportaments de l'alumnat en el que concerneix qüestions que exigeixen la utilització dels continguts apresos.

Encara així, i d'acord amb l'aula inclusiva, s'establiran les mesures més adequades perquè les condicions de realització de les avaluacions s'adaptin a les necessitats de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

D'altra banda, també observarem l'autoavaluació de l'alumne i la coavaluació, tant professor-alumne com entre els alumnes.

A través de tot aquest procés es podrà confirmar si les intencions educatives proposades s'han aconseguit o no i en quin grau.

6.2 Concreció dels instruments d'avaluació

D'acord amb el principi d'avaluació sumativa i formativa, és imprescindible recollir informació sobre el procés d'avaluació. El sistema que adoptarem en aquest curs de 1r de l'ESO serà el d'avaluació contínua. A més, les tècniques, instruments i contextos d'avaluació seran sempre diversificats.

En principi, la tècnica respon a la pregunta: Com avaluar? És un concepte més ampli; es tracta d'un mètode operatiu de caràcter general que posa en joc diferents estratègies per a obtenir la informació que es desitja obtenir i sol utilitzar diversos instruments. Els instruments responen a la pregunta: Amb què avaluar? És l'eina específica, un recurs concret o material estructurat. I, el context respon a: On avaluar?

Per a realitzar la recollida d'informació i efectuar l'avaluació s'utilitzaran les següents tècniques, instruments i contextos:

- **Listes de control.** Seguiment sistemàtic i control del treball quotidià de l'alumne en classe i a casa, per a això el professor podrà exigir en tot moment i sense previ avís la presentació del quadern de classe o qualsevol altre suport en el qual es reflectisquen les activitats realitzades a l'aula o les tasques encomanades per a la seua elaboració individual després de la jornada escolar.

- **Realització de lectures individuals** i elaboració, en el seu cas, de treballs, comentaris, fitxes de lectura o proves objectives avaluables basades en aquestes.

- **Elaboració, individual o en grup, de tasques orals i escrites** que coincideixen amb la tasca final sobre altres aspectes de la programació. Es valorarà la coherència, la cohesió, la presentació clara i correcta, i l'ortografia.

- **Realització de proves objectives avaluables i d'aplicació**, centrades en diferents

aspectes de l'Àmbit Sociolingüístic, que exigeixen que els alumnes dominen els continguts i sàpien transferir-los a noves situacions. Poden ser escrites: dictats, exercicis de correcció ortogràfica, activitats, exercicis de comprensió de textos, elaboració de resums, tallers de redacció, ... o; orals: debats, entrevistes, exposicions de llibres...

- **Quadern de classe.** Es converteix en el medi físic on s'inclouen totes les tasques, activitats i material complementari. A més, aquest anirà degudament corregit per l'alumne en color verd i posteriorment pel professor en color roig .

- **Rúbriques.** Constitueixen una guia de treball tant per als alumnes com per als professors, i el seu propòsit és millorar la qualitat dels processos d'aprenentatge i d'ensenyament. En paraules d'Andrade (2005) són "guies de puntuació usades en l'avaluació de l'acompliment dels estudiants que descriuen les característiques específiques d'un producte, projecte o tasca en diversos nivells de rendiment, amb el feedback (retroalimentació)".

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

La tasca avaluadora es comprèn com un exercici de responsabilitat mitjançant un procés complex i exhaustiu que consisteix en l'obtenció d'informació sobre el procés d'ensenyament aprenentatge, que s'especifica en l'objectivitat numèrica dels resultats d'aprenentatge, és a dir, en la qualificació. D'aquesta manera, per a establir aquesta expressió objectiva és necessari definir els criteris de qualificació i el percentatge corresponent a la seua superació. Per això, a continuació s'especifiquen i es concreten els aspectes considerats pertinents per a la qualificació de la matèria en el nivell establert, tots concordes a la varietat dels pressupostos metodològics establerts prèviament.

La ponderació per a establir la nota final serà:

- Les proves objectives avaluables: 35%
- Lectura del trimestre: 20%
- Projectes avaluables: 15%
- Treball a l'aula (activitats diàries, treballs, observació directa, etc): 30%

Encara que l'avaluació de l'Àmbit Sociolingüístic es realitza de manera globalitzada d'acord amb la consecució dels objectius del nivell dins de l'etapa i de l'adquisició de les competències clau, la qualificació (el resultat acadèmic que apareix en l'expedient) de cadascuna de les matèries que integren l'Àmbit (Geografia i Història, Llengua castellana i literatura i Llengua valenciana i literatura) s'ha de consignar per separat.

Les faltes d'**ortografia** en aquest primer curs de l'ESO descomptaran 0,1 punts fins a dos punts. En cas de repetició de la mateixa falta només es descomptarà una vegada. Per a recuperar l'ortografia, l'alumne haurà d'anar millorant al llarg del curs disminuint el número d'aquestes.

Pel que respecta a la deficient presentació (cal·ligrafia, marges i sagnies, ratllades, etc.) dels escrits, podrà donar lloc a una penalització de fins a 1 punt en la qualificació d'aquests.

Tots dos aspectes, ortografia i presentació, sempre constaran una evidència de l'aprenentatge en les proves, tasques o rúbriques.

Pel que fa a les notes mínimes, els alumnes hauran d'aconseguir una qualificació numèrica de 5 punts com a mínim perquè es considere que la qualificació és positiva i s'ha superat l'Àmbit Sociolingüístic.

L'alumne que no s'haja presentat a alguna de les proves o treballs amb motius justificats, tindrà la possibilitat d'accedir a una segona oportunitat immediatament després de la seua incorporació.

Per a avaluar els casos d'alumnes ACNEAE tindrem en compte sobretot el progrés de les competències i dels continguts mostrats des del principi de curs fins al final d'aquest, així com la consecució dels objectius pensats específicament per a aquests.

Recuperació: de les avaluacions i activitats de reforç i de suport per a recuperar els aprenentatges no adquirits en el sisè curs de l'Educació Primària

Pel que fa a les recuperacions, la qualificació positiva d'una avaluació global suposarà la recuperació de les avaluacions anteriors ja que els continguts i els objectius són adquirits de manera progressiva i l'avaluació és contínua. Per tant, la qualificació positiva del tercer trimestre suposa la recuperació del curs. A més, el mes de juny hi haurà una prova extraordinària global de tot el curs per als estudiants que no hagen superat l'avaluació contínua. En aquesta prova entraran tots els continguts vistos durant l'any escolar.

L'alumne que no promoció al juny haurà de realitzar una prova avaluable el mes de juliol de tota la matèria compresa a l'Àmbit Sociolingüístic. El professor entregarà un guió orientatiu per a poder preparar-se per a la prova extraordinària de juliol.

Recentment el govern espanyol ha manifestat, de manera pública, la seua intenció d'abolir la prova extraordinària a partir d'aquest present curs. Emperò, i mentre una tal

disposició legislativa no siga ublicada al BOE i adoptada per les institucions que tenen transferides les competències educatives (la Generalitat Valenciana, en el nostre cas) la intenció d'aquest departament és de continuar amb la realització de les proves extraordinàries. Ni cal dir que, en l'avinentesa d'una nova legislació, ens hi adaptariem a ella per tal de complir amb el nostre deure legal.

Els alumnes que no han adquirit els aprenentatges del sisè curs de l'Educació Primària hauran de realitzar activitats de reforç i suport per poder-los recuperar.

8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I RECURSOS

8.1 Principis generals dels mètodes pedagògics

Martín Vegas (2009) constata que l'enfocament tradicional, centrat únicament en la figura del professor, deixa cada vegada més pas al denominat “**enfocament constructivista, centrat en l'alumne i en la investigació**”; i això és precisament el que ha concretat la LOMCE, l'especificar: “La metodologia didàctica en aquesta etapa serà especialment activa i participativa”. Una mica més endavant, especifica que per a aconseguir “una adquisició eficaç de les competències i la seua integració efectiva en el currículum, hauran de dissenyar-se activitats d'aprenentatge integrades que permeten avançar cap als resultats d'aprenentatge de més d'una competència al mateix temps”. Això remitent, metodològicament parlant, a les seqüències didàctiques per competències o unitats integrades (**EpT**) i a l'Aprenentatge basat en Projectes (**AbP**), metodologies fonamentals en aquesta programació didàctica, que afavoreixen l'adquisició i desenvolupament de les competències. Això es combinarà, en algun projecte, amb l'aprenentatge servei (**ApS**), vinculant l'activitat escolar amb el context immediat perquè l'aprenentatge tinga en compte **l'educació emocional** i siga realment significatiu (recuperant la terminologia de Ausubel).

Directament relacionat amb **l'aprenentatge significatiu** es troba el treball amb la **motivació intrínseca i els centres d'interès** (Ovide Decroly): partint del lema “per a la vida mitjançant la vida”, es basa en el fet que a les persones els interessa, sobretot, satisfer les pròpies necessitats naturals (Zabala 2003). Finalment, partirem d'un **enfocament comunicatiu**, tenint en compte la importància d'elaborar un “currículum integrat de totes les llengües de l'oferta educativa, a fi d'afavorir que tots els coneixements i experiències lingüístiques de l'alumnat contribuïsquen al desenvolupament de la seua competència comunicativa plurilingüe”, i és que no podem oblidar que el multilingüisme és la situació

habitual en el món i que, en efecte, des de la publicació del Marc comú europeu de referència per a les llengües (2001), el sistema educatiu tendeix cap a una competència lingüística plurilingüe (García Gurrutxaga 2010). En resum, ens servirem de les següents metodologies:

a. Aprenentatge basat en projectes (Kilpatric, en *Zbala 2003) i **treball cooperatiu** (Piaget, Ausubel): ja que l'objectiu de l'educació radica a perfeccionar la vida en tots els seus aspectes, l'escola ha d'ensenyar a pensar i a actuar. Aquesta metodologia parteix de l'interès i de l'esforç i al llarg d'aquesta programació didàctica es duran a terme tres projectes l'èxit dels quals anirà lligat al treball col·laboratiu, que contribueix al bon clima de l'aula i és essencial per a l'adquisició, entre altres, de les CCL, CAA, CIEE, CSC o CD (Vilches i Gil 2012).

Especialment es treballarà (ApS), que combina "l'aprenentatge de continguts, competències i valors amb la realització de tasques de servei a la comunitat" (Puig 2011: 11); relacionat amb el socioconstructivisme, permetrà a l'alumnat el desenvolupament individual prenent com a referent un marc social. El ApS millora el rendiment escolar i l'autoestima ja que, com "proporcionadors d'ajuda" els alumnes es consideren capaços.

b. Unitats integrades: serà fonamental en les restants unitats, a través del treball cooperatiu. En elles, les activitats realitzades aniran encaminades a l'adquisició d'habilitats, destreses i coneixements que hauran de posar en pràctica en la tasca final, vinculant així els diferents elements curriculars.

Tot això, en definitiva, des d'un enfocament constructivista i connectivista, pedagogia amb la qual George Siemens denomina al constructivisme de l'era digital en què ens trobem un món tecnològic i en xarxa.

8.2 Ús de les noves tecnologies: les Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i les Tecnologies de l'Aprenentatge i el Coneixement (TAC) ELS ENTORNS VIRTUALS D'APRENTATGE (EVA)

El fet que existisca una competència clau específica, la competència digital, és mostra que l'educació ha d'estar d'acord amb la nova era digital en la qual s'emmarca la programació que presentem. El propi currículum diu: "Es promourà la integració i l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació a l'aula, com a recurs metodològic eficaç per a desenvolupar les tasques d'ensenyament i aprenentatge".

El treball amb aquestes eines es durà a terme tenint en compte la seua triple funció: com a instrument que facilita l'aprenentatge, com a eina que facilita l'accés a la informació i com a contingut per a desenvolupar la competència digital de l'alumne.

L'Àmbit Sociolingüístic acostarà a l'alumne a les noves tecnologies per diversos procediments:

- Utilització dels recursos informàtics del centre prèvia sol·licitud al coordinador TIC. Els alumnes visitaran com a mínim l'aula d'informàtica dues vegades per trimestre per a realitzar diferents activitats.

- Realització d'un PowerPoint.

- Donar a conèixer als alumnes els formats digitals dels periòdics en paper, així com uns altres que només es publiquen en línia, confrontant les diferents maneres de donar una mateixa notícia, depenent del rotatiu.

- Realitzar entrevistes a través de blogs d'alguns dels escriptors que oferisquen aquesta possibilitat.

- Valorar els avantatges i els inconvenients de l'ús de Facebook, Twitter, Instagram, Pinterest..., adoptant una actitud crítica i realista del que es deu i no s'ha de fer o "penjar" en les xarxes socials.

- Utilitzar el processador de textos com una eina més en el procés educatiu.

- Facilitar la realització d'exercicis de reforç o ampliació, partint de programes concrets que possibiliten l'execució i correcció dels mateixos en línia.

També penjarem les possibles tasques, els projectes, els vídeos dels alumnes, etc. Igualment, pot ser usat per a pujar i descarregar vídeos gravats en els quals els alumnes recomanen als seus companys llibres, pel·lícules, exposicions, llocs que consideren importants per a conèixer o visitar...

- La classe invertida (Flipped Classroom).

- Ludificació. Utilització de quizizz i kahoot.

- Aplicacions concretes com per a l'elaboració de tires de còmic amb Pixton o la creació d'un conte grupal amb Storybird; l'elaboració d'un llibre digital amb l'aplicació Book creator; l'elaboració de revistes digitals amb Publisher; creació de poemes i poemes visuals amb ArtPoética; elaboració de mapes conceptuals amb MindMapFreei l'elaboració d'un pòster amb Glogster.

- També emprarem aplicacions per a elaborar rúbriques com Rubrician o Roobrix.

Finalment, cal esmentar que tot el nostre procés d'integració de les TIC i les TAC a l'aula serà degudament avaluat.

Durant el curs farem un constant ús, com hem esmentat, dels EVA prioritzant, fonamentalment, el portal d'AULES, que ens proporciona la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

Farem servir **AULES** amb finalitats diverses:

-Com a repositori de recursos relacionats amb els continguts vistos a les unitats. D'aquesta manera s'inclouran resums, esquemes, presentacions, llistats de vocabulari, etc. També vídeos connectats amb la matèria que, sovint, aniran acompanyats d'una tasca per tal d'assegurar-nos que els han visualitzats i valorar-ne el nivell de comprensió.

-Com a àrea de realització de tasques i lliurament de treballs. Penjarem diversos qüestionaris de tipus test (resposta múltiple, veritable o fals, emparellaments, resposta oberta, etcètera) tant relacionats amb vídeos – com hem apuntat adés- com en format d'activitat de repàs final del tema, amb la finalitat que consoliden allò que han après. També que identifiquen quins aspectes del temari els són més complexos d'assimilar i, així, doncs, centrar-se més en el seu aprenentatge.

-Com a dipòsit de recursos complementaris: webs recomanables (de docents, revistes històriques i/o filològiques...), bibliografia especialitzada (per si algú vol aprofundir-hi més en algun aspecte concret de cada tema)...

-Com a espai de reflexió comuna i solució col·lectiva de possibles dubtes que no s'hagen resolt, o plantejat, pel motiu que siga, a l'aula. Ho farem a través de la funcionalitat del fòrum.

-Com a tauler d'anuncis d'eventualitats importants (terminis de lliurament de treballs, tasques, calendari d'exàmens, etc.) fent ús de la funcionalitat avisos.

Per tal d'accedir-hi a la plataforma AULES l'alumnat serà informat de l'enllaç o link al web, així com de com saber el seu nom d'usuari i contrasenya a l'inici del curs. També es farà una sessió tutorial mostrant el funcionament bàsic del portal amb l'objectiu que l'alumnat s'hi familiaritze i li siga més fàcil de manegar.

8.3 RECURSOS DIDÀCTICS

En la pràctica docent els recursos didàctics juguen un paper fonamental ja que ajuden a desenvolupar una adequada intervenció educativa. Hem de distingir d'una banda, mitjà didàctic i, per una altra, recurs didàctic. El primer “és qualsevol material elaborat amb la

intenció de facilitar els processos d'ensenyament i aprenentatge” i, el recurs didàctic és “qualsevol material que, en un context educatiu determinat, siga utilitzat amb una finalitat didàctica o per a facilitar el desenvolupament de les activitats formatives” (Graells, 2000).

Disposem de diferents tipus de recursos:

Materials

Seguint a Moreno (2004), classifiquem els materials de la següent manera:

A. Suport de paper

- Llibres de text. Ens servirem de diferents manuals per a l'elaboració de les diferents unitats didàctiques, ja que són una font d'activitats, aporten una antologia de textos i són un instrument per a la preparació d'avaluacions.

- Lectures trimestrals. Un dels objectius fonamentals d'aquesta programació és que els alumnes siguen capaços de llegir amb fluïdesa, comprensió, actitud crítica, i valorar la lectura i l'escriptura com a formes de comunicació per a l'enriquiment cultural i el plaer personal.

- Diccionaris d'aula. A l'aula sempre, com a mínim, hi ha un diccionari per a buscar aquelles paraules que l'alumne desconeix.

- Fotocòpies, periòdics, revistes, mapes, fitxes de repàs ortogràfic, de lectures...

B. Tècniques blanques. On incloem: la pissarra i els cartells.

C. Audiovisuals i mitjans de comunicació. S'han observat en l'apartat de la programació “Ús de les noves tecnologies”.

D. Sistemes informàtics. Que també s'han assenyalat en l'anterior punt esmentat.

Aquests materials sempre estan subordinats a la necessària adaptació de materials per als alumnes amb dificultats i per a les activitats de reforç.

Humans

Es tracta dels elements humans necessaris per al desenvolupament de la programació i són, en el nostre cas els alumnes, el tutor i l'equip docent, l'equip directiu, la família i especialistes de suport.

Institucionals i comunitaris

Comprenen el conjunt d'institucions i serveis presents en l'entorn immediat i llunyà, que poden ser utilitzats amb intencionalitat educativa, com ara empreses i institucions culturals. A més, per a facilitar l'atenció dels alumnes que tinguen certes necessitats es requerirà l'atenció de serveis socials. Com que són recursos externs al centre, la utilització i les visites es realitzen en el context d'activitats extraescolars degudament programades.

Organitzatius

- **Agrupaments, espais i temps**

L'**espai** físic és un element important en l'activitat docent, ja que ens ajuda a definir la situació d'ensenyament-aprenentatge i ens permet crear un ambient estimulant, per al desenvolupament de totes les capacitats del nostre alumnat.

Un dels recursos que permet aportar diversitat en la manera de treballar a l'aula és l'agrupament dels estudiants, la qual cosa ens possibilita al fet que interaccionen de manera diferent i amb companys diferents. Així, és probable que oferim a tots els estudiants l'oportunitat de treballar i participar segons les seues preferències, interessos i potencial: escoltar, parlar davant un grup gran, parlar en grup xicotet, fer les tasques personals, treballar amb un amic o amb un grup de companys.

D'una banda, és important que els estudiants aprenguen i sàpien socialitzar-se i treballar en diferents agrupaments, com estableix l'aprenentatge cooperatiu; però, el més important és que, a través d'aquesta varietat de formats, es pot respondre a les necessitats de tots els estudiants, ja que cada alumne és diferent, tal com defensa l'aula inclusiva. Es tracta d'un enfocament didàctic que advoca per l'adquisició de coneixements a través de dinàmiques de treball en grup i interacció social.

Tenint en compte aquestes premisses, la disposició dels alumnes variarà en funció de l'activitat realitzada:

-Gran grup. Tots els estudiants participen en l'activitat com un sol grup.

-Individual. Tots els alumnes han de fer tasques que els suposa enfrontar-se de manera personal amb la mateixa i dur-la a terme independentment o amb suport del docent. En activitats individuals, facilitarem la visibilitat i estimularem l'atenció i la concentració de l'alumnat, situant-los en files horitzontals, quan realitzem explicacions, rondes de preguntes i proves objectives de nivell, i en bloc, en el moment que projectem curts i pel·lícules. Així, fomentarem el desenvolupament de l'autonomia personal i la competència d'Aprenere a aprendre.

-Grups. La classe es divideix en grups. El nostre alumnat formarà part d'una aula inclusiva, on les diferents capacitats es desenvoluparan individualment, per parelles i en grups, afavorint que cada estudiant siga el seu millor "jo" en tot moment. Per això, la mobilitat del mobiliari de l'aula es produirà per a afavorir i desenvolupar activament les capacitats dels alumnes, cadascun d'ells diferent i únic, en un context inclusiu, l'objectiu principal del qual és fomentar la integració de tots els adolescents en la societat, dins i fora del centre docent.

Quant als **temps** es refereix, es tracta d'un intent d'ajustar l'activitat d'ensenyament-aprenentatge al temps disponible.

La nostra programació compta amb sis unitats didàctiques i tres projectes que es

distribueixen al llarg de tres trimestres. Cada trimestre conté dues d'aquestes unitats i un projecte final.

El projecte relatiu a la 1ª avaluació és la creació d'un MUSEU DE LA PREHISTÒRIA I L'EDAT ANTIGA. L'alumnat, organitzat en grups reduïts (amb un màxim de 3 membres) realitzarà els diversos elements d'aquest espai museístic:

- Plafons explicatius, amb imatges i descripcions amb comentaris aclaridors sobre els més diversos aspectes de la vida en aquests períodes (l'economia, la societat, la tecnologia, les creences i l'art, entre més)

- Reproducció d'objectes típics d'aquells temps. Fonamentalment d'eines i utensilis -en el cas prehistòric- i d'edificis d'importància -com ara piràmides a l'Egipte antic, o zigurats mesopotàmics-.

- Maquetes dels espais d'habitatge dels diferents grups i civilitzacions: cova paleolítica, poblat neolític, petit poble de l'edat dels metalls, etc

Mirarem que el producte final siga exposat en algun dels espais amb què comptem al centre, sempre sense alterar ni entorpir el seu normal funcionament.

El projecte de la 2ª avaluació consistirà en l'elaboració, inspirant-se en el relat de l'Odissea de l'heroi grec Ulisses a l'illa d'Ítaca -de fet, un dels llibres de lectura d'aquest trimestre va sobre el seu periple- d'un JOC DE PREGUNTES I RESPOSTES, semblant al tradicional de l'Oca. Hauran de crear els elements següents:

- Tauler, amb caselles, a poder ser il·lustrades amb motius mitològics relacionats amb la història d'Ulisses

- Targetes amb preguntes sobre les vicissituds transcorregudes durant la singladura, aqueix llarg viatge de què dóna compte el llibre de lectura. Aquestes hauran de contenir, també, bé la resposta correcta, bé diverses opcions de contestació, subratllant-ne la bona.

Mirarem d'exposar els productes finals en algunes espais del centre -posem per cas, al hall de l'entrada-.

El projecte relatiu a la 3ª avaluació busca integrar els ensenyaments lingüístics (text publicitari, i la resta de tipologies textuais: narració, descripció, etc) amb els de l'àmbit de la geografia. I, més en concret, de les catàstrofes i perills ambientals a què s'exposa, la

humanitat, tant de forma natural com a conseqüència del canvi climàtic produït per l'acció antròpica.

Per resumir, hauran de cercar, a les xarxes, una imatge en què s'observen els efectes d'algun desastre natural, tant sobre el medi com els humans. A continuació, redactaran una notícia que responga a les 6 Qüestions (Què? Com? Quan? Qui? Per què? On?) i s'adiga a l'estructura d'una peça periodística comprenent, doncs, totes les seues parts.

A continuació, redactarà un text narratiu, podent escollir entre diversos formats (monòleg, diàleg, diari...) on reflexe les emocions, l'estat d'ànim, dels afectats, així com una impressió descriptiva dels fets.

L'objectiu final és elaborar, amb tot el conjunt, un cartell publicitari en el sentit positiu, de sensibilització en favor de la sostenibilitat ambiental.

La nostra voluntat seria d'exposar-los en algun espai del centre.

8.4 Proposta d'activitats interdisciplinàries

Aquestes activitats seran proposades en relació amb els objectius i les competències i adequades als continguts, mantenint entre ells un principi de coherència. L'objectiu de les activitats haurà de ser que els alumnes, a més de progressar en l'ús de les seues destreses discursives, inicien la seua educació literària, posen en pràctica tècniques de treball intel·lectual, desenvolupen el seu esperit crític i aprenquen tècniques d'investigació.

Partint de l'enfocament per tasques, les activitats s'agrupen, tenint en compte l'estructura de la unitat i les diferents fases del procés d'aprenentatge, en funció del procés d'aprenentatge.

Seguint a Bloom les podem organitzar en:

- Motivació i detecció de coneixements previs.
- Adquisició de continguts.
- Afiançament de continguts.
- D'ampliació i de reforç.

Dins d'aquestes, les activitats seran de diferent tipus. Seguint algunes de les propostes de Prado Aragonés en *Didàctica de la llengua i la literatura per a educar en el segle XXI*, realitzarem la següent selecció d'activitats.

A. Activitats de motivació i detecció de coneixements previs mitjançant preguntes

que activen els coneixements espontanis previs i vinculen a l'alumne amb la realitat del text o de l'activitat a realitzar. Ací estarien englobades: activitats de lectura, torrent d'idees, breus tasques d'expressió escrita, preguntes, visionat o audició de materials (àudio) visuals i rúbriques d'afirmacions per a mostrar, a través del diàleg en equip, el grau d'acord o desacord.

Dins d'aquestes es trobarien les activitats de comprensió lectora: a partir de textos literaris i no literaris es realitzaran preguntes que activen els seus interessos i es vincularan amb altres activitats d'expressió escrita i de reflexió sobre els propis textos.

B. Activitats d'adquisició de coneixements: per a iniciar-se en els continguts i en el desenvolupament de les competències, es realitzaran activitats progressivament més complexes, individuals, en parelles i en grups.

C. Activitats d'afiançament de contingut: per a reforçar els continguts i el desenvolupament de les competències, es realitzaran activitats progressivament més complexes, individuals, en parelles i en grups. Un exemple són les activitats d'investigació: en alguns casos tindran relació directa amb la tasca final, en uns altres es realitzaran en diversos moments de la unitat i en uns altres seran activitats d'ampliació. Podran realitzar-se de manera individual, però normalment estaran relacionades amb l'aprenentatge cooperatiu.

D. Activitats de reforç: per a atendre la diversitat de l'aula i als diferents estils d'aprenentatge. Es podran vincular a les noves tecnologies per a resultar més atractives.

E. Activitats d'ampliació: per a aprofundir en els objectius ja superats. Són activitats motivadores, perquè els alumnes de major rendiment puguen desenvolupar les seues capacitats i interessos.

F. Activitats d'avaluació: dins de l'enfocament per tasques, es correspon amb l'activitat d'aplicació, que s'avalua mitjançant rúbriques. També engloba activitats d'aplicació i de creació: tasques de creació, síntesi o interpretació, que es correspondran amb la tasca o projecte final.

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS (MESURES DE NIVELL III I NIVELL IV)

La realitat que ens trobem dins de l'aula és complexa a causa de la diversitat de motivacions, interessos, origen social, procedència, tipus de família, nivell de competència curricular, entre altres aspectes. Per consegüent, hem d'afrontar totes aquestes diferències perquè cada alumne tinga les adaptacions curriculars necessàries per a poder rebre una educació adequada, segons cada cas.

L'escolarització de l'alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge es basarà en els principis de normalització i inclusió, assegurant la seua no discriminació i igualtat efectiva. Per tant, s'establiran mesures curriculars i organitzatives i adaptacions significatives dels elements del currículum, tenint en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, promovent l'autonomia i el treball en equip, i perseguint el màxim desenvolupament possible de les competències clau.

Facilitar un desenvolupament de la intel·ligència emocional, de les habilitats que té una persona per a relacionar-se de manera eficaç amb ell mateix i amb la seua família, companys, professors o altres persones del seu entorn, és important per a qualsevol alumne, però fonamental per a l'alumnat amb algunes necessitats concretes. Així mateix, les tècniques de mindfulness per a millorar l'atenció seran un suport indispensable per a atendre el nostre alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (apartat 57, LOMCE).

Per a l'etapa corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, l'Àmbit Sociolingüístic compta amb la col·laboració del Departament d'Orientació, a través de les actuacions curriculars no significatives o significatives, que serveixen de suport als alumnes amb problemes en aquesta àrea que, a més, al començament del curs ens informa els professors dels possibles casos d'alumnes amb necessitats educatives específiques perquè conega la realitat de la seua aula. A més a més, el professor de Pedagogia Terapèutica estarà present a l'aula a dues sessions setmanals per cada grup de 1r de l'ESO, fomentat així la inclusió mitjançant la codocència.

Seguint la normativa que s'estableix en el Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre i en el Decret 51/2018, de 27 d'abril pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria a la Comunitat Valenciana, es planificaran una sèrie d'actuacions que permeten donar resposta a la diversitat dels alumnes dins del grup-classe, procurant

l'adaptació en la programació, en la metodologia i en els materials utilitzats. Entre aquestes estratègies d'actuació poden assenyalar-se les següents:

1) Distinció entre els continguts bàsics i els complementaris que suposen una ampliació en extensió i profunditat i, per tant, la identificació dels estàndards d'aprenentatge bàsics amb la finalitat d'establir les corresponents prioritats i distribuir el temps d'acord amb aquestes.

2) Clara determinació del grau de dificultat dels continguts i les activitats programades, a fi d'aconseguir una adequació entre aquests i les capacitats que presenten els alumnes.

3) Programació d'activitats d'aprenentatge variades, amb diferents graus de dificultat i que persegueixen diferents propòsits:

-Les activitats de reforç i repàs que ens permetran consolidar continguts i, en el seu cas, recuperar el no adquirit en el seu moment.

-Les activitats d'ampliació i investigació afavoriran les tècniques de treball autònom i permetran que cada alumne triu les activitats més concordes amb els seus interessos i aplicació el ritme i la forma de treball més adequat a les seues característiques individuals.

4) Establir formes d'agrupament d'alumnes en grups heterogenis i d'acord amb les premisses de l'aprenentatge cooperatiu de manera que, transcendint el marc de l'aula, s'afavorisca l'aprenentatge per part dels alumnes amb menys capacitats respecte d'aquells altres alumnes amb més capacitats.

A més se seguiran les indicacions següents:

- Explicació més clara i més simple per a aquells alumnes que tinguen certes mancances.
- Elecció de diferents tasques segons la capacitat dels alumnes.
- Valorar en les seues tasques i proves no sols la contestació de l'alumne, sinó el seu esforç personal.
- Valoració positiva de la presentació del seu quadern.

Hauran de diferenciar-se els alumnes que requereixen necessitats específiques de suport educatiu en funció de les seues particularitats, que poden agrupar-se en aquests quatre àmbits:

- En primer lloc, hauran de cobrir-se les necessitats educatives especials.
- En segon lloc, es tindran en compte aquells casos que representen una incorporació tardana al Sistema Educatiu.
- En tercer lloc, haurà de posar-se un atenció especial a aquells alumnes que disposen d'unes altes capacitats intel·lectuals.
- Per últim, es dedicarà igualment una atenció especial a aquells alumnes amb Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH).

Convé assenyalar que l'atenció a aquests quatre grups d'alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu no ha de desvirtuar el que ha de ser la intenció fonamental del centre educatiu en general i de cada curs en particular, que persegueix l'educació integral de tots els alumnes i que es materialitza en la necessària integració de tot l'alumnat.

L'orientació és una activitat educativa amb diferents àmbits o dimensions. Per un costat, es dirigeix a la millora dels processos d'ensenyament i, en particular a l'adaptació de la resposta escolar a la diversitat de necessitats de l'alumnat; per un altre, es dirigeix a garantir el desenvolupament de les capacitats que faciliten la maduresa dels xiquets i les xiquetes, i que els permeten adquirir una progressiva autonomia cognitiva, personal i social al llarg de l'Educació Secundària Obligatòria .

En els instruments de planificació institucional hauran d'establir-se els mecanismes necessaris per facilitar una resposta adequada a les necessitats educatives de l'alumnat. Aquestes respostes poden ser de dos tipus:

- Les respostes de tipus curricular, que es concreten en l'elaboració, desenvolupament i avaluació de les adaptacions curriculars amb diferents graus de significació.
- Les respostes organitzatives, que tenen a veure amb l'organització dels recursos humans i materials del centre per atendre a aquest alumnat i amb la planificació de les mesures educatives més adequades.

L'Orientació Educativa s'organitza en tres nivells que van des de l'acció tutorial, desenvolupada a l'aula, i les tasques orientadores que realitzen els Departaments d'Orientació, fins a les actuacions complementàries dels equips de suport extern. Encara que cada un d'aquests nivells té funcions específiques, es complementen entre si, donat que comparteixen la mateixa finalitat i objectius generals comuns: la personalització de l'educació i la contribució al desenvolupament dels objectius establerts en aquesta etapa educativa.

La intervenció educativa ha de contemplar com a principi la diversitat de l'alumnat, entenent que d'aquesta manera es garanteix el desenvolupament de tots ells a la vegada que una atenció personalitzada en funció de les necessitats de cada un.

Perquè l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu a què es refereix l'article 71 de la Llei Orgànica d'Educació 2/2006, de 3 de maig, i les modificacions que incorpora la LOMCE (Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa) sobre els apartats 1 i 2 de l'article esmentat, pugui assolir el desenvolupament màxim de les seues capacitats personals i els objectius de l'etapa, s'establiran les mesures curriculars i organitzatives escaients que li asseguruen un progrés adequat.

Es podran prendre mesures de reforç com el suport en el grup ordinari, els agrupaments flexibles o les adaptacions del currículum. Aquestes adaptacions es realitzaran buscant el màxim desenvolupament possible de les competències bàsiques.

L'escolarització de l'alumnat que s'incorpora tard al sistema educatiu es realitzarà tenint en compte les seues circumstàncies, coneixements, edat i historial acadèmic.

Quan els alumnes presenten greus carències en la llengua d'escolarització del centre, rebran una atenció específica que serà, en tot cas, simultània a la seua escolarització en els grups ordinaris, amb els que compartiran el major temps possible de l'horari setmanal.

L'escolarització de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, identificat com a tal pel personal amb la deguda qualificació i en els termes que determinen les administracions educatives, es flexibilitzarà de forma que pugui anticipar-se un curs l'inici de l'escolarització

en l'etapa o reduir-se la durada de la mateixa, quan es prevega que són aquestes les mesures més adequades per al desenvolupament del seu equilibri personal i el seu socialització.

L'acció tutorial està lligada a una visió integral de l'educació, la finalitat de la qual és la formació de persones que, a més a més de disposar de coneixements, desenvolupen el conjunt de les seues potencialitats i sàpien desenvolupar-se en el món actual.

El **Pla d'Acció Tutorial** tendirà a afavorir el seguiment personalitzat del procés d'aprenentatge de l'alumnat i establirà mesures que permeten mantindre una comunicació fluida amb les famílies, tant amb la finalitat d'intercanviar informacions sobre aquells aspectes que puguen resultar rellevants per millorar el procés d'aprenentatge dels alumnes, com per orientar-los i promoure la seua cooperació.

Així mateix, assegurarà la coherència educativa en el desenvolupament de les programacions mitjançant procediments de coordinació de l'equip educatiu que permeten adoptar acords sobre l'avaluació i sobre les mesures que han de posar-se en marxa per donar resposta a les necessitats detectades.

Els principis que regeixen l'orientació i l'acció tutorial es concreten en els següents objectius:

- a) Facilitar la integració dels alumnes en el seu grup i en el conjunt de la dinàmica del col·legi.
- b) Potenciar l'esforç individual i la faena en equip.
- c) Afavorir els processos de maduresa personal, de desenvolupament de la pròpia identitat i sistema de valors; i la progressiva presa de decisions.
- d) Proporcionar als alumnes una orientació educativa adequada, conforme a les aptituds, necessitats i interessos dels mateixos, a través d'una actuació tutorial individualitzada i planificada.
- i) Efectuar un seguiment global de l'aprenentatge dels alumnes per detectar dificultats i necessitats especials i recórrer als suports o activitats adequades.
- f) Promoure el desenvolupament d'habilitats socials bàsiques, fomentant activitats de cooperació i solidaritat amb els altres i aprenent a resoldre pacíficament els conflictes entre iguals.
- g) Afavorir processos de millora educativa a través de la programació d'activitats formatives per part dels equips docents, i la coordinació amb l'equip de suport, realitzant les adaptacions curriculars necessàries amb les famílies per a l'assoliment d'un desenvolupament integral dels seus fills i filles.
- h) Contribuir a l'adequada interacció entre els integrants de la comunitat educativa i establir els mitjans de col·laboració, suport i assessorament amb les famílies per a l'assoliment d'un desenvolupament integral dels seus fills i filles.

Quant a les Adaptacions **Curriculars Individuals No Significatives (ACI)**, incloses en el nivell III de resposta educativa aquests seran les pautes principals a seguir:

1-Adaptarem els materials:

-Simplificant les instruccions escrites.

-Fraccionant els texts en parts més curtes, o eliminar les parts amb informació redundant

-Realitzant un glossari de termes noves

-Reduint i fragmentant les activitats

2-Adaptarem els continguts:

-Prioritzant els més importants

-Modificant-los

-Reprenent continguts treballats anteriorment

-Eliminant continguts no essencials

3- Adaptarem la metodologia:

Espaiant les directius de treball.

-Assegurar-nos que l'alumnat entén què ha de fer -Reduir i fragmentar les activitats proporcionant continguts organitzats

-Combinant treballs estimulants amb altres no tan motivadors

-Permetent l'ús de materials de suport, com ara esquemes, guions o suports visuals

-Concedint més temps per a realitzar els treballs

-Ús i revisió diària de l'agenda escolarització

-Reforç positiu verbal (alabances, elogis...)

4-Adaptarem l'avaluació:

-L'adaptarem a les característiques singulars de l'alumnat

-Centrarem les preguntes de l'examen en qüestions essencials i conceptes clau (continguts mínims)

-Utilitzarem frases curtes i clares

-Realitzaran l'examen amb material complementari: esquemes, guió, suports visuals...

-Adaptarem els exàmens

-Recolzarem el material escrit amb imatges

-Dividirem l'examen en dues sessions

-Valorarem el contingut de les respostes i no l'ortografia o la composició textual

Pel que fa a les **Adaptacions Curriculars Individuals Significatives (ACIS)** hem de dir que compartia les següents característiques:

- Mesura curricular extraordinària.
- Nivell IV
- Dirigida a l'alumnat amb necessitats educatives especials que cursa l'ensenyament obligatori i presenta un desenvolupament competencial, degudament valorat amb els instruments adequats, inferior a dos o més cursos, prenent com a referència les competències establides en el currículum ordinari oficial corresponent al nivell en què es troba escolaritzat.
- El procediment per a aplicar aquesta mesura és el següent:

La tutora o el tutor, a proposta de l'equip educatiu, ha de formalitzar la sol·licitud al servei especialitzat d'orientació, perquè, si és procedent, realitzi l'avaluació sociopsicopedagògica i emeta l'informe sociopsicopedagògic corresponent.

La direcció del centre, en vista de l'informe sociopsicopedagògic favorable, autoritza l'aplicació de la mesura.

- Les ACIS poden realitzar-se d'una o diverses àrees o matèries o del conjunt d'aquestes.
- Les planifica, desenvolupa i avalua el professorat responsable de l'assignatura a partir de les unitats didàctiques del grup de referència, en el marc de les adequacions personalitzades de les programacions didàctiques.
- Per a l'alumnat amb necessitats educatives especials derivades de discapacitat que requereix adaptacions significatives en totes les àrees o matèries, les ACIS poden organitzar-se en competències clau que incorporen de manera transversal les diferents àrees o matèries del currículum, des d'una perspectiva funcional i aplicada a la vida quotidiana. Els objectius prioritaris són aconseguir el màxim desenvolupament de l'autonomia, la capacitat per a prendre decisions i les habilitats d'interacció en els diferents entorns en què l'alumnat participa.
- Les ACIS s'han d'actualitzar a l'inici de cada curs escolar i estan sotmeses a un procés de seguiment continuat, d'acord amb el calendari d'avaluació establert en el centre, a fi d'introduir les modificacions que es consideren oportunes en funció del progrés de l'alumnat.
- Si l'alumnat promociona des de l'Educació Primària a l'ESO amb ACIS en alguna o algunes àrees, l'informe sociopsicopedagògic i la proposta del PAP han d'incloure la informació i les orientacions que faciliten als equips docents l'adaptació de les assignatures del primer curs de l'etapa.
- L'avaluació i la promoció han de prendre com a referent els criteris d'avaluació fixats en aquestes adaptacions. Els resultats de l'avaluació de les assignatures que han sigut objecte d'adaptació curricular individual significativa s'expressen en els mateixos termes i amb les mateixes escales que la normativa vigent estableix per a la resta de l'alumnat, i s'han de consignar en les actes i en l'expedient acadèmic amb l'expressió «ACIS» en cada una d'aquestes àrees o matèries.

- A l'alumnat amb ACIS que, en finalitzar l'ESO, ha aconseguit les competències clau i els objectius de l'etapa, se li expedirà el títol de graduat en Educació Secundària Obligatòria.

És possible que ens trobem també amb **alumnat amb altes capacitats**, llavors haurem d'engegar tot un seguit d'actuacions:

És una mesura curricular extraordinària, corresponent al Nivell III.

- Alumnat del grup amb altes capacitats intel·lectuals degudament identificades.
- Consisteix en l'ampliació dels objectius i els continguts de les diferents àrees i matèries, la flexibilitat dels instruments i els criteris d'avaluació i l'ús d'una metodologia específica, tot considerant les capacitats, els interessos, l'estil d'aprenentatge de l'alumnat i les característiques i les oportunitats del context familiar i sociocomunitari.
- Aquestes actuacions es desenvolupen dins de l'aula ordinària, en el marc de l'adequació personalitzada de les programacions didàctiques que ha fet el professorat, tot i que en moments determinats poden constituir-se xicotets grups fora de l'aula ordinària per a treballar competències o programes específics.
- Les actuacions i els programes d'enriquiment curricular les planifica, les aplica i les avalua l'equip docent, coordinat per la tutora o el tutor i assessorat pel servei especialitzat d'orientació, amb la participació de l'alumnat i la família

Actuacions i programes d'ensenyament intensiu de les llengües oficials de la CV per a l'alumnat nouvingut és una mesura curricular extraordinària, que s'emmarca en el Nivell III i s'aplica a l'Alumnat nouvingut amb dificultats lingüístiques i/o d'integració. • Les actuacions educatives i els programes intensius per a l'aprenentatge lingüístic han de tindre, d'acord amb el que estableix l'article 4 de la Llei 4/2018, per la qual es regula i es promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, l'objectiu final que l'alumnat aconsegueixca una competència comunicativa que implique el domini de les dues llengües oficials, com a mitjà per a la integració en l'àmbit educatiu i social

- Les actuacions han de complir els requisits següents: a) S'han de planificar sobre la base de metodologies actives, que prioritzen el paper de l'alumnat i potencien l'ús de la llengua. b) Han de servir de motivació i estímul per a l'actualització metodològica i la formació del professorat. c) Han de quedar reflectides en els documents de gestió del centre: PLC, incloent-hi el PNL, PAM, programacions didàctiques i PAF.
- A l'alumnat que s'incorpora al sistema educatiu valencià a partir del segon curs de l'Educació Primària procedent d'altres sistemes educatius de l'Estat espanyol o de l'estranger, se li ha de realitzar, si cal, una adaptació d'accés al currículum de conformitat amb els objectius que estableix la Llei 4/2018.
- En aquests casos, i d'acord amb l'article 9 de la Llei 4/2018, poden organitzar-se programes intensius de caràcter grupal destinats a l'adquisició de la competència lingüística, tot considerant que aquesta atenció específica ha de ser simultània a l'atenció de l'alumnat en els seus grups ordinaris de referència, amb els quals ha de compartir la major part de l'horari setmanal.
- És preceptiva l'avaluació d'aquest alumnat, si bé la seua tutora o el seu tutor, oït l'equip

docent, amb l'assessorament del servei especialitzat d'orientació i el vistiplau de la direcció o la titularitat del centre, pot disposar que no s'avaluen les àrees o matèries que s'establisquen durant el trimestre en què es matricula i el trimestre següent a la incorporació d'aquest, quan el seu grau de desconeixement de les llengües vehiculars de l'ensenyament així ho aconselle.

- En aquest supòsit, en els documents oficials d'avaluació i en la informació a les famílies o representants legals dels resultats de l'avaluació, s'ha de fer constar aquesta circumstància, així com les adaptacions i les actuacions docents efectuades en aquest sentit.

- En cas que l'alumna o l'alumne finalitze el curs amb matèries qualificades com a insuficient per motiu de desconeixement de les llengües, l'equip docent ha d'aplicar les mesures establides en la normativa que regula l'avaluació i la promoció de l'alumnat en els diferents ensenyaments.

10. UNITATS DIDÀCTIQUES

10.1 Organització de les unitats didàctiques (objectiu de la unitat, continguts, criteris d'avaluació, competències, activitats d'ensenyament- aprenentatge, recursos didàctics, activitats d'avaluació i activitats de reforç i ampliació).

11. UNITATS DIDÀCTIQUES	
UNITAT 1: LA PREHISTÒRIA. LA NARRACIÓ	SESSIONS: 45
OBJECTIUS	CRITERIS D'AVALUACIÓ
<p>1. Distingir diferents marcs temporals en la prehistòria dels principals processos de canvi al seleccionar l'escala en la línia de temps utilitzada per a representar-los i mostrar la duració i simultaneïtat d'aquests processos en una o diverses línies de temps i mapes històrics.</p> <p>2. Establir cadenes de causes i conseqüències per a explicar els canvis que van donar lloc a la formació de les primeres societats humanes de caçadors i recol·lectors, les societats agrícoles, el sorgiment de les religions, etc.</p> <p>3. Seleccionar la informació rellevant d'acord amb preguntes prèviament formulades sobre les característiques de les societats prehistòriques i els canvis que van experimentar, i plantejar-se el seu grau fiabilitat tenint en compte la manera en què s'han generat i obtingut i si són fonts primàries o secundàries.</p> <p>4. Conèixer què és un text, les seves característiques i les seves classes.</p> <p>5. Conèixer i aplicar les característiques dels textos narratius.</p> <p>6. Aplicar estratègies per l'elaboració d'un text narratiu.</p>	<p>1. Entendre el procés d'hominització.</p> <p>2. Identificar, nomenar i classificar fonts històriques.</p> <p>3. Explicar les característiques de cada temps històric i certs esdeveniments que han determinat canvis fonamentals en el rumb de la història, diferenciant períodes que faciliten el seu estudi i interpretació.</p> <p>4. Distingir la diferent escala temporal d'etapes com la Prehistòria i la Història Antiga.</p> <p>5. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics més rellevants de la Prehistòria i la Història Antiga per a adquirir una perspectiva global de la seua evolució.</p> <p>6. Datar la Prehistòria i conèixer les característiques de la vida humana corresponents als dos períodes en què es divideix: Paleolític i Neolític.</p> <p>7. Identificar els primers ritus religiosos.</p> <p>8. Entendre que els esdeveniments i processos ocorren al llarg del temps i a la vegada en el temps (diacronia i sincronia).</p>

<p>7. Reconèixer diferents procediments per formar paraules i les seves parts.</p> <p>8. Diferenciar els substantius, les seves classes, el gènere i el nombre dels mateixos.</p> <p>9. Segmentar paraules en síl·labes.</p> <p>10. Reconèixer i corregir errades ortogràfiques en l'accentuació.</p>	<p>9. Identificar què és un text, diferenciar les seves classes i les característiques. 10. Identificar els elements i les característiques dels textos narratius.</p> <p>11. Compondre un text narratiu seguint unes pautes.</p> <p>12. Utilitzar correctament mecanismes bàsics per formar paraules.</p> <p>13. Identificar el substantiu, les seves classes, el gènere i el nombre.</p> <p>14. Dividir correctament paraules amb síl·labes.</p> <p>15. Utilitzar amb correcció les regles d'accentuació.</p>
<p>ESTÀNDARDS D'APRENTATGE</p>	<p>COMPETÈNCIES CLAU</p>
<ul style="list-style-type: none"> -Reconeix els canvis evolutius fins a arribar a l'espècie humana. - Nomena i identifica quatre fonts històriques. - Comprèn que la història no es pot escriure sense fonts, ja siguin restes materials o textuals. - Ordena temporalment alguns fets històrics i altres fets rellevants, utilitzant, per a això, les nocions bàsiques de successió, durada i simultaneïtat. - Realitza diversos tipus d'eixos cronològics. - Analitza la transcendència de la revolució neolítica i el paper de la dona en ella. - Explica la diferència dels dos períodes en què es divideix la prehistòria i descriu les característiques bàsiques de la vida en cada un d'ells. - Reconeix les funcions dels primers ritus religiosos com els de la deessa mare. - Entén que diverses cultures conviuen a la vegada en diferents enclavaments geogràfics. - Diferencia entre les fonts prehistòriques (restes materials, àgrafes) i les fonts històriques (textos). -Identifica què és un text, diferencia les seves classes i les característiques. -Identifica els elements i les característiques dels textos narratius. -Compon un text narratiu seguint unes pautes. -Utilitza correctament mecanismes bàsics per formar paraules. -Identifica el substantiu, les seves classes, el gènere i el nombre. -Divideix correctament paraules amb síl·labes. -Utilitza amb correcció les regles d'accentuació. 	<p>CCL CEC CAA CMCCT CIIE CD CSC</p>
<p>MATÈRIES</p>	<p>CONTINGUTS</p>

GEOGRAFIA I HISTÒRIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Representació cronològica 2. Establiment de cadenes de causes i conseqüències 3. Procés d'hominització 4. Paleolític 5. Neolític
LLENGUA (Castellà)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Textos narratius 2. Lexemes i morfemes 3. Divisió de paraules 4. Substantius 5. Determinants i pronoms 6. Regles d'accentuació
ACTIVITATS	REFORÇ I AMPLIACIÓ
Inicials, o de coneixements previs D'adquisició de coneixements De consolidació o consolidació d'allò après De reforç D'ampliació i d'avaluació	Reforç → Activitats adaptades per a l'alumnat amb NESE, ja siguin NEE O DEA Ampliació → Treballs de recerca i aprofundiment per alumnes NESE amb Altes Capacitats
TEMES TRANSVERSALS	
La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les TIC, l'emprenedoria, l'educació cívica i constitucional (l'educació per la convivència, l'educació multicultural, l'educació per la pau, l'educació per la salut, la violència de gènere, l'educació per al consum, l'educació ambiental, el racisme).	
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	SESSIONS
Prova objectiva avaluable (35%), projectes avaluables (15%), lectura (20%), treball a l'aula (30%).	45 Sessions
RECURSOS DIDÀCTICS	
Ferramentes i aplicacions digitals, llibres de lectura, quadern de l'alumne, quadern del professor, pissarra, ordinador, diccionaris.	
UNITAT 2 : MESOPOTÀMIA I EGIPTE. LA DESCRIPCIÓ	SESSIONS: 45
OBJECTIUS	CRITERIS D'AVALUACIÓ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Distingir diferents marcs temporals en l'antiguitat dels principals processos de canvi al seleccionar l'escala en la línia de temps utilitzada per a representar-los i mostrar la duració i simultaneïtat d'aquests processos en una o diverses línies de temps i mapes històrics. 2. Establir cadenes de causes i conseqüències per a explicar els canvis que van donar lloc a la formació dels primers estats i imperis. 3. Descriure alguns fets i processos històrics com ara la formació d'imperis o la creació d'obres d'art amb funcionalitat civil o religiosa i posar exemples de com estòs fets són el resultat de les decisions humanes d'acord amb 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar, nomenar i classificar fonts històriques. 2. Explicar les característiques de cada temps històric i certs esdeveniments que han determinat canvis fonamentals en el rumb de la història, diferenciant períodes que faciliten el seu estudi i interpretació. 3. Distingir la diferent escala temporal d'etapes com la Història Antiga. 4. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics més rellevants de la Prehistòria i la Història Antiga per a adquirir una perspectiva global de la seua evolució. 5. Datar l'Edat Antiga i conèixer algunes característiques de la vida humana en aquest

<p>les seues necessitats, interessos, valors o creences religioses en un context donat basant-se en l'ús de diverses fonts.</p> <p>4. Seleccionar la informació rellevant d'acord amb preguntes prèviament formulades sobre les característiques de les societats antigues i els canvis que van experimentar, i plantejar-se el seu grau fiabilitat tenint en compte la manera en què s'han generat i obtingut i si són fonts primàries o secundàries.</p> <p>9. Analitzar des d'una perspectiva històrica el sorgiment de les primeres organitzacions humanes o alguns dels seus components essencials en un context d'història global o la creació d'estructures polítiques en les societats de l'antiguitat i comparar les formes socials i polítiques a què van donar lloc (democràcia, república o imperis) i els seus mecanismes d'expansió i consolidació del poder.</p> <p>10. Reconèixer la diversitat interna en les societats agràries i grecoromanes en relació amb les desigualtats socials i situacions de marginació o exclusió social centrades especialment en la condició social de les dones i l'existència de l'esclavitud i demostrar l'existència d'estès situacions a partir de fonts iconogràfiques i textos de l'època.</p> <p>Conèixer i aplicar les característiques dels textos descriptius.</p> <p>Aplicar estratègies per l'elaboració d'un text descriptiu.</p> <p>Diferenciar els adjectius i les característiques morfològiques corresponents: gènere, nombre i grau.</p> <p>Diferenciar l'adverbi i diferenciar-ne les classes.</p> <p>Diferenciar les preposicions.</p> <p>Reconèixer i corregir errades ortogràfiques d'accentuació.</p> <p>Reconèixer sinònims i antònims.</p> <p>Aplicar mecanismes morfològics i semàntics per a formar sinònims i antònims.</p> <p>Reconèixer la importància de l'ús adequat des sinònims per a la cohesió textual a l'hora de construir un text descriptiu.</p>	<p>període.</p> <p>6. Conèixer l'establiment i la difusió de diferents cultures urbanes, després del neolític.</p> <p>7. Entendre que els esdeveniments i processos ocorren al llarg del temps i a la vegada en el temps (diacronia i sincronia).</p> <p>8. Reconèixer la importància del descobriment de l'escriptura.</p> <p>9. Explicar les etapes en què es divideix la història d'Egipte.</p> <p>10. Identificar les principals característiques de la religió egípcia.</p> <p>11. Descriure alguns exemples arquitectònics d'Egipte i de Mesopotàmia.</p> <p>12. Identificar elements i característiques dels textos descriptius.</p> <p>13. Compondre textos descriptius tot seguint unes pautes.</p> <p>14. Identificar l'adjectiu i les característiques morfològiques que li són pròpies.</p> <p>15. Fer servir els adjectius adequadament com un recurs expressiu central per a la creació de textos descriptius.</p> <p>16. Identificar l'adverbi i identificar-ne les classes.</p> <p>17. Usar adequadament els adverbis com un recurs necessari per a la creació de textos descriptius.</p> <p>18. Identificar les preposicions i fer-les servir correctament.</p> <p>19. Utilitzar amb correcció les regles d'accentuació.</p> <p>20. Identificar antònims i sinònims en un text.</p> <p>21. Aplicar els mecanismes de formació morfològica i semàntica de creació de sinònims i antònims en la pròpia producció de textos descriptius.</p> <p>22. Valorar la importància de la sinonímia en la cohesió dels textos descriptius.</p>
ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
<p>-Nomena i identifica quatre fonts històriques.</p> <p>-Comprèn que la història no es pot escriure sense fonts, ja siguin restes materials o textuals.</p> <p>-Ordena temporalment alguns fets històrics i altres fets rellevants, utilitzant, per a això, les nocions bàsiques de successió, durada i</p>	<p>CCL CEC CAA CMCCT CIIE CD CSC</p>

<p>simultaneïtat.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Realitza diversos tipus d'eixos cronològics. -Distingeix etapes dintre la Història Antiga. -Descriu les formes d'organització socioeconòmica i política, noves fins aleshores, com els diversos imperis de Mesopotàmia i Egipte. -Entén que diverses cultures conviuen a la vegada en diferents enclavaments geogràfics. -Diferència entre les fonts prehistòriques (restes materials, àgrafes) i les fonts històriques (textos). -Interpreta un mapa cronologicogeogràfic de l'expansió egípcia. -Descriu les principals característiques de les etapes històriques en què es divideix Egipte: reines i faraons. -Explica com materialitzaven els egipcis la seua creença en la vida del més enllà. -Realitza un mapa conceptual amb els principals déus del panteó egipci. -Localitza en un mapa els principals exemples de l'arquitectura egípcia i de la mesopotàmica. <p>Compon textos descriptius tot seguint unes pautes.</p> <p>Identificar l'adjectiu i les característiques morfològiques que li són pròpies.</p> <p>Fa servir els adjectius adequadament com un recurs expressiu central per a la creació de textos descriptius.</p> <p>Identifica l'adverbi i identificar-ne les classes.</p> <p>Usa adequadament els adverbis com un recurs necessari per a la creació de textos descriptius.</p> <p>Identifica les preposicions i fer-les servir correctament.</p> <p>Utilitza amb correcció les regles d'accentuació.</p> <p>Identificar antònims i sinònims en un text.</p> <p>Aplica els mecanismes de formació morfològica i semàntica de creació de sinònims i antònims en la pròpia producció de textos descriptius.</p> <p>Valora la importància de la sinonímia en la cohesió dels textos descriptius.</p>	
MATÈRIES	CONTINGUTS
GEOGRAFIA I HISTÒRIA	<ul style="list-style-type: none"> Representació cronològica Establiment de cadenes de causes i conseqüències La importància de l'Arqueologia Les primeres civilitzacions: Mesopotàmia i Egipte Les primeres religions
LLENGUA	<ul style="list-style-type: none"> 1.Els textos descriptius 2. Adjectius

(Valencià)	3. Adverbis 4. Preposicions 5.Regles d'accentuació 6. Sinònims i antònims
ACTIVITATS	REFORÇ I AMPLIACIÓ
Inicials, o de coneixements previs D'adquisició de coneixements De consolidació o consolidació d'allò après De reforç D'ampliació D'avaluació	Reforç → Activitats adaptades per a l'alumnat amb NESE, ja siguen NEE O DEA Ampliació→ Treballs de recerca i aprofundiment per alumnes NESE amb Altes Capacitats
TEMES TRANSVERSALS	
La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les TIC, l'emprenedoria, l'educació cívica i constitucional (l'educació per la convivència, l'educació multicultural, l'educació per la pau, l'educació per la salut, la violència de gènere, l'educació per al consum, l'educació ambiental, el racisme).	
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	SESSIONS
Prova objectiva avaluable (35%), projectes avaluables (15%), lectura (20%), treball a l'aula (30%).	45 Sessions
RECURSOS DIDÀCTICS	
Ferramentes i aplicacions digitals, llibres de lectura, quadern de l'alumne, quadern del professor, pissarra, ordinador , diccionaris.	
UNITAT 3: GRÈCIA	SESSIONS: 42
OBJECTIUS	CRITERIS D'AVALUACIÓ
1.Distingir diferents marcs temporals en l'antiguitat dels principals processos de canvi al seleccionar l'escala en la línia de temps utilitzada per a representar-los i mostrar la duració i simultaneïtat d'aquests processos en una o diverses línies de temps i mapes històrics. 2.Establir cadenes de causes i conseqüències per a explicar els canvis que van donar lloc a la formació de les religions, la creació dels primers estats i imperis o l'expansió grega. 3.Descriure alguns fets i processos històrics com ara l'expansió de les polis gregues, la formació d'imperis o la creació d'obres d'art amb funcionalitat civil o religiosa i posar exemples de com estòs fets són el resultat de les decisions humanes d'acord amb les seues necessitats, interessos, valors o creences religioses en un context donat	1. Identificar, nomenar i classificar fonts històriques. 2.Explicar les característiques de cada temps històric i certs esdeveniments que han determinat canvis fonamentals en el rumb de la història, diferenciant períodes que faciliten el seu estudi i interpretació. 3.Distingir la diferent escala temporal d'etapes com la Prehistòria i la Història Antiga. 4.Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics més rellevants de la Prehistòria i la Història Antiga per a adquirir una perspectiva global de la seua evolució. 5.Datar l'Edat Antiga i conèixer algunes característiques de la vida humana en aquest període. 6.Conèixer l'establiment i la difusió de diferents cultures urbanes, després del neolític. 7.Entendre que els esdeveniments i processos ocorren al llarg del temps i a la vegada en el temps

<p>basant-se en l'ús de diverses fonts.</p> <p>4. Seleccionar la informació rellevant d'acord amb preguntes prèviament formulades sobre les característiques de les societats antigues i els canvis que van experimentar, i plantejar-se el seu grau de fiabilitat tenint en compte la manera en què s'han generat i obtingut i si són fonts primàries o secundàries.</p> <p>5. Analitzar des d'una perspectiva històrica el sorgiment de les primeres organitzacions humanes o alguns dels seus components essencials en un context d'història global o la creació d'estructures polítiques en les societats de l'antiguitat i comparar les formes socials i polítiques a què van donar lloc (democràcia, república o imperis) i els seus mecanismes d'expansió i consolidació del poder com l'hel·lenització.</p> <p>6. Reconèixer la diversitat interna en les societats grecoromanes en relació amb les desigualtats socials i situacions de marginació o exclusió social centrades especialment en la condició social de les dones i l'existència de l'esclavitud i demostrar l'existència d'aquestes situacions a partir de fonts iconogràfiques i textos de l'època.</p> <p>Conèixer diferents recursos estilístics, especialment l'ús de l'adjectivació i de les figures retòriques, tant de caràcter sintàctic com semàntic.</p> <p>Reconèixer l'ús poètic del llenguatge des de l'experiència lúdica i de capgirament de la realitat que el llenguatge poètic proposa.</p> <p>Distingir, entre els diferents tipus de textos poètics, aquells de caràcter narratiu, descriptiu o expositiu.</p> <p>Conèixer les característiques d'una prosòdia adequada en la recitació de poemes.</p> <p>Diferenciar els verbs i llurs trets morfològics bàsics: temps, aspecte, mode, persona i nombre.</p> <p>Diferenciar entre formes personals i no personals del verb.</p> <p>Diferenciar entre verbs regulars i verbs irregulars.</p> <p>Reconèixer i corregir les principals incorreccions en l'ús dels verbs.</p> <p>Conèixer els quinze accents diacrítics.</p> <p>Reconèixer què és una família lèxica.</p> <p>Distingir entre família lèxica i camp semàntic.</p> <p>Comprendre la importància de l'ús adequat dels camps semàntics per a la cohesió textual.</p>	<p>(diacronia i sincronia).</p> <p>8. Conèixer els trets principals de les "polis" gregues.</p> <p>9. Entendre la transcendència dels conceptes "Democràcia" i "Colonització".</p> <p>10. Distingir entre el sistema polític grec i l'hel·lenístic.</p> <p>11. Identificar i explicar diferències entre interpretacions de fonts diverses.</p> <p>12. Entendre l'abast de "allò clàssic" en l'art occidental.</p> <p>13. Identificar i descriure els trets característics d'obres de l'art grec i romà, diferenciant entre els que són específics.</p> <p>14. Identificar i fer servir diferents recursos estilístics, especialment l'ús de l'adjectivació i de les figures retòriques per a la creació de textos propis.</p> <p>15. Construir petits textos poètics des d'una experiència lúdica del llenguatge.</p> <p>16. Identificar i fer servir diverses tipologies textuais en la pròpia creació de textos poètics breus.</p> <p>17. Aplicar les estratègies necessàries per assolir una prosòdia correcta en la recitació de poemes.</p> <p>18. Fer servir els mecanismes morfològics propis dels verbs de forma adequada per a la producció de textos.</p> <p>19. Fer servir amb correcció els accents diacrítics.</p>
<p>ESTÀNDARDS D'APRENTATGE</p>	<p>COMPETÈNCIES CLAU</p>

<p>-Nomena i identifica quatre fonts històriques.</p> <p>-Comprèn que la història no es pot escriure sense fonts, ja siguen restes materials o textuals.</p> <p>-Ordena temporalment alguns fets històrics i altres fets rellevants, utilitzant, per a això, les nocions bàsiques de successió, durada i simultaneïtat.</p> <p>-Realitza diversos tipus d'eixos cronològics.</p> <p>-Distingeix etapes dintre la Història Antiga.</p> <p>-Entén que diverses cultures conviuen a la vegada en diferents enclavaments geogràfics.</p> <p>-Diferència entre les fonts prehistòriques (restes materials, àgrafes) i les fonts històriques (textos).</p> <p>-Identifica distints trets de l'organització sociopolítica i econòmica de les polis gregues a partir de diferents tipus de fonts històriques.</p> <p>-Describeix algunes de les diferències entre la democràcia grega i les democràcies actuals.</p> <p>-Localitza en un mapa històric les colònies gregues del Mediterrani.</p> <p>-Contrasta les accions polítiques de l'Atenes de Pèricles amb l'Imperi d'Alexandre el Gran.</p> <p>-Elabora un mapa de l'Imperi d'Alexandre el Gran.</p> <p>-Compara dos relats a distintes escales temporals sobre les conquestes d'Alexandre el Gran.</p> <p>-Explica les característiques essencials de l'art grec i la seua evolució en el temps.</p> <p>-Dóna exemples representatius de les distintes àrees del saber grec, i discuteix perquè es considera que la cultura europea parteix de la Grècia clàssica.</p> <p>-Compara obres arquitectòniques i escultòriques d'època grega i romana.</p> <p>Identifica i fer servir diferents recursos estilístics, especialment l'ús de l'adjectivació i de les figures retòriques per a la creació de textos propis.</p> <p>Construeix petits textos poètics des d'una experiència lúdica del llenguatge.</p> <p>Identificar i fer servir diverses tipologies textuals en la pròpia creació de textos poètics breus.</p> <p>Aplica les estratègies necessàries per assolir una prosòdia correcta en la recitació de poemes.</p> <p>Fa servir els mecanismes morfològics propis dels verbs de forma adequada per a la producció de textos.</p> <p>Fa servir amb correcció els accents diacrítics.</p>	<p>CCL</p> <p>CAA</p> <p>CIIE</p> <p>CSC</p>	<p>CEC</p> <p>CMCCT</p> <p>CD</p>
<p>MATÈRIES</p>	<p>CONTINGUTS</p>	

GEOGRAFIA I HISTORIA	<ol style="list-style-type: none"> 1.El món clàssic, Grècia: el sorgiment de les polis, la seua expansió comercial i política. 2.Desigualtats socials i conflictes en la polis. 3.L'imperi d'Alexandre el Gran i l'hel·lenisme 4.Manifestacions culturals: l'art, la filosofia, la religió i la ciència.
LLENGUA (VALENCIÀ)	<ol style="list-style-type: none"> 1.Recursos literaris 2.Poesia 3.Verbs: persona, nombre, formes personals / no personals, conjugació 4. Titlla diacrítica 5.Ortografia: b/v 6.Família lèxica 7.Camp semàntic
ACTIVITATS	REFORÇ I AMPLIACIÓ
<p>Inicials, o de coneixements previs</p> <p>D'adquisició de coneixements</p> <p>De consolidació o consolidació d'allò après</p> <p>De reforç</p> <p>D'ampliació</p> <p>D'avaluació</p>	<p>Reforç → Activitats adaptades per a l'alumnat amb NESE, ja siguen NEE O DEA</p> <p>Ampliació→ Treballs de recerca i aprofundiment per alumnes NESE amb Altes Capacitats</p>
TEMES TRANSVERSALS	
<p>La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les TIC, l'emprenedoria, l'educació cívica i constitucional (l'educació per la convivència, l'educació multicultural, l'educació per la pau, l'educació per la salut, la violència de gènere, l'educació per al consum, l'educació ambiental, el racisme).</p>	
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	SESSIONS
<p>Prova objectiva avaluable (35%), projectes avaluables (15%), lectura (20%), treball a l'aula (30%).</p>	<p>42 Sessions</p>
RECURSOS DIDÀCTICS	
<p>Ferramentes i aplicacions digitals, llibres de lectura, quadern de l'alumne, quadern del professor, pissarra, ordinador, diccionaris.</p>	

UNITAT 4: ROMA	SESSIONS: 42
OBJECTIUS	CRITERIS D'AVUACIÓ
<p>1.Distingir diferents marcs temporals en l'antiguitat dels principals processos de canvi al seleccionar l'escala en la línia de temps utilitzada per a representar-los i mostrar la duració i simultaneïtat d'aquests processos en una o diverses línies de temps i mapes històrics.</p> <p>2.Establir cadenes de causes i conseqüències per a explicar els canvis que van donar lloc a la formació les religions, la creació dels primers estats i imperis o l'expansió romana.</p> <p>3.Descriure alguns fets i processos històrics com ara l'expansió de Roma, la formació d'imperis o la creació d'obres d'art amb funcionalitat civil o religiosa i posar exemples de com aquests fets són el resultat de les decisions humanes d'acord amb les seues necessitats, interessos, valors o creences religioses en un context donat basant-se en l'ús de diverses fonts.</p> <p>4.Seleccionar la informació rellevant d'acord amb preguntes prèviament formulades sobre les característiques de les societats antigues i els canvis que van experimentar, i plantejar-se el seu grau fiabilitat tenint en compte la manera en què s'han generat i obtingut i si són fonts primàries o secundàries..</p>	<p>1. Identificar, nomenar i classificar fonts històriques.</p> <p>2. Explicar les característiques de cada temps històric i certs esdeveniments que han determinat canvis fonamentals en el rumb de la història, diferenciant períodes que faciliten el seu estudi i interpretació.</p> <p>3. Distingir la diferent escala temporal d'etapes com la Prehistòria i la Història Antiga.</p> <p>4. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics més rellevants de la Prehistòria i la Història Antiga per a adquirir una perspectiva global de la seua evolució.</p> <p>5. Datar l'Edat Antiga i conèixer algunes característiques de la vida humana en aquest període.</p> <p>6. Entendre que els esdeveniments i processos ocorren al llarg del temps i a la vegada en el temps (diacronia i sincronia).</p> <p>7. Identificar i explicar diferències entre interpretacions de fonts diverses.</p> <p>8. Entendre l'abast de "allò clàssic" en l'art occidental.</p>
<p>5. Analitzar des d'una perspectiva històrica el sorgiment de les primeres organitzacions humanes o alguns dels seus components essencials en un context d'història global o la creació d'estructures polítiques en les societats de l'antiguitat i comparar les formes socials i polítiques a què van donar lloc (democràcia, república o imperis) i els seus mecanismes d'expansió i consolidació del poder com la romanització.</p> <p>6. Reconèixer la diversitat interna en les societats agràries i grecoromanes en relació amb les desigualtats socials i situacions de marginació o exclusió social centrades especialment en la condició social de les dones i l'existència de l'esclavitud i demostrar l'existència d'estes situacions a partir de fonts iconogràfiques i textos de l'època.</p> <p>7. Conèixer les característiques dels textos</p>	<p>9. Caracteritzar els trets principals de la societat, economia i cultura romanes.</p> <p>10. Identificar i descriure els trets característics d'obres de l'art grec i romà, diferenciant entre els que són específics.</p> <p>11. Establir connexions entre el passat de la Hispània romana i el present.</p> <p>12. Reconèixer els conceptes de canvi i continuïtat en la història de la Roma antiga.</p> <p>13. Descriure la nova situació econòmica, social i política dels regnes germànics.</p> <p>14. Conèixer les característiques del diàleg.</p> <p>15. Compondre un text dialogat seguint unes pautes.</p> <p>16. Identificar les característiques i els elements del gènere dramàtic.</p> <p>17. Produir un text teatral.</p>

<p>dialogats.</p> <p>8.Aplicar estratègies per l'elaboració d'un text dialogat.</p> <p>9.Conèixer les característiques i els elements del gènere dramàtic.</p> <p>10.Aplicar estratègies per l'elaboració d'un text teatral.</p> <p>11.Saber què és un verb, el seu nombre, persona, formes personals i no personals i conjugació.</p> <p>12.Saber què és una conjunció i una interjecció.</p> <p>10.Distingir les paraules monosèmiques, polisèmiques i homònimes.</p> <p>11.Distingir l'ús de la lletra b i la lletra v.</p>	<p>18. Identificar el verb: persona, nombre, formes personals i no personals i conjugació.</p> <p>19. Identificar les paraules monosèmiques, polisèmiques i homònimes.</p> <p>20. Utilitzar correctament les regles de l'ús de la b i la v.</p>
ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
<ul style="list-style-type: none"> -Nomena i identifica quatre fonts històriques. -Comprén que la història no es pot escriure sense fonts, ja siguin restes materials o textuals. -Ordena temporalment alguns fets històrics i altres fets rellevants, utilitzant, per a això, les nocions bàsiques de successió, durada i simultaneïtat. -Realitza diversos tipus d'eixos cronològics. -Distingeix etapes dintre la Història Antiga. -Entén que diverses cultures conviuen a la vegada en diferents enclavaments geogràfics. -Diferència entre les fonts prehistòriques (restes materials, àgrafes) i les fonts històriques (textos). -Confecciona un mapa amb les distintes etapes de l'expansió de Roma. -Identifica diferències i semblances entre les formes de vida republicanes i les de l'imperi en la Roma antiga. -Compara obres arquitectòniques i escultòriques d'època grega i romana. -Fa un mapa de la Península Ibèrica on es reflecteixen els canvis administratius en època romana. -Analitza diversos exemples del legat romà que sobreviuen en l'actualitat. -Entén el que va significar la "romanització" en distints àmbits socials i geogràfics. -Compara les formes de vida (en diversos aspectes) de l'Imperi Romà amb les dels regnes germànics -Coneix les característiques del diàleg. -Compon un text dialogat seguint unes pautes. -Identifica les característiques i els elements del 	<p>CCL CEC CAA CMCCT CIIE CD CSC</p>

<p>gènere dramàtic.</p> <p>-Produeix un text teatral.</p> <p>-Identifica el verb: persona, nombre, formes personals i no personals i conjugació.</p> <p>-Identifica les paraules monosèmiques, polisèmiques i homònimes.</p> <p>-Utilitza correctament les regles de l'ús de la b i la v.</p>	
MATÈRIES	CONTINGUTS
GEOGRAFIA I HISTÒRIA	<ol style="list-style-type: none"> 1.El món clàssic, Roma: l'evolució de l'organització política: la república i l'imperi; 2.Factors de la seua expansió pel Mediterrani i estratègies de dominació. 3.L'economia i la importància dels esclaus i colons. 4.El procés de romanització. 5.La importància del cristianisme. 6.L'art romà i les seues funcions.
LLENGUA (CASTELLÀ)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Textos dialogats 2. Teatre 3. Verb: la conjugació 4. Conjuncions i interjeccions 5. Titlla diacrítica 6.Ortografia: b/v 7.Monosèmia, polisèmia i homonímia
ACTIVITATS	REFORÇ I AMPLIACIÓ
<p>Inicials, o de coneixements previs</p> <p>D'adquisició de coneixements</p> <p>De consolidació o consolidació d'allò après</p> <p>De reforç</p> <p>D'ampliació</p> <p>D'avaluació</p>	<p>Reforç → Activitats adaptades per a l'alumnat amb NESE, ja siguen NEE O DEA</p> <p>Ampliació→ Treballs de recerca i aprofundiment per alumnes NESE amb Altes Capacitats</p>
TEMES TRANSVERSALS	
<p>La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les TIC, l'emprenedoria, l'educació cívica i constitucional (l'educació per la convivència, l'educació multicultural, l'educació per la pau, l'educació per la salut, la violència de gènere, l'educació per al consum, l'educació ambiental, el racisme).</p>	
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	SESSIONS
	42 Sessions

Prova objectiva avaluable (35%), projectes avaluables (15%), lectura (20%), treball a l'aula (30%).	
RECURSOS DIDÀCTICS	
Ferramentes i aplicacions digitals, llibres de lectura, quadern de l'alumne, quadern del professor, pissarra, ordinador, , diccionaris.	
UNITAT 5: CLIMES I PAISATGES	SESSIONS: 31
OBJECTIUS	CRITERIS D'AVUACIÓ
<p>1.Descriure la distribució espacial i les característiques dels grans espais naturals a Espanya, a Europa i al món i exemplificar la influència d'estos espais naturals sobre les accions humanes a partir de l'anàlisi de fonts.</p> <p>2.Comparar espais geogràfics de diferent magnitud resultants de la interacció entre el medi físic i els grups socials i constatar la seua diversitat manifesta en la seua varietat paisatgística amb l'ajuda de l'observació d'imatges i l'organització de la informació per mitjà de taules o altres formes gràfiques.</p> <p>3.Controlar les regles bàsiques dels intercanvis comunicatius.</p> <p>4.Reconèixer els elements del procés de comunicació.</p> <p>5.Conèixer les llengües d'Espanya.</p> <p>6.Distingir l'ús de la lletra h.</p> <p>7.Conèixer les relaciones de significat: els refranys.</p>	<p>1.Conèixer i descriure els grans conjunts bioclimàtics que conformen l'espai geogràfic espanyol.</p> <p>2. Ésser capaç de descriure les peculiaritats del medi físic europeu.</p> <p>3.Conèixer comparar i descriure els grans conjunts bioclimàtics que conformen l'espai geogràfic europeu.</p> <p>4.Conèixer els principals espais naturals del nostre continent.</p> <p>5.Saber comunicar-se amb certa desimboltura</p> <p>6.Identificar els elements en un intercanvi comunicatiu.</p> <p>7.Identificar i valorar les diferents llengües d'Espanya.</p> <p>8.Utilitzar correctament les regles de l'ús de la h.</p> <p>9.Identificar les relacions de significat: els refranys.</p>
ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
<ul style="list-style-type: none"> -Enumera i descriu les peculiaritats del medi físic espanyol. -Classifica i localitza en un mapa els distints tipus de clima d'Europa. -Distingeix i localitza en un mapa les zones bioclimàtiques del nostre continent. -Elabora climogrames i mapes que situen els climes del món en els quals reflectisquen els elements més importants. -Es comunica amb certa desimboltura. -Identifica els elements en un intercanvi comunicatiu. -Identifica i valora les diferents llengües d'Espanya. -Utilitza correctament les regles de l'ús de la h. -Identifica les relacions de significat: els refranys. 	CCL CEC CAA CMCCT CIIE CD CSC
MATÈRIES	CONTINGUTS

GEOGRAFIA I HISTÒRIA	<p>1.Els principals espais naturals del planeta: la diversitat de paisatges, el relleu, la hidrografia i el clima.</p> <p>2.Distribució i característiques dels principals espais naturals a Espanya, Europa i al món.</p> <p>3.Actitud crítica davant dels problemes mediambientals.</p> <p>4.Noció de desenvolupament sostenible.</p> <p>5.Polítiques de conservació i protecció del medi ambient. Els espais protegits a València.</p>
LLENGUA (CASTELLÀ)	<p>1. La comunicació</p> <p>2.Tipologia textual</p> <p>3.La diversitat lingüística</p> <p>4.Ortografia: la h</p> <p>5. Refranys</p>
ACTIVITATS	ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ
<p>Inicials, o de coneixements previs</p> <p>D'adquisició de coneixements</p> <p>De consolidació o consolidació d'allò après</p> <p>De reforç</p> <p>D'ampliació</p> <p>D'avaluació</p>	<p>Reforç → Activitats adaptades per a l'alumnat amb NESE, ja siguen NEE O DEA</p> <p>Ampliació→ Treballs de recerca i aprofundiment per alumnes NESE amb Altes Capacitats</p>
TEMES TRANSVERSALS	
<p>La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les TIC, l'emprenedoria, l'educació cívica i constitucional (l'educació per la convivència, l'educació multicultural, l'educació per la pau, l'educació per la salut, la violència de gènere, l'educació per al consum, l'educació ambiental, el racisme).</p>	
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	SESSIONS
<p>Prova objectiva avaluable (20%), diari d'aprenentatge (10%), projectes avaluables (20%), lectura (20%), treball a l'aula (30%).</p>	<p>31 Sessions</p>
RECURSOS DIDÀCTICS	
<p>Ferramentes i aplicacions digitals, llibres de lectura, quadern de l'alumne, quadern del professor, pissarra, ordinador, diccionaris.</p>	
UNITAT 6: PROBLEMES MEDIAMBIENTALS I CARTOGRAFIA	SESSIONS: 31
OBJECTIUS	CRITERIS D'AVALUACIÓ
<p>1.Evidenciar la dificultat de representar l'esfericitat de la Terra en un plànol i demostrar amb exemples com afecta això la distorsió de formes i superfícies dels continents representats en planisferis de diferents projeccions i al traçat de la xarxa de coordenades geogràfiques per a facilitar l'ús crític de la cartografia.</p> <p>2.Descriure la informació proporcionada per diversos documents cartogràfics a partir de guies d'anàlisi i utilitzar diverses tècniques de</p>	<p>1.Conèixer i descriure els grans conjunts bioclimàtics que conformen l'espai geogràfic espanyol.</p> <p>2. Ésser capaç de descriure les peculiaritats del medi físic europeu.</p> <p>3. Conèixer comparar i descriure els grans conjunts bioclimàtics que conformen l'espai geogràfic europeu.</p> <p>4. Conèixer els principals espais naturals del nostre</p>

<p>treball cartogràfic per a facilitar el maneig dels mapes com a font d'informació geogràfica i situar-se en l'espai.</p> <p>3.Descriure la distribució de terres i mars en el planeta i els tipus de relleu terrestre, i reconèixer els fets geogràfics més rellevants del medi físic (unitats del relleu, hidrografia, grans conjunts climàtics i formacions vegetals) d'Espanya, d'Europa i del món per a concretar visualment l'espai terrestre i situar-s'hi.</p> <p>4.Concretar els fenòmens naturals que poden tindre conseqüències catastròfiques per a la vida humana i comprovar si les actuacions humanes poden agreujar o reduir els seus desastrosos efectes per mitjà de l'anàlisi de la informació que proporcionen els mitjans de comunicació.</p>	<p>continent.</p> <p>5. Distingir diversos tipus de text instructiu i els diversos mecanismes que segueixen per poder-los aplicar a la creació de textos.</p> <p>6. Distingir diversos tipus de text publicitari i els diversos mecanismes pragmàtics que fan servir per poder analitzar críticament textos publicitaris presents al nostre entorn.</p> <p>7. Construir oracions coherents i cohesionades a partir del coneixement dels mecanismes de relació sintàctica i semàntica entre subjecte i predicat.</p> <p>8. Fer ús d'una ortografia consonàntica correcta tot evitant interferències.</p>
<p>5.Descriure la desigual distribució espacial i l'aprofitament divers d'alguns recursos naturals bàsics per a la vida dels sers humans, com ara l'aigua, el sòl i els boscos i identificar alguns problemes socials derivats del desigual accés a estos recursos a partir de diverses fonts d'informació.</p> <p>6.Debatre sobre l'impacte d'algunes actuacions humanes sobre el medi natural que suposen un aprofitament insostenible dels recursos naturals i proposar mesures que afavorisquen el desenrotllament sostenible i la conservació i protecció ambiental a partir d'exemples pròxims.</p> <p>Conèixer les característiques dels textos instructius.</p> <p>Aplicar les estratègies adequades per a l'elaboració d'un text instructiu.</p> <p>Conèixer les característiques principals dels textos publicitaris.</p> <p>Aplica estratègies adequades per a l'elaboració d'un text publicitari.</p> <p>Distingir el subjecte i el predicat d'una oració.</p> <p>Relacionar les diferents grafies consonàntiques amb els sons corresponents.</p> <p>Reconèixer les errades en l'ús incorrecte de les grafies consonàntiques.</p>	
<p>ESTÀNDARDS D'APRENTATGE</p>	<p>COMPETÈNCIES CLAU</p>
<p>-Enumera i descriu les peculiaritats del medi físic espanyol.</p> <p>-Classifica i localitza en un mapa els diferents tipus de clima d'Europa.</p> <p>-Distingeix i localitza en un mapa les zones bioclimàtiques del nostre continent.</p> <p>-Elabora climogrames i mapes que situen els climes del món en els quals reflectisquen els elements més importants.</p>	<p>CCL CEC CAA CMCT CIIE CD CSC</p>

<p>Distingeix diversos tipus de text instructiu i els diversos mecanismes que segueixen per poder-los aplicar a la creació de textos.</p> <p>Distingeix diversos tipus de text publicitari i els diversos mecanismes pragmàtics que fan servir per poder analitzar críticament textos publicitaris presents al nostre entorn.</p> <p>Construeix oracions coherents i cohesionades a partir del coneixement dels mecanismes de relació sintàctica i semàntica entre subjecte i predicat.</p> <p>Fa ús d'una ortografia consonàntica correcta tot evitant interferències.</p>	
MATÈRIES	CONTINGUTS
GEOGRAFIA I HISTÒRIA	<p>1.Cartografia. Sistemes de representació</p> <p>2. Interpretació dels mapes</p> <p>3.Estudi dels mapes polítics i físics de la Comunitat Valenciana, Espanya, Europa i el Món</p> <p>4.Els problemes mediambientals</p> <p>5.Les solucions. El conservacionisme.</p>
LLENGUA (VALENCIÀ)	<p>1.Textos instructius</p> <p>2.Textos publicitaris</p> <p>3.Subjecte i predicat</p> <p>4.Consonantisme</p>
ACTIVITATS	REFORÇ I AMPLIACIÓ
<p>Inicials, o de coneixements previs</p> <p>D'adquisició de coneixements</p> <p>De consolidació o consolidació d'allò après</p> <p>De reforç</p> <p>D'ampliació</p> <p>D'avaluació</p>	<p>Reforç → Activitats adaptades per a l'alumnat amb NESE, ja siguen NEE O DEA</p> <p>Ampliació→ Treballs de recerca i aprofundiment per alumnes NESE amb Altes Capacitats</p>
TEMES TRANSVERSALS	
<p>La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les TIC, l'emprenedoria, l'educació cívica i constitucional (l'educació per la convivència, l'educació multicultural, l'educació per la pau, l'educació per la salut, la violència de gènere, l'educació per al consum, l'educació ambiental, el racisme).</p>	
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	SESSIONS
<p>Prova objectiva avaluable (35%), projectes avaluables (15%), lectura (20%), treball a l'aula (30%).</p>	31 Sessions
RECURSOS DIDÀCTICS	
<p>Ferramentes i aplicacions digitals, llibres de lectura, quadern de l'alumne, quadern del professor, pissarra, ordinador, , diccionaris.</p>	

10.2 Distribució temporal de les unitats didàctiques

Unitat	GEOGRAFIA I HISTORIA	LLENGUA CASTELLANA	LLENGUA VALENCIANA	TRIMESTRE
1	La Prehistòria	Textos narratius Lexemes i morfemes Substantius Determinants i pronomes Regles d'accentuació Divisió de paraules Ús dels diccionaris		1r
2	Les primeres civilitzacions: Mesopotàmia i Egipte		Textos descriptius Adjectius Adverbis Preposicions Regles d'accentuació Sinònims/Antònims	
PROJECTE	Museu de la Prehistòria i les primeres civilitzacions		Els drets humans. Treball d'exposició de la informació. Treball de creació literària i expressió oral (enregistrament en àudio d'un text de creació pròpia)	
3	Grècia, de polis a imperi.		Recursos literaris Poesia Verbs: persona, nombre, formes personals / no personals, conjugació Titlla diacrítica Ortografia: b / v Família lèxica Camp semàntic	2n
4	Pobles preromans i Roma, de l República a l'Imperi	Textos dialogats Teatre Verb: conjugació Conjuncions i interjeccions Titlla diacrítica Ortografia: b / v Monosèmia, polisèmia i homonímia		
PROJECTE	Treball de síntesi i treball d'ampliació de la informació sobre diferents etapes de la prehistòria, història antiga o sobre el llibre de lectura basat en		Disseny i redacció de les preguntes corresponents per a la creació d'un joc de l'oca cultural	

	L'Odissea d'Homer, per a la creació d'un joc de taula de 36 caselles, segons el model del Joc de l'oca.			
5	Els climes de la Terra. Els paisatges dels diferents climes.	Tipologia textual La diversitat lingüística Ortografia: la h Refranys		3r
6	Els problemes mediambientals		Textos instructius Textos publicitaris Subjecte i predicat Consonantisme	
PROJECTE	Campanya publicitària de sensibilització ecològica a través de mitjans físics i digitals, dirigida a tota la comunitat educativa. Treball de sensibilització prèvia a través dels llibres de lectura.		Elaboració de textos de tipologies textuais diverses, tant orals com escrits, per a la campanya publicitària.	

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

L'educació, com a principal agent de socialització, no s'ha de limitar només a la transmissió d'uns determinats continguts curriculars, sinó que ha d'incloure també la integració dels joves en la societat actual, així com la seua formació ètica-cívica en els valors que es defensen en el nostre món actual. En poques paraules, es tracta d'aconseguir que siguin ciutadans competents, emprenedors i respectuosos.

Els elements transversals constitueixen un conjunt de "Continguts d'ensenyament i aprenentatge que, per la seua rellevància formativa, no poden confinar-se en l'àmbit d'una determinada disciplina o àrea curricular, sinó que han de ser objecte de tractament en totes o en una pluralitat d'elles" (Rosers, 2015: 144).

Els elements transversals que proposa el currículum per a l'Educació Secundària són sis i l'Àmbit Sociolingüístic els integra de la següent manera.

Quant al treball de la **comprensió lectora**, en tractar-se d'un dels elements transversals propis de la nostra matèria, el treballarem específicament en cada unitat. No obstant això, com a docents, tenim l'obligació de fomentar el plaer per la lectura fins a l'adquisició de l'hàbit lector mitjançant altres mitjans. Per això, plantegem un programa

seguint el mètode Tonucci anomenat *Llegeix el que t'agrada i explica'm*. Consisteix a donar llibertat en la lectura, perquè els alumnes puguin llegir llibres de qualsevol temàtica.

Anàlogament, per al treball de **l'expressió oral i escrita**, no sols treballarem específicament en cada unitat amb el taller oral, sinó que també s'exercitaran mitjançant altres activitats.

Pel que respecta a la **comunicació audiovisual**, juntament amb tasques pròpies de la compressió escrita, cada unitat començarà amb un curt, un fragment d'una pel·lícula, un audiollibre, una entrevista... per a així fomentar la comprensió audiovisual. Mentre que per al tractament de les **Tecnologies de la Informació i la Comunicació**, per al seu correcte acompliment, organitzarem tallers orientats al fet que els discentos aprenguen a manejar diferents aplicacions educatives, així com eines bàsiques de processadors de textos o presentacions multimèdia perquè així puguin usar-les en el seu dia a dia.

Com a docents, dins de **l'educació cívica i constitucional**, hem de fomentar l'educació per a la convivència mitjançant el treball de la igualtat entre homes i dones, la prevenció de la violència de gènere i contra persones amb discapacitat (curtmetratge *Cordes*), qüestions que es relacionen directament amb les competències socials i cíviques. Per al seu tractament, farem ús tant de l'actualitat informativa sobre violència de gènere, així com mitjançant curts com el titulat *En el món dels xiquets, no es pega a les dones* o *L'ordre de les coses*. De la mateixa manera, especial atenció mereixen **l'educació per a la pau, l'educació sexual i l'educació multicultural**, perquè s'ha de fomentar l'aprenentatge de la prevenció i resolució de conflictes, prestant especial atenció al rebuig a la violència terrorista, la consideració a les víctimes del terrorisme i la prevenció del terrorisme, l'assetjament escolar i de qualsevol mena de violència, racisme o xenofòbia evitant, igualment, qualsevol contingut sexista i estereotips. També mereix especial atenció l'estudi de l'holocaust jueu com a esdeveniment històric, així com la necessitat d'orientar una visió europeïsta, fomentant així **l'educació per a Europa**. Ací entren en joc diverses competències com les competències socials i cíviques, la consciència i expressions culturals i la competència digital. Per al seu treball ens valdrem d'obres literàries com *El diari d'Anna Frank*, *El xiquet amb el pijama de ratlles* o *La idea d'Europa*, el reportatge dirigit per Jordi Évole titulat *Astral* o l'article publicat en el periòdic *El País* titulat "Ser negre a Espanya", entre altres. Així mateix, hem d'atendre a tot el relatiu al desenvolupament sostenible i el medi ambient i a les situacions de risc derivades del mal ús dels nous mitjans i tecnologies. Per tant, entren en joc **l'educació ambiental i l'educació per al consum**. Aquests aspectes estan estretament vinculats amb la competència digital, la competència matemàtica i competències clau en ciència i tecnologia, a més de amb les competències socials i

cíviques. A l'aula es desenvoluparà aquest element transversal mitjançant una sèrie de curts que consciencia sobre la necessitat de reciclar i previndre el canvi climàtic com *Retrocycling Robot*, *El canvi climàtic* o *Equilibriu i Stop motion*.

De la mateixa manera, dins de l'educació cívica i constitucional, cal parar atenció a **l'educació per a la salut** orientada a l'activitat física i la dieta equilibrada. Competencialment es vincula estretament amb la competència d'aprendre a aprendre per mitjà de mesures que afavorisquen la pràctica diària d'esport i exercici físic. No obstant això, des de l'aula es pot conscienciar sobre la necessitat d'hàbits saludables a través de documentals com *Super size me*.

FOMENT DE LA LECTURA

És un fet difícil de discutir que les habilitats lectores són importants per a la consecució d'una formació integral de la persona. Així doncs, el Pla de Foment de la lectura del centre constitueix una de les línies fonamentals de la nostra filosofia, perquè la lectura estimula la imaginació i ajuda al desenvolupament del pensament abstracte.

En aquest procés és molt important la labor del mediador, per tant, aquesta tasca recau tant en l'equip docent com en les famílies.

A més de les lectures de textos literaris realitzades a l'aula, que volen motivar als alumnes a la lectura i així que gaudisquen dels llibres, els departaments implicats utilitzen altres estratègies i participen en múltiples activitats:

- Participació en diferents concurs literaris.
- Préstec i control de llibres presents en els departaments.
- Llistat de lectures voluntàries que l'alumnat podrà realitzar per a pujar la seua qualificació final.
- Intercanvi de llibre entre els alumnes.
- Horari dedicat a la lectura: és important en 1r de l'ESO dedicar temps a l'aula a la comprensió de la lectura trimestral (interpretació, vocabulari).
- Creació de *Booktrailers* dels llibres més llegits.
- Trobades amb escriptors, lectures poètiques, contacontes...
- Activitats d'escriptura. Inventar finals alternatius a les històries llegides. Crear una història en forma de còmic. Buscar informació sobre algun aspecte interessant o cridaner del llibre llegit. Buscar mites o llegendes i fer exposicions orals en classe. Prendre un fragment del llibre llegit i escriure'l en format teatral i representar-lo.

Al llarg del curs, es llegiran com a mínim sis llibres de lectura, tres en llengua

castellana i tres en llengua valenciana, tots ells relacionats amb els continguts de la matèria de Geografia i Història treballats a cada avaluació.

1a Avaluació	2a Avaluació	3a Avaluació
- <i>Una mano en la piedra</i> , Ana Alonso, Anaya. - <i>La reina de Gizeh</i> , Maria Carme Roca, El jardí secret de Viena.	- <i>L'Odissea</i> , Homer, (Enric Solbes), Edicions Bromera. - <i>Dame un like</i> , María Pareja. Sansy	- <i>La volta al món en 80 dies</i> , Jules Verne, Bromera. (Versió teatralitzada) - <i>Las brujas</i> . Roald Dahl. Alfaguara

La lectura d'aquests llibres es realitzarà a l'aula, i a partir d'ací es treballarà tant la comprensió lectora, com l'expressió oral i escrita. A més a més, els continguts de Llengua castellana i literatura i Llengua valenciana i literatura aniran vertebrats amb aquestes lectures.

A més d'aquestes, els alumnes interessats en la lectura, tindran la possibilitat de realitzar lectures voluntàries seguint el mètode Tonucci anomenat "*Llig el que t'agrada i explica'm*" que consisteix a donar llibertat, perquè els alumnes puguin llegir llibres de qualsevol temàtica. Aquests els trauran de la biblioteca o els portaran de casa, informant en tot moment al professor que iniciaran la seua lectura. No obstant això, tenim una llista de recomanacions. Seran valorades mitjançant un treball escrit que el professor li facilitarà amb la finalitat de pujar la nota final de curs amb un màxim de 1 punt. El treball s'adaptarà als criteris proposats i el professor fixarà la data de lliurament al principi de cada avaluació, amb la finalitat d'evitar el lliurament massiu de treballs copiats l'última setmana d'avaluació.

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS

Atesa la situació excepcional que ha causat la irrupció de l'epidèmia de la Covid-19 hem de deixar ben clar que la realització d'aquestes activitats estarà subjecta, en tot cas, a l'evolució epidemiològica i les circumstàncies sanitàries concretes que puguen donar-se al llarg de curs.

Des de fa uns anys el centre du a terme una eixida a Tavernes de la Valldigna per tal de visitar, amb l'ajut de guies especialitzats, el jaciment de la Cova del Bolomor. Aquest emplaçament és de vital importància per al coneixement del Paleolític a nivell europeu. Compta amb les proves d'ús del foc més antigues del continent, a més d'un ampli registre arqueològic. La seua visita permetrà l'alumnat consolidar i eixamplar els coneixements sobre l'època prehistòrica. Assistirà a tallers on podrà confeccionar eines lítiques, fer foc i aprofundir en el procés d'hominització, entre més aspectes. Tot plegat, amb un fort component pràctic que farà de la visita quelcom més significatiu que una simple excursió on, per si fora poc, l'alumnat podrà gaudir del patrimoni paisatgístic de la Valldigna, i conscienciar-se de com d'important és la conservació de les restes dels temps pretèrits com a via per a apropar-se a una comprensió més acurada del nostre passat.

Aquesta activitat extraescolar vindria acompanyada d'una tasca a realitzar per l'alumnat els dies posteriors a la mateixa. Haurien de fer una mena de diari en què detallaren les coses vistes al jaciment i quins elements nous han après. L'eixida tindria lloc durant la 1ª avaluació del curs acadèmic.

13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

La legislació especifica que el professorat avaluarà “Els processos d'ensenyament i la seua pròpia pràctica docent, per a això establirà indicadors d'èxit en les programacions didàctiques”. Es planteja, per tant, l'avaluació de la funció docent a través d'indicadors d'èxit per a millorar la qualitat de l'ensenyament.

El model d'autoavaluació es basa i atén diversos fronts:

- es realitzarà de manera contínua, perquè la PD és un pla d'actuació previ que ha d'estar sotmès a constant revisió per a millorar amb promptitud els errors observats i solucionar les necessitats o imprevistos que sorgisquen.
- es realitzarà en dos moments: al final de cada avaluació i al final del curs.
- es durà a terme mitjançant rúbriques que avaluen processos estandarditzats que atendran els següents aspectes d'autoavaluació del professor i de la pràctica educativa: participació de l'alumne en el procés d'avaluació, criteris d'avaluació i qualificació, instruments d'avaluació, utilització dels resultats de l'avaluació i emplenament de la documentació acadèmica.

Per tant, a través del treball reflexiu dels professors sobre la seua acció docent, es pretén millorar a cada moment i en els diferents aspectes el procés d'ensenyament-aprenentatge.

6. Els docents avaluen tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la seua pròpia pràctica docent, a través dels Estàndards d'Aprenentatge incorporats en la programació docent.
7. Els Estàndards d'Aprenentatge, considerats com concrecions dels criteris d'avaluació del currículum de cada àrea o matèria, ens permeten definir els resultats d'aprenentatge i concretar el que l'alumnat alumne ha de saber, comprendre i saber fer en cada assignatura. Al seu torn, aquests estàndards es valoren a partir dels indicadors dels assoliments, que ens permeten avaluar en quatre nivells els aprenentatges que l'alumnat ha consolidat respecte als objectius marcats en cada estàndard.
8. Aquest fet permet al docent, al seu torn, avaluar els resultats de les estratègies i mesures educatives que ha adoptat al llarg de la seua pràctica educativa per facilitar que l'alumnat aconseguixi els objectius establerts en cada estàndard d'aprenentatge.
9. L'avaluació tant dels processos d'aprenentatge de l'alumnat com de la pròpia pràctica docent serà continuada. L'avaluació docent tindrà com a objectiu, al seu torn, adaptar les estratègies educatives adoptades al llarg del curs a les necessitats específiques de l'alumnat.
10. Els Estàndards d'Aprenentatge i, en el seu cas, els indicadors d'assoliments permeten, en aquest sentit, identificar els coneixements, capacitats, competències..., que amb relació a un alumne individual o al conjunt del grup classe han de ser consolidats, i que han de permetre adaptar la pràctica educativa a les necessitats

específiques dels alumnes perquè puguin assolir els coneixements establerts en els corresponents Estàndards d'Aprenentatge.

11. Amb relació a la pràctica docent, els indicadors d'assoliments permeten valorar:
12. Si s'està complint amb la planificació: activitats, temps, responsabilitats,...
13. Si existeix desviació entre l'objectiu definit i l'acció o accions dissenyades per assolir-lo.
14. Si s'estan assolint altres coses diferents a les planificades intencionadament.
15. Si s'està progressant en la línia definida en l'objectiu.
16. Si els resultats obtinguts generen satisfacció en els implicats
17. Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge, l'equip docent de cada grup d'alumnes celebrarà sessions d'avaluació per valorar tant els aprenentatges de l'alumnat, com els processos d'ensenyament i la seva pròpia pràctica docent.
18. L'equip docent haurà d'adoptar les mesures ordinàries o extraordinàries més adequades. Aquestes mesures es fixaran en plans de millora de resultats col·lectius o individuals que permetin solucionar les dificultats, en col·laboració amb les famílies i mitjançant recursos de suport educatiu.
19. Com eina auxiliar per reflexionar i valorar l'activitat docent oferim a continuació una rúbrica de la pràctica docent en què es valoren els següents aspectes:
20. Calendarització de les unitats i els continguts. Planificació de les unitats didàctiques al llarg del curs i calendarització dels continguts a abordar en cada unitat.
21. Exposició de la informació. Claredat en les explicacions docents, amb una recepció i una interacció adequada amb l'alumnat per comprovar l'assimilació de les informacions transmeses.
22. Eficàcia de les activitats i recursos. Elecció i ús adequats de les activitats i recursos emprats per a la consecució dels objectius didàctics i els criteris d'avaluació plantejats.
23. Diversitat de recursos. Ús de gran diversitat de recursos i materials, incloent-hi les TIC i l'ús educatiu dels mitjans de comunicació, per fomentar un aprenentatge ampli i una bona motivació de l'alumnat.
24. Estratègies de motivació de l'alumnat. Elaboració de propostes que animin a l'alumnat a desenvolupar les seves capacitats en funció dels seus propis interessos i a mantenir d'interès i l'esforç durant el seu aprenentatge.
25. Interacció amb l'alumnat. Relació fluida del docent amb l'alumnat afavorint amb això el desenvolupament de les activitats d'aprenentatge.
26. Avaluació dels aprenentatges. Avaluació dels continguts i les competències adquirits a través dels Estàndards d'Aprenentatge.

A tall d'exemple proposem la rúbrica següent, susceptible, certament, de ser modificada tantes vegades com calga per tal d'adaptar-la a les necessitats sobrevingudes.

Indicador d'èxit	Sempre	Quasi sempre	De vegades	Mai
Consulte la programació regularment al llarg del curs escolar				
Done a conèixer els criteris d'avaluació, qualificació i recuperació als alumnes				
Utilitze diverses estratègies per a l'assoliment dels aprenentatges				
Les estratègies pedagògiques foren innovadores i participatives				
Aprofite de manera efectiva el temps en cada sessió lectiva				
Combine el treball individual amb el col·laboratiu				
Mantinc una comunicació agradable amb l'alumnat i use el vocabulari específic de la matèria				
Propose accions correctives per tal de resoldre deficiències				
Avalue periòdicament l'avanç del grup i de cada alumne				
M'he coordinat amb la companya que dona la matèria en el mateix nivell				
M'he coordinat amb la resta de l'equip docent del grup-classe				
Treballe per competències				
Atenc als diferents nivells existents a la classe, incloent l'alumnat amb necessitat de suport educatiu i/o compensació educativa				
Coincideix la programació amb allò que he dut a terme a classe				
He estat flexible a l'hora d'adaptar la programació als canvis succeïts durant el curs				
He fomentat l'ús de les TIC				
He fomentat la lectura, la comprensió lectora, l'expressió escrita i la crítica de textos				

Pego, a 29 de setembre de 2021.